

ΤΟ ΖΑΓΟΡΙΟ ΜΑΣ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ
ΙΣΤΟΡΙΚΗΣ & ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΖΑΓΟΡΙΟΥ

Σίνα 4, 454 44 ΙΩΑΝΝΙΝΑ, Τηλ.: 26510 -74000 ΦΑΞ: 26510 -79286

ΕΤΟΣ ΚΕ' (25)
ΑΡ. ΦΥΛΛΟΥ 303
ΙΟΥΛΙΟΣ
2003

ΕΚΠΛΗΡΩΣΗ ΧΡΕΟΥΣ

ΤΑ ΑΠΟΚΑΛΥΠΤΗΡΙΑ ΤΟΥ ΤΥΜΒΟΥ ΓΚΡΑΜΠΑΛΑΣ

Την Κυριακή 17 Αυγούστου οι Ζαγορίσιοι (Ένωση Ζαγορισίων Αθηνών, Ιστορική και Λαογραφική Εταιρεία Ζαγορίου και ο Δήμος Κεντρικού Ζαγορίου), εκπληρώνουν, με μεγάλη καθυστέρηση ίσως, το ελάχιστο χρέος τους στους ηρωικούς υπερασπιστές της ιστορικής πια Γκραμπάλας, αφού η επίσημη πολιτεία για περισσότερα από 60 χρόνια αδικαιολόγητα αγνόησε.

Είναι παγκοίμως γνωστό και ιστορικά τεκμηριωμένο, πως η μάχη της Γκραμπάλας υπήρξε αποφασιστικής σημασίας και έκρινε την όλη εξέλιξη του Ελληνοϊταλικού πολέμου του '40. Η πρόση της θα άνοιγε ανεμπόδιστα το δρόμο για την κατάληψη των Γιαννίνων και την κατάρρευση ολοκλήρου του μετώπου.

Σ' αυτά τα κατσάβραχα από τις 2 μέχρι τις δέκα Νοεμβρίου του 1940, γράφτηκε η πιο συγκλονιστική σελίδα του έπους εκείνου. Σ' αυτή τη μάχη, μια εικοσάδα παλικαριών, σχεδόν όλα τους Ηπειρωτόπουλα, σ' αυτά τα κατσάβραχα άφησαν την τελευταία τους πνοή «τοις κείνων ρήμασι πειθόμενοι».

Τα ονόματά τους σκαλίστηκαν εκεί στον απέραντο τύμβο που οι προαναφερθέντες φορείς του Ζαγορίου ανήγειραν.

Πρωτοκαλεσμένοι σ' αυτή τη γιορτή της τιμής και μνημοσύνης, οι απόγονοι και συγγενείς των νεκρών παλικαριών. Ελπίζουμε δε να τιμήσουν με την παρουσία τους την εκδήλωση όχι μόνον οι Ζαγορίσιοι, αλλά όλοι όσοι αισθάνονται ευγνωμοσύνη για τη θυσία τους, επίσημοι και μη. Η πρόσκλησή μας απευθύνεται σε όλους.

Το πρόγραμμα της εκδήλωσης περιλαμβάνει:

- 09.30 Εκκλησιασμός στον Ιερό Ναό των Ταξιαρχών Κάτω Πεδινών
- 11.00 Αποκαλυπτήρια του Τύμβου στο μνημειακό χώρο της Γκραμπάλας και κατάθεση στεφάνων
- 12.30 Δεξίωση στη Λαμπριάδειο Οικοκυρική Σχολή Ανω Πεδινών

Η ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Χρνεγράφημα

Καλοκαίρι 2003

Σταύρου Συκιώτη

Χώρος, θύμα των θορύβων και των καυσαερίων των μηχανών τους. Η πληθωρική ανάπτυξη των πόλεων, με τη μεγάλη συγκέντρωση ανθρώπων, μοιραία «σαρδελοποιεί» τη ζωή τους. Την περιορίζει στα διαμερίσματα - κουτιά των πολυκατοικιών (οικονομία χώρου) που μοιάζουν περιστεριώνες Τήνου, χωρίς την επίσκεψη της ηλιαχτίδας στη μέγγενη πολύμορφων θορύβων και την πικρή γεύση του εισπνεόμενου καυσαερίου. Παράλληλα, το άγχος στη μετακίνηση, στη διεκπεραίωση της δουλειάς μας κλπ που εξαντλούν όλο το χρόνο της μέρας, εξανεμίζουν ψυχολογικά την καλή μας διάθεση και προσβάλλουν την υγεία του ψυχικού μας χώρου.

Μ' αυτά τα δεδομένα, όλοι εμείς οι Ζαγορίσιοι που επιμένουμε να σουλατσάρουμε στις αυλές των πατρογονικών μας και στα καλντερίμια των χωριών μας, νιώθουμε προνομιούχοι που χαιρόμαστε τον ήλιο, την καθαρή μας ατμόσφαιρα, που «αρμενίζουμε» με την ματιά μας στο απέραντο πράσινο της περιοχής μας και διασκεδάσουμε με τα παιγνίσματα των πουλιών στον ορίζοντα. Γιατί εμείς να μιλάμε για διακοπές; Ο άνθρωπος, από τη φύση του επιζητεί αυτό που στερείται, αυτό που δεν έχει. Κι εμείς, μπορεί, σήμερα, να μην έχουμε τα χωράφια μας, τ' αμπέλια μας, τα κηπάρια μας - έγιναν όλα κτήμα της φύσης, ένα απέραντο συνεχές πράσινο - έχουμε, όμως, όρθια τα πατρογονικά μας, που τα στεριώνουν οι ρίζες μας και τα βιώματά μας.

Σ' αυτά περιμένουμε να καλωσορίσουμε αυτούς που επέλεξαν, για τις διακοπές τους, θυνό και πράσινο, κι όχι ακρογιαλιά και γαλάζιο. Τα Ζαγοροχώρια είναι μια ιδανική περιοχή. Καλές διακοπές.

Στη ροή του χρόνου, τα καλοκαίρια διαδέχονται το ένα το άλλο σαν ...νάταν χτες. Κυριευμένοι από το άγχος της καθημερινότητας, αποτέλεσμα του «σύγχρονου» τρόπου ζωής που διαμορφώσαμε, η περίοδος του καλοκαιριού είναι, πάντα, μια ανεμενόμενη χρονική περίοδος. Την περιμένουμε όπως περιμένει ο φυλακισμένος ν' ανοίξει η αυλόπορτα της φυλακής του για να βρεθεί λεύτερος, ξανά, στη στράτα της ζωής του, με το εγώ του και την ταυτότητά του. Παλιότερα, που υπήρχε

καλλιέργεια γης, ο άνθρωπος, ιδιαίτερα της υπαίθρου, συμπορευόταν με τους μήνες και τις εποχές του χρόνου, παρακολουθώντας τις διάφορες φάσεις της παραγωγής. Οκύκλος αυτός της γεωργικής παραγωγής, παράλληλα μ' αυτόν της κτηνοτροφίας, κάλυπτε όλη τη διάρκεια της χρονιάς, βεβαρμένος με συσσωρευμένο κόπο, πολλή προσπάθεια κι αγωνία. Ωστόσο, αυτή η κόπωση καταλάγιαζε στα σωθικά του ξωμάχου της γης με τα παυσίπονα που χαρίζει η φύση σ' αυτούς, που νυχτόμερα σέρνουν τα βήματά τους στην άπλα της πολύμορφης αγκαλιάς της. Ο ήλιος, ο αέρας, τα δέντρα και τα λούλουδα, το γαλάζιο τ' ουρανού και τα σύννεφα, τα τρεχούμενα νερά και τα πετούμενα, όλα αυτά που συνολικά αποτελούν αυτό που αποκαλούμε περιβάλλον, γίνονται το βάλαμο τ' ανασασμού και της ψυχικής ηρεμίας.

Πάντα ένας πόλεμος - πολύ περισσότερο ένας παγκόσμιος, σαν κι αυτόν που ζήσαμε (κάποιοι προχωρημένης ηλικίας) στα μέσα του αιώνα που εγκαταλείψαμε - ανατρέπεται μια «καθησθηκία κατάσταση». Παράλληλα η τεχνολογία και οι «δυνάμεις» της αγοράς, με «φωτεινό αστέρι» πάντα το κυρίαρχο «κέρδος», ανατρέπουν παγιωμένες συνθήκες ζωής και διαμορφώνουν καινούριες σε βάρος αυτού του ίδιου του ανθρώπου.

Ετσι σήμερα, μπορούμε να μιλάμε για μια αστικοποίηση του ανθρώπου, για εγκατάλειψη καλλιέργειας της γης, ερήμωση της υπαίθρου, με αντίστοιχη απασχόλησή του σε γραφεία και βιομηχανικούς

Σπινο-λαλήματα

Πάλι προσκλητήριο για σύναξη. Τι συμβαίνει, αδελφια; Ο «ξύνιος της παρέας», αυτός ο «αθύνων νόος» όλων των πεινούμενων της περιοχής, που παρακολουθεί τη ροή του χρόνου, που γνωρίζει τα «ήθη και έθιμα» του βασιλείου μας, μας καλεί σε σύναξη. Πάντα σε στήριξη ιδιαίτερης σημασίας έχει τη φροντίδα και το λόγο.

— Όπως ξέρετε, υποδεχτήκαμε με ενθουσιασμό την Άνοιξη, γιορτάσαμε το Μάη με χορούς και τραγούδια, μεθύσαμε με το αέριο άρωμα των λουλουδιών και την παραζάλη του Έρωτα, φέραμε στη ζωή μια καινούρια γενιά πετούμενων, τα αναστήσαμε με τη θαλπωρή των πτερύγων μας, πλουτίσαμε το φτερωτό βασίλειο με καινούριο «κόσμο» για να ημνούν με τα ιτιβίσματά τους το φως και τη χαρά της ζωής.

Τώρα, το καλοκαίρι προχώρησε. Ο προηγούμενος γύνας αρκετά μας ζέστανε. Λιούρι! Δεν το αντέχει η πουπουλένια γούνα μας.

Καιρός για διακοπές. Να ξαναβρούμε τα γνωστά περαθεριστικά μας μέρη, τις ρεματιές με την πλούσια βλάστηση και τα κελαριστά νερά, τις ακροποταμιές του Ζαγοριού με τους σκιερούς πλατανώνες και τις όμορφες ιπές, να ομίζουμε και να χαρούμε τις παραδείσιες πλαγιές του Δρυμού Βίκου-Αώου.

Ο χρόνος τρέχει. Το καλοκαίρι θα περάσει γρήγορα. Θα ξανάρθει το φθινόπωρο και ο χειμώνας και θ' αρχίσει ο σκληρός αγώνας της επιβίωσης. Γι' αυτό ας χαρούμε τις διακοπές μας. Δικαιούμαστε κι εμείς λίγη ξενοιασιά, κάποια ξεκούραση κι ανάσα.

Σας πληροφορώ πως και το «Ζαγόρι μας», που με πολλή αγάπη μας φιλοξενεί κάθε μήνα στις σελίδες του, πάει κι αυτό διακοπές. Τον ευχόμαστε ευχάριστες διακοπές και να μας ξανάρθει το Σεπτέμβρη ανανεωμένο και πλούσιο με τις εντυπώσεις του φετινού καλοκαιριού.

Σ π ί ν ο ς

1878-1888: οι ληστρικές επιδρομές και συνέπειες τους στο Ζαγόρι και στα Γιάννενα

ΙΣΤΟΡΙΚΑ

Μια ενδιαφέρουσα και σπάνια έκδοση του 1888 υπάρχει σχετικά με τις ληστρικές επιδρομές στο Ζαγόρι κατά τη δεκαετία 1878-1888. Ειδικότερα ο συγγραφέας της Αναστάσιος Π. Σακελλάριος ασχολείται με τα χωριά: Αρτισία, Τσεπέλοθον, Σκαμνέλιον, Βήσσανη, Άνω Σουδενά, Δοβρά, Σοποτσέλιον, Νεγάδες, Μπάγια, Μονοδέντριον, Βίτσα, Λισκοθέτσι, Βούλιτζη, Στολοθόν, Καβαλάρι, Καρνία, Μανασή, Ζονδίλα, Επισκοπή. Λεπτομέτεστερα αναφέρεται στο Τσερβάρι το οποίο, όπως γράφει, «...τοίς ορεισίθιοις ληστάρχοις ενέπνεεν, ως φρούριον οχυρόν διά την θέσιν αυτού παρά πάντων νομιζόμενον...».

Στη συνέχεια και με βάση την αφήγηση αλλά και επιστολές του ξαδέλφου του Κωνσταντίνου Σακελλάριου περιγράφει με λεπτομέρειες την τριμήνη αιχμαλωσία του κατά την επιδρομή του λήσταρχου Γ. Σουλίου στο Τσερβάρι.

Μεταφέρω εδώ ένα αξιοπρόσεκτο σημείο από το όλο κείμενο

«... Εν τωιαύτη καταστάσει πανικός κατέλαβε τους δυστυχείς Ζαγορισίους, αν οι ευπορότεροι ανά δεκάδας πολλές εξ εκάστου χωριού παραλαβόντες τας οικογενείας αυτών ηναγκάσθησαν ολίγοι μιν να κατέλθωσιν εις Ιωάννινα, πλείστοι δε να αποδημήσωσιν εις την αλλοδαπήν ίσως ανεπιστρεπεί. Και νυν εν πλείστοις του Ζαγορίου χωρίοις βλέπει τις πολλές μεγαλοπρεπείς οικίας άλλας μιν κατηρειπωμένας ήδη, άλλας δ' ερήμους ανθρώπων και άλλας εις στρατιωτικώς μεταβληθείσας καταλύματα! Μάτην ο εν προτέροις χρόνοις περιεβλήθον το Ζαγόριον θα αναζητήσῃ νυν να ανεύρη εν τη χώρα εκείνη την προτέραν των κατοίκων ευθυμίαν τας χαρμοσύνους πανηγύρεις και εορτάς, τους χαριέντας νεανίας και τας καλλιζώνους νεάνιδας λαμπροστολίτους και μετά πολλής χάριτος χορεύοντας εν μεσοχωρίω τόν κύκλιον Ζαγορισίων: αντί τούτων εν τοις μεσοχωρίοις χορεύουσι φοβεροί ορεσβίβοι λησταί (!) εν ω οι κάτοικοι περοβημένοι κρύπτονται, όπως μη συλληφθώσιν υπ' αυτούς.

Τίνα δε τα εκ της τωιαύτης καταστάσεως επακολούθηματα, φέρε νυν εν ολίγοις ενταύθα εξετάσωμεν. Τα πλούτη του Ζαγοριού, ως και εν τοις πρόσθεν ελέγομεν εισέρρεον εκ της αλλοδαπής δια των εν αυτή παρεπιδηούντων και εμπορευμένων Ζαγορισίων, οίτινες παν είδος εμπόριου και παν επέγγελμα από του ανωτάτου μέχρι του κατωτάτου μετεχόμενοι, και δια της ικανότητος και της χαρακτηρισίσεως αυτούς οικονομίας ικανά πορίζόμενοι επανήρχοντο εις την γενέτειρον αυτών πατρίδα τον εκ της αλλοδαπής πλούτον και πολιτισμόν εισκομίζόμενοι. Αλλά νυν του πανικού ένεκα αι ευπορότεροι οικογένεια αναζητούσιν ασφάλειαν της ζωής και περιουσίας αυτών εν τη αλλοδαπή.οι δε απανταχού παρεπιδηούντες Ζαγορίσιοι, οι οπωσούν διαπρόνοντες, οκνούν να επανέλθωσιν εν τας εαυτών εστίας, εις εκούσιν εξορίαν εαυ ους καταδικάζοντες. Εκ τωιαύτης καταστάσεως επόμενον ήτο να επέλθῃ εις την πρότερον ακμάζουσαν εκείνην χώραν η μυρία επαγομένη κακά πτωχεία. Οι οικιοί μένοντες κάτοικοι, οι λεγόμενοι καθιστικοί, άνδρες

πτωχοί, επτερημένοι ευρυτέρας αναστύξεως και εντός στενού αναστρεφόμενοι κύκλου, εκ δε του έξωθεν εισερχόμενου πλούτου μέχρι τούδε αποζώντες, εκλιπόντος τούτου επόμενον ήτο να τράπωται επ' αλλήλους και εις μυρίας να περιέλθωσιν έριδαις και διχονοίας τον περί που ζην αγωνιζόμενοι αγώνα, και, όπερ λυπηρόν μιν ελπειν, όμως δε ρητέον, να προβάσι μέχρι των αισίσεων της μισαρίας εκδικήσεως μέσων, της κατ' αλλήλων προδοσίας και συκοφαντίας! Τις των αγαθών πατριωτών δεν αισθάνεται άφατον θλίψιν επί τη τωιαύτη καταστάσει; τίνας η καρδιά δε βαρυναλγεί και δεν αιμάσει, όταν βλέπει την πατρίδα αυτού κατασπαρασσομένην υπό των εμπυλιών πολέμων και των κομματικών παθών;

Αλλ' η τωιαύτη του Ζαγοριού κατάσταση δεν επέδρασεν επιβλαβώς μόνον επί της ίδιας αυτού χώρας, αλλά και εκτός αυτού, επ' αυτής της πρωτεύουσής της Ηπείρου. Τα Ιωάννινα το πλείστον μέρος, δύναται τις ειπείν τα τρία τέταρτα της εμπορικῆς αυτών κινήσεως ώφελεον εις τους βαρυστάλτους Ζαγορισίους. Οι Ζαγορίσιοι ήσαν οι αγοραζόντες τα ωραióτερα γουναρικά, εξαίρετον προϊόν των Ιωαννίνων, τα ωραιότερα και πολυτελέστερα ευρωπαϊκά τε και εγχώρια ενδύματα και υφάσματα και έπιπλα και υποδήματα, τα εκλεκτότερα τρόφιμα, ενοις οι περίτυστοι της λίμνης των Ιωαννίνων εγχείλεις και τα νοστιμώτατα μαρίτια (είδος ιχθύων), ουδ' αυτών των λαχανικών εξαίρουμένων, αν τα πλείστα του Ζαγοριού χωρία δια το ξηρόν της χώρας στερούνται. Αι Ζαγορίσιοι ήσαν αι αγοραζούσαι τα ωραióτερα και πολυτελέστερα μεταξωτά και μάλλινα φορήματα, τα ωραιότερα εγχώρια και της Κωνσταντινουπόλεως και Βιέννης μανδίλια, τα εκλεκτότερα προς κέντημα μεταξωτά μπρισίμια, προϊόν των Ιωαννίνων, τα ωραιότερα μεταξωτά μπρισίμια, προϊόν των Ιωαννίνων, τα ωραιότερα υποδήματα και κεντητά τσαρούχια, εξαίρετον και τούτο προϊόν της πόλεως. Τους βαρυστάλτους Ζαγορισίους κενηρότερος ανέμενον οι ξενοδόχοι (χαντζήδες) της πόλεως, όπως τα καλλίτερα δωμάτια και τας προ-

που διαβάξει κανείς στην εισαγωγή του. Καταγράφει λοιπόν ο συγγραφέας, την κατάσταση που επικράτησε στο Ζαγόρι από αυτούς που λυμαινόνταν τα πλούτη του και αφάνισαν την ευημερίαν του. Η αποδημία, η καταστροφή των οικιών, ο πανικός, η δυστυχία, οι εμφύλιες διαμάχες και τα κομματικά πάθη είναι μερικές από τις συνέπειες. Οι επιδρομές αυτές είχαν επιπτώσεις και στην εμπορική κίνηση των Ιωαννίνων που, σύμφωνα με όσα γράφει, την κρατούσαν ζωντανή οι «θαρυτάλαντοι» Ζαγορίσιοι. Μάταια οι Γιαννιώτες έμποροι αναζητούν τους γνωστούς τους αγοραστές, που μόνο για δικηγόρους ενδιαιφέρονται πλέον να λύσουν τις διαφορές και τα προβλήματα που τούς δημιουργήσαν οι έριδες, οι συκοφαντίες και η εκδίκηση. Η ανέχεια οδήγησε κι αυτούς σε παρόμοιες με τους Ζαγορισίους αντιδράσεις και διαπληκτισμούς. Η πόλη παρουσιάζει έτσι «...θέαμα σπαραξικάρδιον πόλεως αυτοκτονούσης...».

Παραθέτω το απόσπασμα για περισσότερες πληροφορίες:

θυμότερας περιποιήσεις παράσχωσιν αυτοίς ανάλογον την παρά τούτων ωφέλειαν και αμοιβήν αναμένοντας. Τους βαρυστάλτους Ζαγορισίους διερχομένους δια της αγοράς προσεφώνουν προθυμώτατα οι εκατέρωθεν εργοστασάρχαι και έμποροι, όπως ελκύσωσιν αυτούς εις τα αυτών καταστήματα. Τους Ζαγορισίους τέλος ανέμενον τα Ιωάννινα, όπως κινήθωσι. Διότι οι εκ των άλλων πέριξ επαρχιών της Ηπείρου και κατά τον πλούτον και κατά τον πολιτισμόν πολύ των Ζαγορισίων απο-

πημότερας περιποιήσεις παράσχωσιν αυτοίς ανάλογον την παρά τούτων ωφέλειαν και αμοιβήν αναμένοντας. Τους βαρυστάλτους Ζαγορισίους διερχομένους δια της αγοράς προσεφώνουν προθυμώτατα οι εκατέρωθεν εργοστασάρχαι και έμποροι, όπως ελκύσωσιν αυτούς εις τα αυτών καταστήματα. Τους Ζαγορισίους τέλος ανέμενον τα Ιωάννινα, όπως κινήθωσι. Διότι οι εκ των άλλων πέριξ επαρχιών της Ηπείρου και κατά τον πλούτον και κατά τον πολιτισμόν πολύ των Ζαγορισίων απο-

της ΜΑΡΙΑΣ ΤΣΟΥΠΗ - ΡΕΜΟΥ

λειπόμενοι περιορίζονται εις τον κατώτερον του εμπόριου κύκλον. Επόμενον λοιπόν ήτο παρακμάσσαντος του Ζαγοριού και εις τωιαύτην εσωτερικὴν περιεβλήθοντος κατάπτωσιν να υποστή βλάβην επαίσθητήν και το εν Ιωαννίνοις εμπόριον. Εντεύθεν εξηγείται η οσημέραι επαυξάνουσα σπαραξία και ακινησία του εμπόριου εν τη μεσογειώ ταύτη πόλει, εντεύθεν αι αλληπάλληλοι πωχεύσεις, εντεύθεν η πείνα και ο λιμός. Δεν νομίζω δ' εγώ ως τον μόνον και επαρκή λόγον της τωιαύτης καταστάσεως, ως τινες νομίζουσι, την κατά τα τελευταία έτη επισύρσειν πολλών εν τη πόλει εμπόρων και τον εντεύθεν συναγωνισμόν· διότι τούτο μόνον τα κέρδη των εμπόρων εστόν και επαισθητός ηδύνατο να ελαττώσῃ, υποτιθεμένον ότι εξηκολούθει να υφιστάται εν τη αγορά η αυτηκίνησις, η αυτη πληθύς των ευπόρων αγοραστών. Αλλαχού λοιπόν κείται η αιτία της τωιαύτης καταστάσεως εν τη σπάνει μιν των ευπόρων αγοραστών και μάλλον των Ζαγορισίων, εν τη πτωχεία δε των υπολειφθέντων αγοραστών.

Ηρεμία και νερική σιγή επικρατεί νυν ανά την αγοράν της πόλεως που και που χωρικός νησταλέος διέρχεται δε ταύτης ελαίωον όσον φερόντα φορτίον ξύλων, εκ της τιμής των οποίων προτίθεται να αγοράσῃ εν δεκάρι μτομπότας (10 λίτρας), δι' ής θα πείσειθῃ θα θέψητῃ τα πειναλέα αυτού τέκνα! Εδώ ελάχιστοι τινες αγορασταί επί πολύν ώραν διαφέρονται προς τους καταστηματαρχας δια μίαν

πεντάραν! Εκεί γυναίκες χωρικά έξωθεν καταστημάτων των περιεργάζονται την μόστραν αυτού, εις δε την πρόσκλησιν του καταστηματαρχου «ορίστε μέσα, τι αγαπάτε»; μετά βαθύν στεναγμών αποκρίνονται «τίποτε!» Ελλείπει αυταί το χρήμα. Μετ' ολίγον όμιλος Ζαγορισίων διέρχεται δια της αγοράς· φαιδρύνονται οι καταστηματαρχαι, αλλά μάτην προσκαλοῦσι τους ουδέ τα βλέμματα προς αυτούς στρέφοντας Ζαγορισίους, αλλά σπουδή ανερχομένους προς το...δικαστήριον! Μη ζωτικής πλέον, καλέ έμπορε, να ανεύρη τους πρότερον προθύμους και ευπόρους Ζαγορισίους αγοραστάς· οι τοιούτοι νυν η δίκην κομητών αναφαίνονται εν τη αγορά υμών, η εντελώς απ' αυτής εξέλιπον εις αποτέρω αποδημήσαντες χώρας. Τους νυν Ζαγορισίους δεν ελκύουσιν εις την πόλιν υμών η αγορά και το εμπόριον, αλλά τα δικαστήρια, αι εξ ερίδων και διαπληκτισμών, εμφυλιών πολέμων και διχονοιών, μίσους και εκδικήσεως, συκοφαντίας και προδοσίας δίκαι προς αλλήλους και κατηγορίαί! Εντεύθεν δύναται να εξηγηθῃ και η εις την πόλιν ταύτην ενσηήσασα ακρις των δικηγόρων· διότι κατά τα αρχαίον λόγιον «όπου φάρμακα πολλά και ιατροί πολλοί, εκεί και νόσοι πλείστα!» όπερ και επί των δικηγόρων μεταφερόμενον δύναται να λεχθῇ ούτως: «όπου δικαστήρια πολλά και δικηγόροι πολλοί, εκεί και εγκλήματα πολλά και δίκαι πλείστα!». Αλλά το κακόν και εν τη πόλει ταύτη δεν περιωρίσθη μόνον εν τη αγορά, εν τη εμπορική ακινησία· στερηθέντος του έξωθεν εισρέοντος πλούτου συνέβη και εις Ιωαννίνους· οτι και εν Ζαγοριού οι κάτοικοι της πόλεως ετράποντο επ' αλλήλους, περιήλθον εις έριδας και διαπληκτισμούς, η δε άπαξ εις την πόλιν εισδύσα διχόνοια δίκην πολυνεφάλου ύδρας εξαπλωθείσα καθ' απάσας τας διευθύνσεις περιέβαλεν απάσας τας τάξεις των κατοίκων αυτης παρασκευάσματα ούτω θέαμα σπαρασσομένη! τίνος αληθούς η καρδιά δεν θλίβεται και δεν σπαραξεί επί τω τοιούτω θεάματι.

ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ ΣΤΑ ΚΑΤΕΧΟΜΕΝΑ

ΜΑΡΤΥΡΙΕΣ

Η παραμονή μου στην Κύπρο συνέπεσε με δυο κορυφαία γεγονότα, ιστορικής σημασίας. Την ένταξη της στην Ευρωπαϊκή ένωση και το άνοιγμα των «συνόρων» των κατεχόμενων περιοχών. Ο νόστος, ο πόθος για την επιστροφή στην πατρίδα είναι έννοια άρρηκτη δεμένη με τον Ελληνισμό. «Ανάθεμά σε ξενιτιά και συ και τα καλά σου», τραγουδούν οι Ηπειρώτες.

Μ' αυτό το άρθρο απευθύνομαι σ' όλους εκείνους που έζησαν και βίωσαν τον πόλο και τον καημό της ξενιτιάς, πολύ περισσότερο δε στους Κύπριους αδελφούς μας που ξεριζώθηκαν, βίαια, από τα σπίτια τους και έγιναν πρόσφυγες στον ίδιο τους τον τόπο. Εκποτίσθηκαν 200.000 Ελληνοκύπριοι από το βόρειο τμήμα της Εκκλησίας μετατράπηκαν σε τζαμιά. Άλλες, σε στάβλους, αποθήκες, κινηματογράφους, δημόσια αποχωρητήρια. Διεξάγονται παράνομες ανασκαφές, αρχαιολογικοί θησαυροί κλέβονται και φυγαδεύονται στο εξωτερικό. Έποικοι, (110.000) από την Ανατολία έχουν μεταφερθεί και έχουν εγκατασταθεί στο κατεχόμενο τμήμα. Τουρκοκύπριοι, (40.000, σχεδόν οι μισοί) έχουν μεταναστεύσει, λόγω της οικονομικής, κοινωνικής και ηθικής εξαθλίωσης που επικρατεί εκεί!

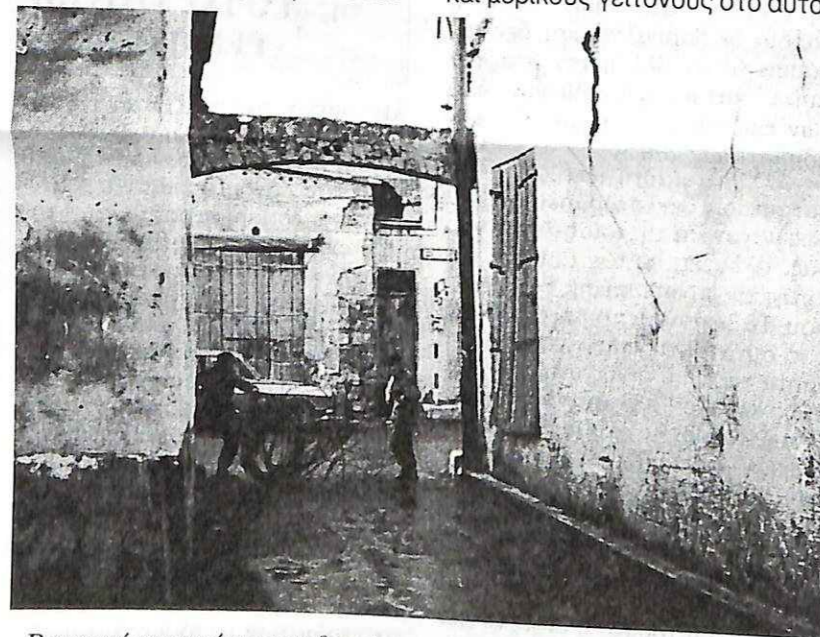
Το μόνο που μπόρεσα να κάνω όταν έμαθα την καταστροφή, αναφέρει ο Νίκος Δήμου², ήταν να γράψω δυο λέξεις: «Δεν ξεχνώ», και να τις στείλω σ' όλο τον κόσμο. «...Γιατί, αν σε ξεχάσω Κυρήνεια, αν σε ξεχάσω Κύπρος, θα λιγοστήσω σαν Έλληνας, θα φτωχύνω σαν άνθρωπος, θα μικρύνω, θα μαραθώ...».

Έχω την τύχη, να με τιμά με τη φιλία της μια Δέσποινα της Κυπριακής γης, από το Πραστεϊό της «σιτομάννας» Μεσαριάς, η Χρυσή Λιοστατή. Κόρη μεγαλοκτηματία, με πέντε γιους και 14 εγγόνια, μια κυρία 76 χρόνων, λεπτή, μικροκαμωμένη, με ένα δυναμισμό που ξεχειλίζει. Γεμάτη οράματα και ελπίδες. Όταν βρίσκομαι δίπλα της, η ατμόσφαιρα γεμίζει από τη νοτισμένη μυρωδιά των γιασεμιών της Σαλαμίνας³: «Θα δεις, κόρη, θα πάμε πίσω στην Αμμόχωστο. Θα τα ξαναχτίσουμε όλα τούτα. Χτίσαμε στη προσφυγιά πώς θα κάμουμε να φτιάξουμε τα δικά μας;».

Η Χρυσή ήταν από τους πρώτους που πήγαν στα Κατεχόμενα. Δεν την κρατούσε τίποτε. Είναι από εκείνους τους ανθρώπους που αντέχουν τη θηοδύνη του χα-

μού μιας πόλης, του χαμού μιας ευτυχίας! Δεν είχε κανένα διαταγμό, όπως έχουν ορισμένοι άλλοι. Μου εξήγησε: «Εγώ, νομίζω, ότι είναι αυτοί που δεν ποθούν να πάνε. Έτσι νομίζω. Έχω συζητήσει με αρκετούς. Ένας μου λέει, εγώ δεν πάω, έτσι. Εγώ θα πάω για να μείνω! Λέω του, μα δεν μπορείς να πας να μείνεις. Πρέπει να φτιαχτεί το Βαρώσι⁴. Με άλλους που μίλησα, λέει μου, τι να πάω να δω μπορεί να μου το χαλάσανε, μπορεί, μπορεί... Εγώ, και τα παιδιά μου, θέλαμε να πάμε να δούμε το σπίτι μας! Και τα εγγόνια μου! Μιλούσα τους, κόρη. Τους μιλούσα για την Αμμόχωστο, τους διηγούμουν τη ζωή μας. Πως πήγαιναν στον πατέρα τους, πως ήταν υπόκουα. Ο Δημήτρης ο εγγονός μου μιλούσε για την Αμμόχωστο, μικρό παιδί, μα λες και τα έζησε, και αυτός και τα άλλα μου εγγόνια».

— Έμαθα ότι σε κάλεσαν στο σχολείο του για να μιλήσεις.
«Με κάλεσαν και στο σχολείο του και σε πολλούς τόπους να μιλώ για την παλαιάν εποχήν, πως ήταν τα παιδιά, πως ανασταί-

Βρετανοί στρατιώτες οριοθετούν την «Πράσινη Γραμμή» στη Λευκωσία.

νονταν, για τα Κατεχόμενα, έδωσάν μου και ανθοδέσμες. Πριν 8-9 χρόνια, με κάλεσαν στο πλίοι που φτάνει στα «σύνορα» της Αμμοχώστου και διηγήθηκα σε δημοσιογράφους την όλη μας κατάσταση. Που είχα τα δύο μου παιδιά (βουρκώνει) μαζί. Που τα άλλα μου τρία αγόρια ήταν στο στρατό. Που πέφτανε βόμβες, πέφτανε αλεξιπτώτιστες, σίδερα παντού. Που φεύγαμε από την Αμμόχωστο, που όπως τώρα γέμισαν πάλι τα μάτια μου...»

— Γέμισαν τα μάτια σου δάκρυα από την Αμμόχωστο!

«Ναι! Ναι! Χωρίς να το θέλω συγκινούμαι. Είναι φορές που και χωρίς να το θέλεις, όσον κι αν

κρατηθείς, δε συγκρατείς τα δάκρυά σου. Στην πλατεία της Αμμοχώστου κατέβαιναν οι άνθρωποι, από το κέντρο της πόλης, για να κάμουν το δειλινό τους, το ποτό τους. Εψωνίζαμαν και από τα Τούρκικα τα μαγαζιά. Στην Αμμόχωστον που είναι περιφραγμένη με τα τείχη, στην πύλην του Οθέλου που θρηγεί την αγαπημένη του Δεισοδεμόνα. Οι καλύτεροι γάμοι γίνονταν στον Άγιο Γεώργιο τον Εξορινόν. Η παλιά Αμμόχωστος είναι γεμάτη (365) με εξαιρετες εκκλησίες».

Της Γκόλφως Τζελετοπούλου-Τσουμάνη* Παιδαγωγού

— Τι ακριβώς συνέβη, όταν αναγκαστήκατε να φύγετε;
«Στο μήνα, που έγιναν η δεύτερη εισβολή, εγώ ήμουνα έτοιμη να κάμω τη γιορτή της Παναγίας (14/8/74). Τα είχα όλα έτοιμα. Εφύγαμε... και αφήσαμε τα, όλα αυτά. Φορτώσαμε... πήραμε και μερικούς γειτόνους στο αυτο-

κίνητο... και φύγαμε... για το άγνωστο. Από τότε δεν ξαναγυρίσαμε. Πήγαμε στο Λυγόρου, σ' ένα χωριόν που είχα αδελφή εκεί. Το χωριόν αυτό ανήκε στις Αγγλικές Βάσεις. Ήταν κάπως σιγουρεμένο, και εκεί, μείναμε εβδομήντα πέντε άνθρωποι, σε ένα σπίτι. Περιμέναμε, από μέρα σε μέρα, ίσως... γίνει κάτι. Εγώ δεν το πίστευα ότι θα φεύγαμε και να κάμουμε... τριάντα χρόνια. Μετά, μεταφερθήκαμε στη Σωτήρα και από τότε μένω εδώ. Με τον άντρα μου, με τα παιδιά μου και με πολλές δυσκολίες, καταφέραμε να αναστήσουμε την επιχείρησή μας—Εισαγωγές Ξυλείας—στο Παριζίνι».

— Πες μου, πώς ξεκινήσατε; Είχατε μεγάλη αποθήκη Ξυλείας, στην Αμμόχωστο.

«Ξεκινήσαμε, Γκόλφω μου, τη μίαν ημέραν, και την άλλην... φτωχοί. Χάσαμε τα πάντα! Ναι! Τα πάντα! Αυτά δεν τα λέω γιατί λυπούμαι. Όχι! Πρέπει να τα λέει κανείς αυτά, για να μην μένουν μέσα του».

— Πήγες στο σπίτι σου, μπήκες μέσα. Θέλεις να μου μιλήσεις γι' αυτά;

«Μόλις έμαθα τα νέα από την τηλεόραση δεν με κρατούσε τίποτα. Ήταν μεγάλη Πέμπτη, πήγαμε πρώτα-πρώτα στον Απόστολο Ανδρέα, στην Καρπασία. Τον παρακαλούσα, μέρα νύχτα, να γίνει κάτι. Εκεί, υπάρχουν οι εικόνες. Ελπίζουμε σύντομα να τη διορθώσουν. Οι Τούρκοι τον φοβούνται τον Άγιο Ανδρέα. Είναι ο μόνος Άγιος που φοβούνται και τον πιστεύουν, κι αυτοί. Προσεύχονται και φέρνουν και τάματα, από παλιά».

Ήταν σούρουπο όταν φτάσαμε στο σπίτι μου, το αναγνώρισα αμέσως. Τους είπα σταματάτε εδώ. Κατέβηκα με όλον το θάρρος, με μια δύναμη, δεν ξέρω. Χτύπησα την πόρτα. Μας άνοιξαν δυο κορούδες (κοπέλες), απουσίαζαν η νοικοκυρά. Ένωσα μια χαρά που ξαναμπήκα στο σπίτι μου! Δύο συναισθήματα, και χαράς (δακρύζει) και λύπης. Έτσι δεν είναι; Αλλά είχα θάρρος και ψυχραιμία. Οι κορούδες (Τουρκοκύπριες) μας έκαναν καφέ, μας φέρθηκαν πάρα πολλά καλά. Μπήκα σε μια-δυο κάμαρες για να δω ορισμένα πράγματα μου (δακρύζει). Γύρισα χαρούμενη, αντί να λυπάμαι. Δεν εγύρισα λυπημένη, μάλλον ευχαριστημένη. Ναι!

Τη δεύτερη φορά που πήγα βρήκα τη μάμια των παιδιών. Μιλούσε λίγο, δεν τα είχε ξεχάσει τα ελληνικά. Η κοπέλα, μας έβαλε στην αγκάλην της και καταλάβαινε τον πόνο και λέει μου να μη λυπάσαι και να μην κλαις. Λέω της, συγκινήθηκα που μας φέρθηκαν τόσους ευγενικά. Θα μου δώσει και τη ραπτομηχανή μου! Μπήκα σε όλα τα δωμάτια. Καθίσταμεν μια ώρα. Ήταν απόγευμα και είχε ωραία δροσιά, έξω στο προαύλιον μου. Εκεί στο περιτοίχιμα (μάντρα) του σπιτιού μου είδα που γράφει ΚΥΠΡΟΣ-ΕΛΛΑΣ-ΕΝΩΣΗ. Ναι!»

— Πως γίνεται αυτό, δεν καταλαβαίνουν τι λέει;

«Δεν έχουσι διάθεσιν να βάλουν το περιτοίχιμα. Αυτό είναι από τότε, από το 1955 που άρχισε ο αγώνας της Ανεξαρτησίας εναντίον των Εγγλέζων. Φωνάζαμεν Ένωσιν και μόνον Ένωσιν!»

Η Χρυσή πήγε κι άλλες φορές,

ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ ΣΤΑ ΚΑΤΕΧΟΜΕΝΑ

Να ζητήσουμε τα τριάντα χρόνια μας πίσω. Δε φταίγαμε σε τίποτα εμείς, οι απλοί άνθρωποι. Να ταπεινωθούν αυτοί που ήταν υπεύθυνοι. Αλλά δυστυχώς, κωφεύουν.

Ο προαιώνιος πόθος της Κύπρου ήταν η Ένωση με την Ελλάδα, αυτό ήταν το ιδανικό με το οποίο έχουμε μεγαλώσει γενεές επί γενεών. Όμως οι ανεγκέφα-

Εισβολή στρατιωτών στα ελληνοκυπριακά χωριά

λοι κατάφεραν να κάνουν την ένωση της μισής Κύπρου με την Τουρκία. Θέλουμε τους πόθους μας. Αυτές τις αξίες, τις θέλουμε πίσω. Μόνο όταν επισκεφτείς αυτούς τους τόπους, όπου έχεις ζήσει νιώθεις ότι ολόκληρη η ιστορία της Κύπρου σε ακουμπάει. Κάθε Κύπρος πρέπει να επισκέπτεται τα κατεχόμενα, να βιώνει τον πόνο της πατρίδας του, να βιώνει τον πόνο της Ορθοδοξίας, τον προσωπικό του πόνο».

— Πήγες στα κατεχόμενα, εμείς με την προβολή που θα του δώσουμε να επανεκλεγεί το Δεκέμβριο; Έλεγα, όχι δε θα πάω, δεν μπορώ να υποστώ αυτήν την ψυχική ταλαιπωρία με τα διαβατήρια. Να δείξω διαβατήριο στη χώρα τη δική μου. Μετά όμως, θα πάω κάτι κυπριακό «τα λόγια των πολλών κάνουν τον άνθρωπο πελόν (τρελό)». Άκουσα από τον έναν, άκουσα από τον άλλο. Ήθελα να πάω. Τέλος πάντων, ο πόθος της επιστροφής όλων εμάς των προσφύγων ήταν πολύ μεγάλος».

— Αυτό που είδες ήταν αυτό που φανταζόσουν;
«Νομίζω, ήταν αυτό που φανταζόμουνα. Εκείνο που δε φανταζόμουν είναι Τουρκοκύπριοι, μικρότερα από μένα, 30-40 χρονών να μιλάνε Ελληνικά! Αυτό είναι απίστευτο, και μας χαϊρευτούσαν, σε καλωσορίζουν, λες και σου λένε δεν είναι δικά μας αυτά, είναι δικά σας. Βέβαια, το βρισκώ λίγο κρύο».

Θέλω τα χρόνια μου πίσω. Η Αμμόχωστος, είχε διπλούς λεωφορειόδρομους από το 1940 ακόμα, με δενδροστοιχίες, στίπια πνιγμένα μέσα στα γιασεμιά και τις μπουκαμβίλιες. Μια πόλη 30.000 χιλ. ανθρώπων είχε 7 κινηματογράφους, Δημοτικό θέατρο, Λυρική Σκηνή, Πινακοθήκες, Μουσεία. Τη μεγαλύτερη βιβλιοθήκη της Κύπρου η οποία δυστυχώς δεν υπάρχει. Συλήθηκαν τα

πάντα.
— Πότε πήγες;

«Την Πρωτομαγιά στις 2 το απόγευμα, πήγαμε στην Αμμόχωστο μια βόλτα. Τις πρώτες μέρες, όταν είχε δηλώσει ο Ντεκτάς ότι ανοίγουν τα «σύνορα» και μπορούμε να επισκεφτούμε τα κατεχόμενα, είπα παγίδα είναι, καμιά προεκλογική εκστρατεία του Ντεκτάς. Μήπως θα τον βοηθήσουμε

Αργότερα, όταν πήγα στο δημοτικό σχολείο μου, έτρεχα σα μικρό παιδί από τη μία άκρη στην άλλη. Μπήκα στις τάξεις, στις τουαλέτες, κάτω από το γεφυράκι του σχολείου που ερωτεύτηκα τη συμμαθήτριά μου την Ανθή. Κατακλύστηκα από όλες αυτές τις αναμνήσεις. Επέστρεψα πίσω, ράκος. Συναισθηματικά και σωματικά. Αυτή ήταν μεγάλη αρρώστια της ψυχής. Ξεπεράστηκε, τέλος πάντων, αυτό το σοκ το μεγάλο. Τώρα λέω θέλω να πηγαίνω! Θέλω να χρόνια μου πίσω! Θέλω να χαρώ αυτές τις ομορφιές».

— Τι πιστεύεις ότι θα γίνει από δω και μπρος;

«Θέλω να πιστεύω ότι κάποτε θα υπάρξει μια λύση, μια λύση κολοβωμένη, βέβαια. Δεν περιμένω μεγάλα πράγματα. Θα δοθεί μόνο η κλειστή περιοχή της Αμμοχώστου και πιθανόν κάποιες συνταγματικές πρόνοιες».

«Δε θέλω να πεθάνω πριν ξαναπάω στην Αμμόχωστο», έλεγε σε συνέντευξή του το 1954 ο Νίκος Καζαντζάκης. Σ' αυτά τα λόγια του Καζαντζάκη έομιξε το όνειρο και το όραμα χιλιάδων ανθρώπων που πήραν το δρόμο του γυρισμού.

Αμμόχωστος! Πόλη ονειρεμένη, κοσμοπολίτικη! Πόλη όπου έομιξε ο Θρύλος και η παράδοση με την ιστορία. Πόλη που συγκίνησε έναν Σαίξπηρ. Που για χάρη της κονταροχτυπήθηκαν Φράγκοι και Ενετοί. Γενιότερες και Τούρκοι και Άγγλοι».

Πάλι με χρόνια με καιρούς, πάλι δικά μας θα ναι!

εξωφρενικό να πηγαίνεις επισκέπτης στο σπίτι σου, να φεύγεις και να λες είναι πολύ καλός ο Τούρκος που ζει στο σπίτι μου. Ένωθα μια ταραχή που πηγαίνα. Όταν έφτασα εκεί έξω από την Αμμόχωστο στο κυκλικό κόμβο, και είδα το άγαλμα του Ατατούρκ, σταμάτησα το αυτοκίνητο στην άκρη γιατί ένιωσα σωματική αδυναμία.

Αργότερα, όταν πήγα στο δημοτικό σχολείο μου, έτρεχα σα μικρό παιδί από τη μία άκρη στην άλλη. Μπήκα στις τάξεις, στις τουαλέτες, κάτω από το γεφυράκι του σχολείου που ερωτεύτηκα τη συμμαθήτριά μου την Ανθή. Κατακλύστηκα από όλες αυτές τις αναμνήσεις. Επέστρεψα πίσω, ράκος. Συναισθηματικά και σωματικά. Αυτή ήταν μεγάλη αρρώστια της ψυχής. Ξεπεράστηκε, τέλος πάντων, αυτό το σοκ το μεγάλο. Τώρα λέω θέλω να πηγαίνω! Θέλω να χρόνια μου πίσω! Θέλω να χαρώ αυτές τις ομορφιές».

— Τι πιστεύεις ότι θα γίνει από δω και μπρος;

«Θέλω να πιστεύω ότι κάποτε θα υπάρξει μια λύση, μια λύση κολοβωμένη, βέβαια. Δεν περιμένω μεγάλα πράγματα. Θα δοθεί μόνο η κλειστή περιοχή της Αμμοχώστου και πιθανόν κάποιες συνταγματικές πρόνοιες».

«Δε θέλω να πεθάνω πριν ξαναπάω στην Αμμόχωστο», έλεγε σε συνέντευξή του το 1954 ο Νίκος Καζαντζάκης. Σ' αυτά τα λόγια του Καζαντζάκη έομιξε το όνειρο και το όραμα χιλιάδων ανθρώπων που πήραν το δρόμο του γυρισμού.

Αμμόχωστος! Πόλη ονειρεμένη, κοσμοπολίτικη! Πόλη όπου έομιξε ο Θρύλος και η παράδοση με την ιστορία. Πόλη που συγκίνησε έναν Σαίξπηρ. Που για χάρη της κονταροχτυπήθηκαν Φράγκοι και Ενετοί. Γενιότερες και Τούρκοι και Άγγλοι».

Πάλι με χρόνια με καιρούς, πάλι δικά μας θα ναι!

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

* Η κα Γκόλφω Τζελετοπούλου-Τσουμάνη είναι σύζυγος του Παπικιώτη αξιωματικού Αναστασίου Τσουμάνη, που πρόσφατα μετατέθηκε και υπηρετεί στην Κύπρο.

1. ΚΥΠΡΟΣ (2000) Εκδ. Γραφείο Τύπου και Πληροφοριών. Λευκωσία
2. «ΔΕΝ ΞΕΧΝΩ» Άρθρο του Νίκου Δήμου στην εφημερίδα «Βήμα» πριν 20, περίπου χρόνια
3. Συνοικία σε ανάμνηση της μητροπολιτικής Σαλαμίνας, όπου βρίσκεται το κατεχόμενο σπίτι της
4. Συνοικία της Αμμοχώστου
5. Αγγελίδου Κλαίρη (2001). Συνομιλίες με την αδελφή μου. Αμμόχωστο Εκδ. Εθνική Τράπεζα Ελλάδος (Κύπρου)
6. Παπαγεωργίου Π (2001). Δεν ξεχνώ και αγωνίζομαι. Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού Λευκωσία.

ΚΑΦΕ - ΤΣΙΠΟΥΡΟ
«Το μαγαζί»
Τηλ. 0653-71238 - Κάτω Πεδινά - Ζαγόρι

Δρ. ΚΩΝ. ΤΣΙΜΟΠΟΥΛΟΣ
ΕΙΔΙΚΟΣ ΠΑΘΟΛΟΓΟΣ ΔΙΑΔΚΤΩΡ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ
28ης Οκτωβρίου 49
Ιωάννινα
Τηλ. Ιατρείου 29.077
Τηλ. Οικίας: 29.177
Κινητό: 693 - 763.632

Σπουδαία ανακάλυψη που έχει σχέση και με το Ζαγόρι μας

Μια πρωτεΐνη δημιουργεί τις καρδιακές αρρυθμίες

Έρευνες Ελλήνων επιστημόνων απέδειξαν ότι στις βλάβες της καρδιάς προηγείται η «διαταραχή» της πλακωσφαιρίνης και ακολουθεί ο εκφυλισμός των κυττάρων..

Με χαρά αναδημοσιεύουμε μέρος του ρεπορτάζ του «*Εθνός της Κυριακής*» της 11/05/2003 που αναφέρεται σε μια σπουδαία ιατρική ανακάλυψη του ζεύγους Πρωτονοταρίου.

Η χαρά μας γίνεται μεγαλύτερη αφού η κα Πρωτονοταρίου είναι η Κατω-Σουδενιώτισσα Ανταλένα Τσατσοπούλου (παιδιάτρος) κόρη του αγαπητού φίλου Αλέκου Τσατσοπούλου. Το «*Ζαγόρι μας*»

Μια σπουδαία ιατρική ανακάλυψη με παγκόσμιο ενδιαφέρον, που οφείλεται σε Έλληνες ερευνητές από τη Νάξο –και την επικροτούν ήδη κορυφαίοι καθηγητές από Ευρώπη και ΗΠΑ που συνεργάζονται μαζί τους–

λου από τα Κ. Πεδινά Ζαγορίου ήδη γνωστοί στη διεθνή επιστημονική κοινότητα από προηγούμενες σημαντικές μελέτες τους στην καρδιολογία, με πιο γνωστή την ανακάλυψη της «νόσου νάξος» (αιφνίδιοι θάνατοι από καρδιά νέων ανθρώπων, που οφείλονται σε κληρονομικότητα), αλλά και του γονιδίου που την προκαλεί, έρχονται να «ταράξουν και πάλι τα νερά» της έρευνας στην καρδιολογία.

Ολοκλήρωσαν μια νέα μελέτη, που αλλάζει τα επιστημονικά δεδομένα, αποδεικνύοντας ότι για συγκεκριμένες βλάβες της καρδιάς που προκαλούν αιφνίδιο θάνατο δεν φταίει μόνο τα κύτταρα που εκφυλίζονται, αλλά αρχίζει η βλάβη πολύ νωρίτερα, από τη διαταραχή συγκεκριμέ-

«Στο ζεύγος Πρωτονοταρίου οφείλεται το γεγονός ότι η Ευρώπη σήμερα πρωτοπορεί παγκόσμια –και ήδη ετοιμάζονται να ακολουθήσουν με τον καθηγητή Τζ. Σάφριτς οι ΗΠΑ– με το πρώτο “δίκτυο” συνεργασίας γονιδιακών ερευνών στην καρδιολογία», λέει ο καθηγητής Π. Τούτουζας (κέντρο πίσω), έχοντας γύρω τους κορυφαίους διεθνώς γενετικούς ερευνητές καρδιολογίας.

πρόκειται να ανακοινωθεί επίσημα, τις επόμενες εβδομάδες.

Η εργασία αυτή τροποποιεί τα όσα έως τώρα γνωρίζαμε για τον τρόπο που δημιουργούνται οι καρδιακές αρρυθμίες, στις οποίες και οφείλονται χιλιάδες θάνατοι καρδιοπαθών σ' όλο τον κόσμο και αναμένεται να προκαλέσει «στροφή» των καρδιολογικών ερευνών προς έναν καινούργιο δρόμο, καθώς βρήκαν από που πραγματικά ξεκινούν οι καρδιακές αρρυθμίες!

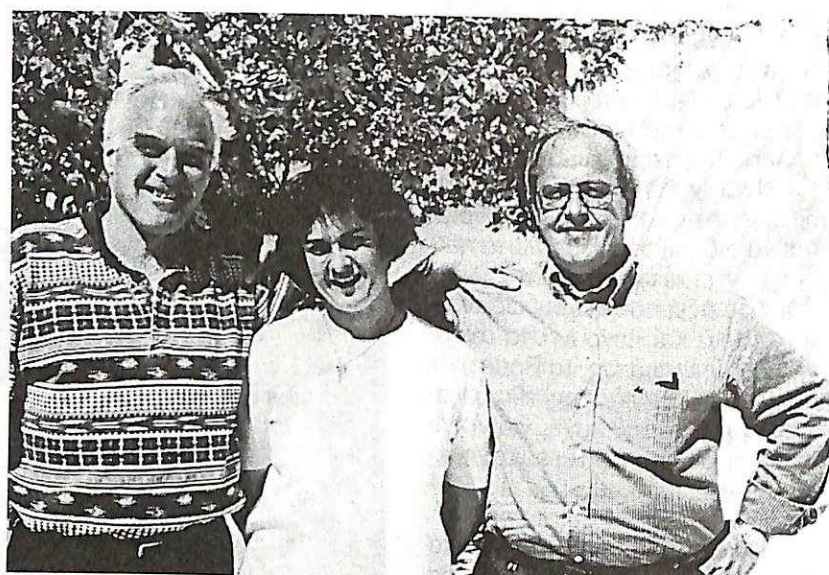
Οι βραβευμένοι και από την Ακαδημία ερευνητές δρ. Νίκος Πρωτονοταρίου και η σύζυγός του δρ. Ανταλένα Τσατσοπού-

νων πρωτεϊνών που μελέτησαν λεπτομερώς και βρίσκονται στις κυτταρικές συνδέσεις!

Μάλιστα, στη μελέτη αυτή έχουν συνεργαστεί με το γνωστό Αμερικανό ερευνητή του Σεν Λούις καθηγητή Τζέφρεϊ Σάφριτς.

Συγκεκριμένα, μελέτησαν τις ιδιότητες και τη συμπεριφορά της πλακωσφαιρίνης, μιας πρωτεΐνης που διεθνώς αναφέρεται με το όνομα «πλακογκλόμπιν», διαπιστώνοντας ότι η διαταραχή αυτής της πρωτεΐνης προκαλεί την καρδιακή βλάβη.

ΓΙΑΝΝΗΣ ΚΡΗΤΙΚΟΣ

Οι ερευνητές με το Δήμαρχο Δρυμαλίας (Νάξου) κ. Ν. Βασιλάκη (αριστερά) όταν ο Δήμος τίμησε τους επιστήμονες (28/4/01) για την προσφορά τους στο Ναξιακό λαό, στο Πολιτιστικό Κέντρο Απειράνθου.

Η «νόσος της Νάξου» άνοιξε δρόμο στην κατανόηση των καρδιοπαθειών

Τη μακρά διαδρομή από την πρώτη ανακάλυψη της «νόσου της Νάξου» μέχρι τη σημερινή για τις αρρυθμίες μάς εξηγεί ο δρ. Νίκος Πρωτονοταρίου:

«Για να φτάσουμε εδώ, προηγήθηκαν εργασίες μας για τη «νόσο Νάξος» και αυτό που λέμε τώρα στη νέα μας εργασία δεν είναι μόνο κάτι χρήσιμο στους ασθενείς της συγκεκριμένης νόσου, αλλά γενικότερα στην ιατρική. Αποτέλεσε η «νόσος Νάξος» ένα νόσημα-μοντέλο, για να κατανοήσουμε πολλά πράγματα για τις καρδιοπάθειες. Πολύ σημαντικό ήταν ότι η δική μας ανακάλυψη για την μετάλλαξη της πλακωσφαιρίνης ήταν η πρώτη για μετάλλαξη αυτής της πρωτεΐνης που προκαλεί νόσο σε άνθρωπο.

Αρχικά όταν πρωτοπαρουσιάσαμε την εργασία ότι εντοπίσαμε γονίδιο που ευθύνεται για αιφνίδιους θανάτους, επειδή «ανταγωνιστές» μας ήταν οι Ιταλοί, που έκαναν παράλληλες μελέτες, δεν μπορούσαν να το πιστέψουν! Το ψάχνανε, από δω από κει, το αμφισβητούσαν, μήπως δεν είναι, είχαμε σε επιστημονικό επίπεδο και κάποιες...φιλοεντάσεις, ώσπου επιβεβαιώθηκαν δυο χρόνια μετά.

Βρήκαμε με τη δική μας μεθοδολογία και αυτοί ένα άλλο γονίδιο, που αφορά πρωτεΐνη, που είναι κολλημένη με την πλακωσφαιρίνη, η οποία λέγεται δεσμοπλακίνη. Τους κατευθήναμε, δηλαδή, και αυτούς στον «σωστό δρόμο».

ΜΕΛΙΣΣΟΚΟΜΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ

ΔΕΜΚΑ ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΣΑΝΟΖΙΔΗΣ ΜΩΥΣΗΣ

- Μέλι
- Γύρη
- Βασιλικός Ποιτός
- Κερί

ΤΣΕΠΕΛΟΒΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
ΤΗΛ. 26530 81223 - 81320

Μαρία Αναγνωστοπούλου (1924-2003)

Την Πέμπτη 12 Ιουνίου 2003 έφυγε από τη ζωή στα 79 της χρόνια η αρχαιολόγος Μαρία Αναγνωστοπούλου.

Η καταγωγή της, από την πλευρά του πατέρα της ήταν από το Πάπιγκο, απευθείας απόγονος του μεγάλου ευεργέτη Μιχαήλ Αναγνωστοπούλου. Ο Μιχαήλ Αναγνωστόπουλος διευθυντής του Ινστιτούτου τυφλών και κωφαλάλων της Βοστώνης (Πέρκινς) μέγας ανθρωπιστής και ευεργέτης από τον πρώτο γάμο του με την Παπιγκιώτισσα Δέσποινα Μίμη απέκτησε τον Πολύχρονο ο οποίος απέκτησε τον Γεώργιο Αναγνωστόπουλο που έγινε σπουδαίος καθηγητής Γλωσσολογίας στο Πανεπιστήμιο Αθηνών. Ο Γεώργιος από το γάμο του με την Ελένη Χατζιδάκη κόρη του σπουδαίου επίσης γλωσσολόγου Λ. Χατζηδάκη απέκτησε δύο κόρες την Λίλη που πέθανε εδώ και οκτώ χρόνια χωρίς να αφήσει απογόνους και τη Μαρία. Η Μαρία Αναγνωστοπούλου σπούδασε στη Φιλοσοφική σχολή Αθηνών και εργάστηκε ως αρχαιολόγος αρχικά στη Γαλλική Αρχαιολογική Σχολή, σε διάφορα μουσεία όπως Ηρακλείου, Ακροπόλεως, Ελευσίνας στο Αττάλο και στο Υπουργείο Πολιτισμού. Απολύθηκε επί δικτατορίας και επανήλθε μετά την αποκατάσταση της Δημοκρατίας. Πήρε μέρος σε πολλές ανακατασκευές έργων και εργάστηκε ως υπεύθυνη εναλλών αρχαιοτήτων στην έρευνα του πλοίου του 17^{ου} αιώνα στο λιμάνι του Ηρακλείου Κρήτης.

Πήρε μέρος στην Εθνική Αντίσταση και αγωνίστηκε κατά των δικτατόρων το 1967. Πάλεψε με όλο της το είναι για τη σωτηρία των πολιτιστικών θησαυρών της Κύπρου (μετά την τουρκική εισβολή στο νησί) και ειδικότερα για τα ψηφιδωτά της εκκλησίας της Κανακαριάς. Εξέδωσε το λεύκωμα: «Κύπρος, η λεηλασία ενός πολιτισμού». Για το έργο της τιμήθηκε αρκετές φορές αλλά η μεγαλύτερη τιμή ήταν αυτή που της αναγνωρίστηκε λίγο πριν το θάνατό της από τον ίδιο τον Πρόεδρο της Κυπριακής Δημοκρατίας Τάσο Παπαδόπουλο σε ειδική τελετή στην Παλαιά Βουλή.

Το μεγαλύτερο μέρος του Αθηναϊκού τύπου αφιέρωσε εγκλημαστικά σχόλια σ' αυτήν και ο υπουργός Πολιτισμού Ευάγγελος Βενιζέλος αναφέρθηκε στη ζωή και το έργο της.

Για το Πάπιγκο, τη γενέτειρα του πατέρα της και του μεγάλου προγόνου της Μ. Αναγνωστοπούλου πάντα έδειχνε ενδιαφέρον. Επί κυβερνήσεως Ράλλη κατόρθωσε να πετύχει την έγκριση κονδυλίων από τους αρμόδιους τότε υπουργούς Σουφλιά και Στρατήγη για την ανακατασκευή-αποπεράτωση τμήματος του δρόμου Αρίστης-Παπίγκου (Καγκέλια). Ο πατέρας (Οδ. Σκούρτης ήταν τότε αντιπρόεδρος της Κοινότητας). Και για το κληροδότημα έδειχνε ενδιαφέρον, αν και έλεγε ότι «δεν ανησυχώ γιατί έχει μπει σε καλό δρόμο και αξιοποιεί τους πόρους». Ανησυχούσε όμως πάντα για την τύχη της Αναγνωστοπούλειου σχολής στην Κόνιτσα. Η σχολή είχε ιδρυθεί σύμφωνα με την απόφαση του ευεργέτη Μ. Αναγνωστοπούλου αλλά σήμερα δεν λειτουργεί σύμφωνα με τα όσα άφησε στη διαθήκη του.

Δεν επιθυμούσε να μετατραπεί σε Ξενοδοχείο αλλά ήθελε να παραμείνει ένα κέντρο πνευματικής καλλιέργειας.

Από το γάμο της με τον πολιτευτή Κ. Φιλίνη απέκτησε μία κόρη, την Άννα αρχιτέκτονα ζωγράφο και αξιόλογο στέλεχος της προοδευτικής Αριστεράς.

Έτσι με τον θάνατο της Μαρίας Αναγνωστοπούλου εξέλιπε ο τελευταίος συγγενής-απόγονος που έφερε το επίθετο του μεγάλου εκείνου άνδρα που «εγέννησε» το Πάπιγκο του Μιχαήλ Αναγνωστοπούλου.

Ελένη Σκούρτη

ΕΦΟΡΕΙΑ ΚΑΛΛΙΝΕΙΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ ΠΑΠΙΓΚΟΥ ΚΛΗΡΟΔ. ΜΙΧ. ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ

Ψ Η Φ Ι Σ Μ Α

Η Εφορεία των Κλινειών Σχολείων Παπίγκου, Κληροδότημα «ΜΙΧΑΗΛ ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ», ευθύς ως πληροφορήθη το θλιβερόν άγγελμα του θανάτου της Μαρίας Αναγνωστοπούλου, συνεργάτιδος μας, γόνου των μεγάλων οικογενειών, εκ πατρός δισεγγονή του μεγάλου ευεργέτου Μιχαήλ Αναγνωστοπούλου και θυγατρός του Γεωργίου Αναγνωστοπούλου, Καθηγητού του Πανεπιστημίου Αθηνών και εκ μητρός εγγονή του Καθηγητή επίσης του Πανεπιστημίου Αθηνών, συνεδράσασεν εκτάκτως και ομοφώνως απεφάσισε:

- Την αποστολήν συλλυπητηρίου τηλεγραφήματος εις τους οικείους της.
 - Αντί στεφάνου να κατατεθεί εις την Εκκλησιαστικήν Επιτροπήν της ενορίας του Αγίου Βλασίου, χρηματικόν ποσόν, δια τις ανάγκας του ιερού ναού Αγίου Νικολάου Παπίγκου και
 - Να δημοσιευθεί το παρόν εις μίαν εφημερίδαν ημερησίαν εκδόδομένην εις Ιωάννινα, το περιοδικόν «Το Ζαγόρι μας».
- Πάπιγκον 22 Ιουνίου 2003
- Ο Πρόεδρος Κων/νος Διαμαντής Ο Γραμματέης Ιωάννης Γ. Παπαϊωάννου

ΠΕΡΙΠΑΤΟΙ ΣΤΟ ΠΑΠΙΓΚΟ

Βεβήλωση και αλλοίωση του χώρου της Αγίας Παρασκευής στη Μπούναρη

29 Μαΐου 2003, Πέμπτη, τρεις η ώρα το απόγευμα. Η ατμόσφαιρα σκοτεινή, καταθλιπτική. Προμηνύεται μεγάλη μπόρα.

Στο χωριό κανένας ντόπιος ή ξένος δεν κυκλοφορεί. Τίποτε δεν ακούγεται. Ούτε λαλιά πουλιού, ούτε γαύγισμα σκύλου, ούτε φωνή άλλου ζώου.

Όλα λουφάξανε, όλα τρυπώσανε και περιμένουν με φόβο και τρόμο να 'ρθει και να περάσει η μπόρα.

Ξαφνικά διακόπτει αυτή την ανήσυχη ησυχία, ο συντονισμένος θόρυβος φορτωτού και τρικύκλων με τα οποία επιδέξιοι οδηγοί ταχύτατα φορτώνουν και μεταφέρουν, το ένα μετά το άλλο, μπάζα και οικοδομικά υλικά.

Άργησα ώσπου να εντοπίσω το θόρυβο. Νόμιζα ότι ήταν στην Παναγία ή το Εκκλησιαστικό, όπου άρχισαν να εκτελούνται μεγάλα κοινωτικά έργα.

Όχι, αυτός ο θόρυβος πρέπει να είναι πολύ κοντά μου. Είναι εδώ στην Αγία Παρασκευή. Το διαπίστωσα ο ίδιος «ιδίους όμμασι». Καναδού ώρες κράτησε αυτός ο εκκωφαντικός θόρυβος, ύστερα σταμάτησε γιατί η βροχή πλησίαζε.

Κατέβηκα να ιδώ τι γίνεται γύρω μου. Εφθάσα στο προαύλιο της Αγίας Παρασκευής και βλέποντας ξεριζωμένο το νεαρό πουρνάρι που επί χρόνια περιποιούμουν για να μεγαλώσει και να αντικαταστήσει το γέρικο πουρνάρι. Ξεριζωμένη και κυλιόμενη παρακάτω η σ'μαδιακή μεγάλη κουκούλα. Σκαμμένους τους τάφους, έμεινα άφωνος!

Είδα να γίνονται εργασίες στην καλύβα και τ' άλλων τ' Κουψίδα.

Εκεί ήταν κάποιος άνθρωπος. Δεν τους διέκρινα, ούτε και τους πλησίασα. Τι θα ωφελούσε, αφού η βεβήλωση της και η αλλοίωση του ιερού χώρου της Αγίας Παρασκευής ολοκληρώθηκε!

Επέστρεψα, κάθισα και έγραψα τις παρακάτω σκέψεις μου για να γίνουν και άλλοι κοινωνοί του πόνου και της λύπης!

Παπιγκοί και φίλοι του Παπίγκου, τον άλλον μήνα που το γραφικό εκκλησάκι μας, η Αγία Παρασκευή στη Μπούναρη γιορτάζει, θα πάτε να προσκυνήσετε, να εισέτε προετοιμασμένοι για όσα θα δείτε και όσα δεν θα δείτε.

Δεν θα δείτε την κουκούλα. Ναι εκείνη την κουκούλα στην άκρη του προαυλίου που από καταβολής κόσμου μάζευε γύρω της τα παιδιά να παίξουν.

Τα παιδιά που στα πρώτα βήματά τους, θαύμαζαν το μεγάλο όγκο και το παράξενο σχήμα της. Αργότερα η προσπάθειά τους να αναρριχηθούν και τέλος τη χαρά που ένιωθαν, όταν κατακτούσαν την κορφή τους.

Δεν θα δείτε ούτε το μικρό πουρνάρι που δίπλα της τα τελευταία χρόνια ανέμελα μεγάλωνε για να 'ναι έτοιμο να αντικαταστήσει το αιωνόβιο πουρνάρι, το οποίο όσο ακόμα κι' αν αντέξει, κάποια μέρα σίγουρα θα κλείσει ο βιολογικός του κύκλος. Ούτε και την ησυχία θ' ακούσετε πια.

Όμως θα δείτε καταστραμμένο τον πράσινο ταπητά, σκαμμένο το έδαφος Ταφόπετρης βγαλμένες και πεταμένες και τα οστά των προγόνων μας κατακομματασμένα και εκτεθειμένα στο έδαφος. Ε και να μπορούσαν να φωνά-

ξουν, τι ουρλιαχτά θα ακούονταν! Ανιστόρητοι άνθρωποι και παντελώς άσχετοι με τον τόπο μας, ήρθαν, (και θα 'ρχονται), με τα θεωρακισμένα μηχανήματά τους, μπουλντόζες, εκσκαφείς, φορτωτές, αυτοκίνητα κ.λ. να αξιοποιήσουν τουριστικά τα οικόπεδα που αγόρασαν.

Δίκιο έχουν οι άνθρωποι. Εμείς όμως οι ντόπιοι που... γνωρίζουμε ιστορία, πώς πρέπει ν' αντιδράσουμε σ' αυτή τη νέου είδους επίθεση, η οποία είναι όντως επίθεση με σύγχρονα όπλα-μέσα.

Εμείς, σου λένε οι νέοι επιδρομείς, αγαπούμε το τοπίο κι ερχόμαστε να το χαρούμε, να το απολαύσουμε. Η κου-

του Ιωάννη Γ. Παπαϊωάννου

κούλα, το πουρνάρι, το νεκροταφείο, η ησυχία κ.λ... δεν μας λένε τίποτε, δεν μας αγγίζουν.

Ναι, καλωσόρισατε, όμως πρέπει, όπως αγαπάτε το τοπίο να αγαπάτε και την ιστορία του.

Έτσι κάπως δεν έχουν αποθανατώσει οι ξένοι περιηγητές στις γκραβούρες τους κατά τον 18ον αιώνα, που βλέπουμε σήμερα, την ιστορία πολλών Ελληνικών μνημείων, όπως π.χ. στις στήλες του Ολυμπίου Διός στην Αθήνα, να κάθονται οι ποιμένες και γύρω τους να βοσκούν τα ζώα τους. Η ακόμα και στη δική μας εδώ Δωδώνη το ίδιο περίπου δεν συνέβαινε;

Χωριανοί, να ξέρετε, πάρτε το απόφαση, ότι η γραφική αυτή γωνιά της Αγίας Παρασκευής στο Πάπιγκο, χάθηκε ανεπιστρεπτή. Όσοι υπηρετείτε την Εκκλησία, να ξέρετε, ότι δεν θα ξαναψάψετε φωτιά κάτω από την κουκούλα, για το «ζέον» και να γίνουν κάρβουνα για το θυμιάτο.

Παιδιά, δεν θα μπορείτε πια ήσυχα και ανέμελα να παίξετε στην Αγία Παρασκευή, ούτε και στην κουκούλα να ανεβαίνετε, γιατί δεν υπάρχει.

Παιδιά, ούτε και στο πουρνάρι θα θέλατε να ανεβαίνετε, γιατί τώρα περνούν αυτοκίνητα και κόσμος πολλός.

Σαρακατάναισες, δεν θα πάτε πια στην Αγία Παρασκευή, τα ζεστά μεσημέρια του καλοκαιριού αμέριμνες και αθέατες να καθίσετε, να γνέσετε, να συζητήσετε και να αναπνεύσετε το ζεστό αεράκι που αφειδωλα χαρίζει το γέρικο πουρνάρι, γιατί τώρα περνούν αυτοκίνητα και κόσμος πολλός.

Πρώτοι φταίμε εμείς που αφήσαμε αφρόρητες τις ψύλες του χωριού μας και όχι μόνον, αλλά φανάξαμε να γίνει το Πάπιγκο «πόλος έλξης», το Πάπιγκο «ν' αξιοποιηθεί τουριστικά» κ.λ.

Πριν λίγα χρόνια σε παρόμοια περίπτωση-επίθεση, σύσσωμοι όλοι μας, αντιδράσαμε δυναμικά και δεν βγάλανε τις κουκούλες σε δρόμο του Πέρα Μαχαλά και αναγκάστηκαν οι νέοι ένοικοι στο σπίτι της Χαρίκλειας Αρμανδρίτη, να μεταφέρουν τα οικοδομικά υλικά με τα ζώα.

Τώρα για τη βεβήλωση τούτη στο χώρο της Αγίας Παρασκευής, γιατί κανένας μας δεν μίλησε και κανένας δεν μίλησε;

Από τότε μέχρι σήμερα, τι άλλαξε; Γιατί όλα τα θυσιάζουμε στο βωμό του «Τουρισμού»;

Συμβαίνουν μόνο στο Ζαγόρι

Πανωσουδενιώτικο αντάμωμα στο σπίτι του ξενιτεμένου μας Περικλή Τσαπάρη

Η Κυριακή 25 Μαΐου ήταν μια ασυνήθιστη μέρα για τα Άνω Πεδιάδα.

Ένα ξενιτεμένο παιδί τους, ο Περικλής Τσαπάρης, άνοιξε με βιολιά το ανακαινισμένο πατρικό του σπίτι.

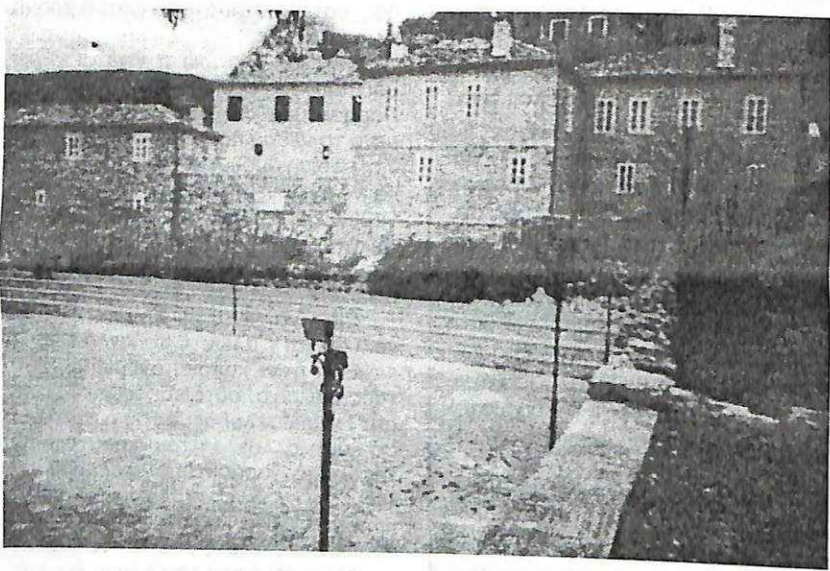
Συνεχίζοντας την παράδοση των Ζαγορισίων που ανέκαθεν ξενιτευόνταν χωρίς ποτέ όμως να ξεχάσουν το μικρό χωριουδάκι την γενέτειρα, καθώς ομφάλιος λώρος το πατρικό σπίτι πάντα τους πρόσμενε και γι' αυτό όλη η φροντίδα στην Ξενιτιά, κι όλο το «καζάντιο».

Αυτής της ωραίας παράδοσης σπέρμα ο Περικλής, που βλάστησε και θέριασε στην Αίγυπτο. Καρπός η απόφασή του να ανακαινίσει το παλιό και ξεχασμένο πατρικό του σπίτι, το οποίο και εξόπλισε με ό,τι καλύτερο διαθέτει σήμερα η τεχνολογία. Πραγματικό αρχοντικό το Τσαπαράτικο δεσπόζει ηγεμονικώς στην κεντρική πλατεία αγναντεύοντας το χιλιόχρονο πλάτανο και τον μοναδικό Αη Δημήτρη, για να θυμίζει στους επερχόμενους ότι το Ζαγόρι ζει και θα ζει πάντα. Το μοναδικό όμως και το συγκινητικό, κάτι που δεν ξανάγινε στο Ζαγόρι είναι ότι το θαυμάσιο αυτό σπίτι δεν το έφτιαξε για τον εαυτό του. Μεταλλικές πινακίδες στις πόρτες των δωματίων αναγράφουν τα ονόματα των τριών αδελφών του: Ρωξάνη, Ανδρονίκη, Άρτεμις. Αποφάσισε λοιπόν τη μέρα αυτή να τη γιορτάσει και να παραδώσει τα κλειδιά στους συγγενείς του. Θέλοντας δε να μοιραστεί τη χαρά κάλεσε κι όλο το χωριό και τους καλούς του φίλους να φάνε και να γλεντήσουν μαζί. Δυστυχώς ο καιρός δεν βοήθησε. Όμως χίλιοι καλοί χωράνε. Σάλα, κρεβάτια και δωμάτια στρώθηκαν με τραπέζια. Η συγκίνηση στο κατακόρυφο, φίλοι από τα Γιάννενα, ο κ. Χρυσ. Λαμπρίδης, ο κ. Βούρδας, ο κ. Δριγκόπουλος.

Ο κ. Καζαντζής, η κ. Παγκρατίου, ο κ. Λαγός αλλά και ο δήμαρχός μας κάθισαν στο τραπέζι. Ακόμη κι απ' το Τσερβάρι η Αγγαία Ντιναλέξη κι η Ελένη Βλαστόυ ήρθαν κατά το έθιμο με τις ριζόπιτες και τις δέξες τους ευχές. Ριζόπιτα έστειλε κι η Βασιλικούλα του Κώστα Δεμάτη, φίλου του Περικλή. Τον Περικλή Τσαπάρη πα-

ρουσίασε με πολύ θερμά λόγια στους καλεσμένους, τους συγγενείς και φίλους ο Γ. Δούβλης εκεί κάπου στο τέλος του φαγητού κι αφού το κρασί είχε ζεστανει αρκετά τις καρδιές λέγοντας μεταξύ άλλων και τα εξής:

Ο Περικλής Τσαπάρης, γιος του πετυχημένου μετανάστη στην Αλεξάνδρεια της Αιγύπτου Νικολάου Τσαπάρη και της Ναταλίας Πατσούκα, στις αρχές της δεκαετίας του '60 τελειόφοιτος της Ιατρικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών, αναγκάστηκε λόγω του αφριδιού θανάτου του πατέρα του να πάει στην Αίγυπτο αφήνοντας μια σύζυγο και λαμπρή καριέρα. Εκεί με τις σπάνιες ικανότητες και αρετές που διέθετε δεν

άργησε να διαπρέψει πια σαν επιχειρηματίας. Η ευγένεια, η εντιμότητα, η ζαγορία αραχοντιά ανέδειξε γρήγορα το «Ζεφύριον» του Αμπού Κιρ της Αλεξανδρείας πρώτο κατάστημα της υψηλής κοινωνίας.

Άνθρωπος με βαθιές χριστιανικές και ελληνικές καταβολές και πατροπαράδοτη διάθεση για διάκριση στον κοινωνικό τομέα τίμησε με τον καλύτερο τρόπο την οικογένεια, το χωριό του, το Ζαγόρι, τα ελληνικά χρώματα —έμβλημα του— στην μακρινή Αίγυπτο.

Σαράντα ολόκληρα χρόνια μακριά από συγγενείς και φίλους με πολύ κόπο και δυσκολίες κατάφερε να επενδύσει το μόχθο του σε έργα ευποιίας και να παραδώσει σήμερα το μικρό αυτό παλατάκι στις αγαπημένες του αδελφές και στα παιδιά τους.

Η πατροπαράδοτη ζαγορία φιλογένεια βρήκε στο πρόσωπό του τον γνησιότερο συνεχιστή της μοναδικής παράδοσης του χωριού

αναδεικνύοντάς τον σ' έναν νεότερο Πανωσουδενιώτη Ευπατρίδη.

Αγαπημένε μας, Περικλή εμείς οι συγχωριανοί σου και οι φίλοι σου που τόσο μας τιμάς, σήμερα σε συγκαίρουμε, σε θαυμάζουμε σε καμαρώνουμε και ευχόμαστε από

της Ελένης Οικονομίδου - Δούβλη

τα βάθη της καρδιάς ο μεγάλος θεός να δίνει υγεία και χαρά σε σένα και την άξια σύζυγό σου Βιβή, σύντομα δε να σας αξιώσει να επανακαμάψετε οριστικά στην πατρική γη.

Συγκινημένος ο Περικλής έλαβε μετά το λόγο.

αποκτήθηκαν. Αυτό το θαύμα κάνει τους Ηπειρώτες περήφανους και γενικούς όλους τους Έλληνες να ευλογούν και να δοξάζουν τον μεγάλο αριθμό των γνωστών σε όλους Ηπειρωτικών Ευεργετών.

Μνημονεύσαμε αυτούς και υψώνουμε γιατί την καταξίωσαν την Ήπειρο ως Εύανδρο, τρέφουμε ευγνωμοσύνη, και υπομνήσκουμε στο κράτος μας να προσέχει τον χώρο αυτό που λέγεται Ήπειρος. Αυτή είναι η φωνή ενός ελεύθερου Πανωσουδενιώτη πολίτη που δεν αμφιβάλλω ότι είναι εξ ολοκλήρου καθολική, όπως εξ ολοκλήρου καθολική είναι η ψυχική λεβεντιά της κάθε Ηπειρώτη για τον άξιο αγώνα της ζωής που δεν σταματάει ποτέ.

Όμως καθένας ζει τη δική του ζωή, τη ζωή που του έδωσε ο Θεός να ζήσει σ' αυτόν τον κόσμο με όρθια την ψυχή. Εξ' άλλου ο ποιητής μας λέγει «Ναι, δεν αξίζει ο κόσμος δίχως ομορφιά, δίχως λεβεντιά, δίχως αρετή».

Σ' όλη τη διάρκεια της ιστορίας την ψυχή του Ηπειρώτη δεν τη δάμασε κανείς μέχρι σήμερα, στάθηκε όρθια σαν τα ψηλά βουνά και κύλησε με τους αιώνες σαν τα καθαρά ποτάμια.

Αλλά δεν είναι ώρα να μακρηγορούμε, παρασυρόμενος από ένα παθιασμένο πατριωτισμό.

Είναι γνωστό σε όλους εμάς τι είναι το Ζαγόρι σήμερα: βουνά αγέρωχα βράχια δέντρα παμπάλαια βρύσες με νερό και βρύσες που στέρεψαν, σπίτια όρθια και σπίτια που δεν υπάρχουν πια, χαλάσματα, χτίσματα που έγιναν σωρός από πέτρες, χωράφια κι αμπέλια λόγγοι, άηχη σιωπή που έχουν κι αυτά τη δική τους γλώσσα. Εδώ ακριβώς θέλω να καταλήξω όμως παρ' όλες τις ταλαιπωρίες τας οποίας έχει υποστεί δεν έπαυσε να είναι ανθισμένο με τα εναπομείναντα αρχοντικά τα οποία εις το παρελθόν έσφυζαν από ανθρωπινό δυναμικό αρχοντιά, ανθρωπιά και καλοσύνη κι ήταν όλοι σαν μια οικογένεια μαζί μονιασμένοι και αγκαλιασμένοι στους χορούς και τα πανηγύρια. Οι συνθήκες άλλαξαν οι τεχνολογίες εξελίχθηκαν οι νέοι μας λιγότεψαν. Δεν θέλω να φανώ απαισιόδοξος, αλλά μόλις πέρυσι όταν κίμασα μεγάλην πικριάν, όταν από το πεζούλι της εξώπορτας έκαμα απεγνωσμένη προσπάθεια μήπως κι ακριβώς κανέναν να ανεβοκατεβαίνει στο μεσοχώρι, αλλά εις μάτην. Όμως αυτή τη φορά τον πολιτισμό μας, την ιστορία, τις παραδόσεις μας.

Τελυτών και ελπίζω να μη σας κούρασα θα ήταν μεγάλη παράλειψη να μην αναφερθώ στο γεγονός της παρουσίας των Γιαν-

των, που μας ετίμησαν δια της παρουσίας των. Ευχαριστούμε, λοιπόν, θερμά που δεχτήκατε την πρόσκλησή μας να συμμετάσχετε στην συγκίνηση, τη χαρά και την ευχαριστήσή μας. «Χιλιόκαλοσωρίσταν λοιπόν κι ας κάνατε και κόπο, ήρθατε κι ομορφήνατε και τον δικό μας τόπο».

Θερμώς ευχαριστούμε επίσης τον εξ Αθηνών άρτι αφιχθέντα παρνούμφον μας τώως γενικόν και περιφερειακόν διευθυντήν ΟΑ εν Αλεξάνδρεια-Αιγύπτου Κ. Σταματιάδη ον και σας συστήνω καθώς και τον εκλεκτόν Καϊρινόν φίλον Χρυσόστομον Λαμπρίδη μετά της συζύγου του.

Ευχαριστίες εις την αρχιτέκτονα κ. Ελένη Παγκρατίου και την Τεχνικήν Εταιρείαν Λαγού δια τας υπηρεσίες των. Άπαντες έχετε την αγάπην μας εμού προσωπικώς και της καθ' ολοκληρίαν οικογενείαν μου.

ΒΙΒΛΙΟΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ

«ΠΟΡΕΙΑ ΓΕΝΝΑΙΩΝ»

(Από τη «σκοπιά» του 2^{ου} Λόχου)

Του Βασιλείου Χρ. Αρχιμανδρίτου

Εκδόσεις Β.Ε. Μπρουζιώτη - Αθήναι 2002

Ο λίαν αγαπητός φίλος και συγχωριανός μου Βασιλείος Αρχιμανδρίτης, εκπαιδευτικός και Συν/ρχης Πεζ. Π.Δ., ύστερα από πολυετή αγώνα και πάλη για να ξεπεράσει όλα τα εμπόδια —βλέπω ότι και στον καιρό της ειρήνης χρειάζεται πάλι— παρουσίασε το από κάθε απόψι άρτιο δημιούργημά του, την «ΠΟΡΕΙΑ ΤΩΝ ΓΕΝΝΑΙΩΝ».

Γραμμένο απλά και αληθινά. Μισεί τις υπερβολές, δεν επιδιώκει οφέλη.

Περιγράφει τα γεγονότα, όπως ακριβώς τα έζησε ο ίδιος και οι γύρω απ' αυτόν, ανεπιτήδευτα.

Υψητείντας ως έφεδρος Ανθ/γός στο Ανεξάρτητο Τάγμα Προκαλύψεως Κονίτισης κατά τον Ελληνο-Ιταλικό πόλεμο 1940-1941, μαζί με την ομάδα του 2ου Λόχου, υπηρετούν πιστά την πατρίδα, παντελώς αδιαφορούντες για όσα δεινά υφίστανται. Τακτικές μετακινήσεις, πολύωρες νυκτερινές και κοπιαστικές πορείες σε άγνωστα ορεινά και δύσβατα εδάφη.

Ασταμάτητες βροχές, δυνατό παγωμένο αέρας, τρομερό κρύο, «...το κρύο που είχε φθάσει πολλές βραδιές και 20 βαθμούς υπό το μηδέν, τα μπόια το χιόνι που σκέπαζε τα πάντα!!! Ζούσαμε πραγματικά σ' ένα κόσμο τελείως ξένο από τον γήινο...»

«Είχαμε σχεδόν αχρηστέψει οι περισσότεροι τις σκηνές, γιατί σ' αυτές μέσα «κοκκαλιάζαμε» από το κρύο. Τα χιόνια τα πολλά που πολλές φορές από τις ανεμοθύελλες έφταναν τα τέσσερα (4) μέτρα ήταν και «ευεργετικά», γιατί τα περισσότερα βήματα στο ίδιο των όλμων — που έπεφταν σε τόσο πολύ χιόνι, δεν έσκαζαν, κι αυτό γιατί ο επικρούστηρας δεν συναντούσε μέσα στο χιόνι σκληρή επιφάνεια για να εκραγεί».

Εκτός από τα μαινόμενα στοιχεία της φύσεως είχαμε και τον καθημερινό ανελέητο καταγισμό πυρών του εχθρού. «... Το αίσημα της αυτοσυντηρήσεως σ' αυτό το εξοντωτικό αλπικό περιβάλλον μας έκαμε να σοφιστούμε τρόπους για ν' αποφύγουμε τα μαινόμενα σχεδόν μέρα-νύχτα στοιχεία της φύσεως, αλλά και τους εχθρικούς βομβαρδισμούς».

Με σκαφτικά εργαλεία μας είχε εφοδιάσει το μηχανικό μας, αλλά από τα πολλά χρόνια δυ-

στυχώς πολύ λίγο τα χρησιμοποιούσαμε— σκάβαμε στις πλαγιές του υψώματος τα παγωμένα χιόνια, και δημιουργούσαμε πραγματικά αμπί μέχρι τρία μέτρα βάθος, τα σκεπάζαμε με σαβίρες, που και γι' αυτές φρόντιζε το μηχανικό μας, αλλά για όλες τις δουλειές, που πάλι τα χιόνια δεν επέτρεπαν και επάνω ρίχναμε σωρούς από χιόνια.

Έτσι, εκεί μέσα ξημερώνομαστε κι αποφεύγαμε τους βομβαρδισμούς των όλμων και το τρομερό κρύο τα βράδια ιδίως».

Συμβιβάζονται και συμπορεύονται με τον θάνατο αδιάφοροι

ΙΩΑΝΝΗ Γ. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ

και στέλνουν το μήνυμα σαν νέοι Σπαρτιάτες «ω Ξειν αγγέλειν...». Χαίρονται και καμαρώνουν για τις νίκες τους.

Εκείνο που ποτέ δεν μπόρεσαν να παραδεχτούν, ήταν όταν επετέθη και η μεγάλη Γερμανία κατά της μικρής Ελλάδος και αναγκάστηκαν να αποχωρήσουν, καιτοι νικητές, και να παραδώσουν τα τιμημένα όπλα τους εκεί κάπου προς τη Δωδώνη, οποία ειρωνεία!

«Για τη «Δωδώνη», την «ψυθιρίζουν» και θα την «ψιθυρίζουν» εν όσω ζουν οι γενναίοι και θα αισθάνονται «ανατριχίλαση», γιατί εκεί οι «προ ολίγου» πάνοπλοι και δυνατοί υπήκοντες στις δυνάμεις της βίας βρέθηκαν την άλλη μέρα άοπλοι, αδύναμοι, νηστικοί και περιφρονημένοι.

Δεν εναπέμειναν, παρά να πάρουν τον «ταπεινωτικό» δρόμο της επιστροφής στις εστίες τους. Και θα την διηγούνται όλοι αυτοί, στα παιδιά τους, στα εγγόνια τους, όλη την Ιστορία..

Μα εκείνα θα την θεωρούν φανταστική, παραμύθι απ' τα πιο παράξενα... Κι όμως, όλα αυτά είναι Ιστορία. Ιστορία που την έγγραφαν οι Γενναίοι που συντροφεύσαμε, με τις χιλιάδες των άλλων Γενναίων της Γενιάς μας, τις Γενιάς του '40»

Χρήσιμη πολύ η ανάγνωση του βιβλίου τούτου. Ακονίζει και φρεσκαίνει τη μνήμη. Τιμά εκείνους που αγωνίστηκαν και εκείνους που θυσίαστηκαν στην προσπάθειαν της Πατρίδος!

Διδάσκει!

Ιωάννης Γ. Παπαϊωάννου
Πάπγκων, Μάιος 2003

Ιωάννης Βηλαράς: ο άνθρωπος, ο ποιητής, ο πατριώτης. Η ζωή του στο Τσεπέλοβο και η συμβολή του στην επαναστατική οργάνωση

ΙΣΤΟΡΙΚΑ

Β' ΜΕΡΟΣ

Ο κύκλος του στα Γιάννενα αποτελείται από τους σημαντικότερους άνδρες της εποχής εκείνης, όπως τον Κωλέττη, το Σακελλάριο, τον Αθανάσιο Ψαλίδα και άλλους. Κύριο μέλημά τους είναι η απελευθέρωση των Ελλήνων. «Ο φωτισμός του Γένους είναι ιερό και απαραίτητο χρέος όλων των προκομμένων» γράφει ο Βηλαράς στο φίλο του Αθανάσιο Ψαλίδα.

Η Φιλική Εταιρεία έχει μνήσει όλους τους πατριωτικούς κύκλους στα Γιάννενα και στρέφεται τώρα και σ' αυτούς. Δεν πρέπει βεβαίως να παραλείψουμε και το εξής σημαντικό στοιχείο σχετικά με την προσπάθεια ίδρυσης της. Ο Κωνσταντίνος Ράδος λοιπόν από το Τσεπέλοβο θεωρείται ο πρώτος εμπνευστής και εισηγητής της ιδέας για την ίδρυση της Φιλικής Εταιρείας. Σε συνάντηση που είχε το 1812 στη Μόσχα με τους Τσακάλωφ και Σκουφά συζήτησε και ενέπνευσε την ιδέα ίδρυσης και οργάνωσης της Φιλικής Εταιρείας. Όταν το 1817 ο Τσακάλωφ τον συνάντησε στη Σμύρνη του είπε: «Ράδε, η επιθυμία σου εγένετο έργο. Διάδος λοιπόν ανά πάσαν την Ασίαν τη Φιλική Εταιρεία». Διαβάζοντας κανείς τα βιβλία Ιστορίας της Νεώτερης Ελλάδας τα οποία διδάσκονται στο Γυμνάσιο και το Λύκειο διαπιστώνει ότι δε γίνεται καμία αναφορά στον Κωνσταντίνο Ράδο, αλλά ούτε και στο Βηλαρά οι οποίοι υπήρξαν πρωτεργάτες στην απελευθέρωση του έθνους μας. Το γεγονός αυτό ενισχύει την άποψή μας για τη μη αντικειμενική προσέγγιση των ιστορικών γεγονότων.

Οι Ζαγοριόσι, όπως ήδη γνωρίζουμε, δεν είχαν ποτέ μεγάλη πείρα στον πόλεμο, ούτε και πολεμική παράδοση, όπως οι κάτοικοι σε άλλα μέρη της Ηπείρου (Σούλι). Με τη συμμετοχή τους όμως στη Φιλική

κή Εταιρεία απέδειξαν ότι θα αγωνίζονταν πρόθυμα και με κάθε μέσο για χάρη του ιερού αυτού σκοπού, της απελευθέρωσης του Έθνους μας. Ο Κωνσταντίνος Ράδος από το Τσεπέλοβο, οι αδερφοί Μάνθος και Γεώργιος Ριζάρης από το Μονοδέντρι, ο Θεοδόσιος Χριστοδούλου Φινίτης από το Σκαμνέλι, ο Σεργάκης Κωνσταντίνου Σαϊτζής από το Σκαμνέλι, ο Αναστάσιος Κόνιαρης από το Μονοδέντρι, ο Νεόφυτος Δούκας από τα

Της ΦΑΙΔΡΑΣ ΤΣΑΒΑΛΙΑ

Ανω Σουδενά, ο Κωνσταντίνος Δούκας από το Τσεπέλοβο, ο Χριστόδουλος και Μάνθος Οικονόμου από το Κουκούλι, ο Ιωάννης και Κωνσταντίνος Πολυχρονιάδης από το Σκαμνέλι, ο Δημήτριος Παπάζογλου και ο Νικόλαος Πολυαίνης από το Σκαμνέλι, ο Γεώργιος Βλάχου, ο Αλέξης Νούτσος από το Καπέσοβο (ο γραμματικός και φίλος του Αλή Πασά και πρόκριτος βεκύλης του Ζαγορίου) ο Κωνσταντίνος Μαρινόγλου από το Καπέσοβο, ο Χ. Πασχάλογλου από το Κεπέσοβο, ο Τατάνης Χρήστος από τα Άνω Σουδενά και ο Κονομάλης Κωνσταντίνος από την Καλωτά ήταν οι Ζαγοριόσι που η συμμετοχή τους στη Φιλική Εταιρεία και στους αγώνες του Έθνους μας υπήρξε απόλυτα αξιολογητή και σημαντική για την απελευθέρωσή του.

Ο Αλής χρησιμοποιήσε πολύ τους Ζαγοριόσιους, αλλά και κάθε μέσο για να γίνει Βεζύρης στα Γιάννενα. Τους είχε υποσχεθεί μάλιστα πως αν τον βοηθήσουν το Ζαγόρι θα έχει πολλές ωφέλειες. Ο Αλής κράτησε το λόγο του. Στο Ζαγόρι δόθηκαν από την Πύλη ειδικά προνόμια, τα «σιουρούτια» και οι κάτοικοι του με το πρόσχημα της ουδετερότητας οργάνωσαν μυστικά την πορεία που θα ακολουθούσαν.

Υποδαύλιζαν την άμετρη φιλο-

ξενία του -και ιδιαίτερα αυτοί που είχαν μνηθεί στη Φιλική Εταιρεία- κι έτσι πήρε την απόφαση να στραφεί εναντίον του Σουλτάνου.

Τα σουλτανικά στρατεύματα πολιορκούν την πόλη και τον Αύγουστο του 1820 βάζουν φωτιά σ' ένα τμήμα των Γιαννίνων. Σύμφωνα με τους χρονικογράφους της εποχής καταστρέφονται μεγάλες συνοικίες όχι όμως, όπως υποστηρίζουν κάποιοι, το Αρχιμανδρείο και το σπίτι του Βηλαρά. Είναι η κατάλληλη στιγμή λόγω των συνηθών που επικρατούν να καταφύγει και ο Βηλαράς σ' ένα από τα χωριά του Ζαγορίου. Τότε καταφθάνει στο Τσεπέλοβο ο έξοχος πατριώτης, ποιητής και γιατρός Ιωάννης Βηλαράς μαζί με τον ομόγλωστο και φίλο του Αθανάσιο Ψαλίδα.

Οι δύο αυτοί σημαντικοί άνδρες με τη συνδρομή του Πετραιβού, του Κυρίτση, του Κωλέττη, του Σακελλάριου και άλλων συντόνιζαν την ίδρυση, την εξάπλωση και τον αγώνα της Φιλικής Εταιρείας. Μάλιστα με την τολμηρή διήγηση του Ψαλίδα έφτασε η διαφύση των Φιλικών το 1818 ακόμη και μέσα στο παλάτι του Αλή (ο οποίος διένυε το 80^ο έτος της ηλικίας του). Από εκεί η εξαιρετική πατριώτισσα και μέλος της Φιλικής Εταιρείας η Κυρα-Βασιλική βοήθησε το διδάσκαλο του Γένους σκεδάζοντας αποφασιστική κίνηση της «κάσσης των Γιαννιωτών». Ο Λαμπριδής γράφει στα Ζαγορικά του: «1820-1822 στο Τσεπέλοβο ο Ψαλίδας, ο Βηλαράς κι άλλοι Ιωαννίτες όπου ήτο το Ηπειρωτικόν Γραφείον της Ελληνικής Επαναστάσεως με αρχηγούς τον Βηλαρά και τον Ψαλίδα όπως και εις την «κάσσαν των Ιωαννίνων».

Δεν το διάλεξαν τυχαία το Τσεπέλοβο οι Γιαννιώτες που κατέφυ-

ΙΩΑΝΝΗΣ ΒΗΛΑΡΑΣ
ΙΑΤΡΟΦΙΛΟΣΟΦΟΣ - ΠΟΙΗΤΗΣ
ΓΙΑΝΝΙΝΑ 1771-1823
(Διο. Στέφανος Γ. Χατζάκης)

γαν σ' αυτό. Πρέπει να ήταν από πριν οργανωμένοι και ύστερα από τη σκέψη «που θα πάμε, αν υποχρεωθούμε, σε περίπτωση ανάγκης να φύγουμε από την πόλη μας;» πήραν την απόφαση να έρθουν εδώ πάνω, μια απόφαση που οι κάτοικοι του χωριού ασφαλώς γνώριζαν και ενίσχυαν. Σχετικές αναφορές με την απόφαση των Γιαννιωτών να καταφύγουν στο Ζαγόρι διαβάζουμε στο «Νέο Κουβέρνα»: «Οι Ιωαννίτες Χριστιανοί προβλέποντες τα κακά όπου θα πάθουν...έστειλαν το βιος τους εις Καλαρρότες και Ζαγόρι...»

Στο Τσεπέλοβο ήταν πλούσιοι και πολύ φιλόξενοι. Οι Γιαννιώτες που κατέφυγαν εδώ κι έμειναν δύο και δυόμισι χρόνια είχαν φιλικότερες σχέσεις με τους κατοίκους. Έπαιναν ενεργό μέρος στις συνελεύσεις του χωριού και πολλές φορές οι Τσεπελοβίτες τους παρακαλούσαν να ελέγχουν και να θεωρούν τους λογαριασμούς τους. Σχετικές περιχοπές από έγγραφα του Κοινοτικού Αρχείου αναφέρουν τα εξής «...ότι ακριβώς θεωρήσαντες ο τε κυρ-Δημήτριος Αθανασίου και κυρ-Αθανάσιος Ψαλίδας ομού με τους προεστώτας του άνω ειρημένου χωριού και με συμφωνίαν των δύο μερών δεκτά και υπογεγραμμένα και βεβαιωμένα αποφάσισαν...» και κάτω ακριβώς οι υπογραφές του Αθανασίου, του Ψαλίδα κι άλλων Γιαννιωτών μαζί μ' αυτές των κατοίκων του χωριού.

(Κοιν. Αρχείο 1821 Σεπτεμβρίου 16 Τσεπέλοβο)

Σε άλλο πρακτικό από Γενική

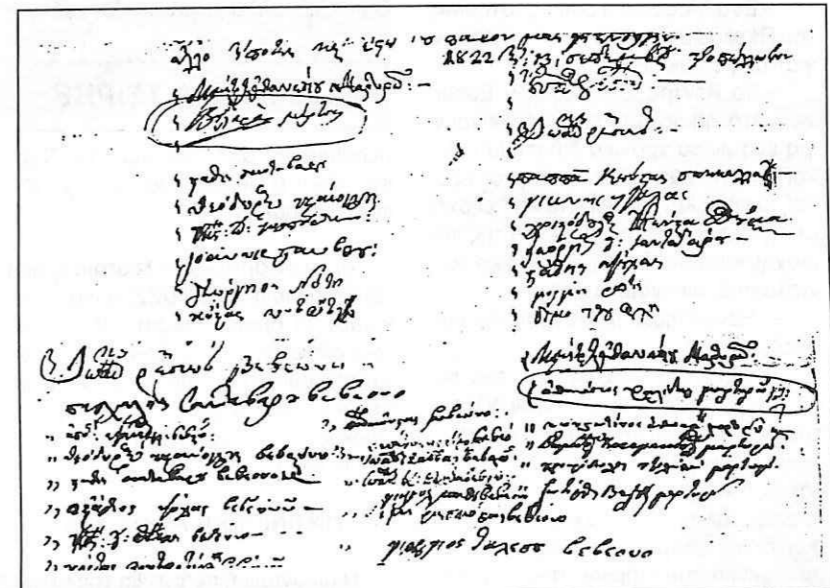
Ιωάννης Βηλαράς

σπινθηροβόλο πνεύμα εκείνης της εποχής να παραδώσει τόσο εύκολα τα όπλα;

Την πατρική στοργή, την περηφάνεια του Βηλαρά και τον αδαμάτινο χαρακτήρα που μπορεί να βρει κανείς πλούσια εκδηλωμένα στην επιστολή που έστειλε από το Τσεπέλοβο στο γιο του ένα χρόνο σχεδόν πριν το θάνατό του. Σ' αυτή φαίνεται ανάγλυφα ο χαρακτήρας και η ψυχοσύνθεσή του και αποτε-

από αγαθό Τσεπελοβίτη, το Ράικο, ο οποίος είχε περαστεί στην κηδεία του Βηλαρά».

Το 1970 ο καθηγητής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης Κωνσταντίνος Ράδος, απόγονος του εμπνευστή της Φιλικής Εταιρείας, σε συνεργασία με την ιστορική και εθνολογική εταιρεία της Ελλάδας «ενετοίχισε» μαρμαρίνη πλάκα στο χώρο όπου στεγαζόταν το «Τσουφλίο Φαρμα-

λεί παράδειγμα προς μίμηση για τους σημερινούς γονείς.

Η φιλοπαίγμων διάθεση του Βηλαρά δεν περιοριζόταν ούτε και ενώπιον των γυναικών. Μια μέρα λοιπόν ενώ ο Βηλαράς πήγαινε στο Τσεπέλοβο με τον Αναστάσιο Σακελλάριο συνάντησε μια γυναίκα στη βρύση Κολοκίμα. Η νερά ζαγορίσια, σκυμμένη όπως ήταν στη βρύση, άφηνε ελεύθερο στα κακόζηλα μάτια των ανερχομένων τον ανήφορο «Ροντοβάνι» όλο το γυναικείο της πλούτο, επειδή όπως συνέβαινε συχνά στις χωριές τότε, δε φορούσε σχετικό εσώρουχο. Ο Βηλαράς, όταν πλησίασε, θέλησε να την πειράξει κι επειδή είδε πως η φούστα της ήταν κεντημένη τοιγύρω με κλαδιά, ως είδος φρόκτου:

— Όμορφα τον έφραξες κυρά τον ...κήπο, της είπε χαμογελώντας.

Η τετραπέρατη όμως ζαγορίσια δεν εσάστισε.

— Να, αφέντη, του είπε. Για να μη μπαίνουν τα ...γαϊδούρια

Το αντικέντρισμα ήταν δυνατότερο και ο Βηλαράς δε δίστασε να το ομολογήσει.

— Την πάθαμε, δάσκαλε, είπε στο Σακελλάριο.

Ο Βηλαράς πέθανε στις 28 Δεκεμβρίου 1823 ή στις 3 Ιανουαρίου 1824 και θάφτηκε στο τότε νεκροταφείο, πίσω από την εκκλησία του Αγίου Νικολάου. Ο Γιώργος Βαβαρέτος στο βιβλίο του «Ιωάννης Βηλαράς» γράφει τα παρακάτω: «...την ακριβή τοποθεσία της είχε δείξει στον Κωνσταντίνο Ράδο ο καθηγητής Σέτζης, που την έμαθε

κειο», κοντά στην κεντρική πλατεία του χωριού. Κι όταν το νεκροταφείο μεταφέρθηκε στην είσοδο του χωριού οι κάτοικοι του αποφάσισαν να αφήσουν τον ποιητή στην «ησυχία» του κι αυτό προς ένδειξη τιμής.

Και η «κάσση των Γιαννιωτών» την οποία ο ποιητής φύλαγε σαν «κόρη οφθαλμού» και που θα συνέδραμε οικονομικά στο γενικό ξεσκακό της Ηπείρου οφείνουμε...

Κι ενώ λύθηκε το θέμα της καταγωγής του ποιητή, αφού ορισμένοι υποστήριζαν ότι ήταν από τα Κύθηρα -κι αυτό διότι κατά την ανάγκη του είχε δηλώσει ότι γεννήθηκε στα Κύθηρα- ήθε πριν δύο χρόνια στο προσκήνιο το θέμα της ομορφιάς του. Το σπίτι του, το οποίο βρίσκεται στην οδό Καστρούσια στα Γιάννενα, κοντά στην οδό Βηλαρά κι απέναντι από το Λύκειο της Ζωσιμαίας είχε παραχωρηθεί στο ναό Αγίου Αθανασίου από τους κληρονόμους με τη ρητή εντολή να γίνει οίκος οπουδαστή ή κάτι παρεμφερές. Αφέθηκε όμως από τους δωροδόχους στην εγκατάλειψη και κατέρρευσε σκοπίμα για να δοθεί με παρακείμενη οικία σε αντιπαροχή. Έπειτα από αντιδράσεις φορέων της πόλης το Υπουργείο Πολιτισμού όρισε τριμελή επιτροπή να εξετάσει το θέμα της οικίας και να υποβάλλει σχετικό πόρισμα. Αναμένεται λοιπόν το πόρισμα της επιτροπής.

Και σ' αυτή την περίπτωση καλείται το ελληνικό κράτος να αποδείξει το «πολιτισμένο», «ευρωπαϊκό» του πρόσωπο και να φρο-

ντίσει για τη διάσωση του τόπου μνήμης μιας πνευματικής φυσιογνωμίας που σημάδεψε τη νεοελληνική ιστορία.

Ο Βηλαράς, σαν γνήσιος Ηπειρώτης που ήταν, είχε δυνατό το αίσθημα της αγάπης προς την πατρίδα του, τον τόπο της γέννησής του και γενικά το Έθνος του. Αφιέρωσε τη ζωή του στον αγώνα για την αφύπνιση του Γένους, την αναμόρφωση της παιδείας και την καθιέρωση της δημοτικής γλώσσας. «Τον π' αγαπά ο Θεός πεθαίνει νέος» γράφει ένας άλλος μεγάλος μας ποιητής. Και ο Βηλαράς που τόσο τον αγάπησαν οι Μούσες πέθανε νέος. Έσβησε στις πιο κρίσιμες στιγμές του Αθάνατου Εικοσιένα.

Για το Γιάννη Βηλαρά τη φωτεινή πηγή της γλωσσικής μας αναμόρφωσης, το γλυκό τραγουδιστή, το μεγάλο πατριώτη επάξια ο Κωστής Παλαμάς του αφιέρωσε εννέα στίχους από τον ύμνο των «Πατέρων». Είχε τη δύναμη να βλέπει την αλήθεια ζώντας όχι μέσα στην πολιτισμένη Αγγλία ή στην πόλη των Φώτων, μα μέσα στη φωλιά του λύκου. Μέσα σε όλο το βάρος της δουλείας και της ταπεινώσεως. Τι ευγενική ψυχή το ατέιο μάτι! Ο Βηλαράς, ο ΠΡΩΤΟΣ λυτρωτής! Και οφείλουμε όλοι κι ιδιαίτερα οι σημερινοί νέοι, το μέλλον αυτού του τόπου, να μμηθούμε ανθρώπους σαν τον Ιωάννη Βηλαρά και να παλέψουμε για τα σπουδαία και τα ανώτερα που δίνουν νόημα στη ζωή του ανθρώπου και την εξυψώνουν.

Ας αγωνιστούμε για κάποιο «μέγα λυτρωμό» όχι του Έθνους αυτή τη φορά, αλλά της πνευματικής και ψυχικής μας υπόστασης που τόσο τις έχουμε παραμελήσει, αφού η υλιστική -καταναλωτική εποχή στην οποία ζούμε μας ωθεί στην ικανοποίηση μόνο των υλικών μας αναγκών. Ας παλέψουμε να κρατήσουμε άσβηστη τη μνήμη του Βηλαρά αγωνιζόμενοι όχι μόνο για το «ζην», αλλά και κυρίως για το «ευ ζην» γιατί αυτός ο αγώνας εξυψώνει τη ζωή μας και μόνο έτσι μπορούμε να διεκδικήσουμε τον τίτλο «του καλού καγαθού πολίτου» και να φανούμε ανάξιοι των προγόνων μας.

Φαίδρα Τσαβαλία

ΧΡΙΣΤΙΝΑ Π. ΛΕΟΝΤΑΡΙΔΗ ΠΝΕΥΜΟΝΟΛΟΓΟΣ
Ελεγχος αναπνευστικής λειτουργίας
Γρ. Σακκά 5, 1ος οροφος
Ώρες λειτουργίας καθημερινά: 9 π.μ. - 1.30 μ.μ. και 5.30 μ.μ. - 8.30 μ.μ., εκτός Τετάρτης
Σάββατο πρωί με ραντεβού.
Τηλ. Ιατρείου: 26510 77144
Οικίας: 26510 78408
Κινητό: 6972990688

Εργαστήριο Κεραμικής
"Διά χειρός"
Κάτω Μεδινά Ζαγορίου τηλ.: 06530 71064

"Μεσίπολη"
καφέ - εστιατόριο
Μονοδένδρι Ζαγορίου
Τηλ. 25630 71320

ΤΟ ΕΘΝΙΚΟ ΠΑΡΚΟ ΤΟΥ ABRUZZO ΙΤΑΛΙΑΣ

Με τη συγχροία της ίδρυσης και της απεικονιμένης λειτουργίας του Εθνικού Πάρκου Β. Πίνδου, αναδημοσιεύουμε σχετικό άρθρο για το Πάρκο του ABRUZZO του Οικονομολόγου Κώστα Τσιρβέ από το Δελτίο του Κ.Ε.Ζ. -Ιούνιος 1988- με την ευκαιρία της εκδρομής του Κ.Ε.Ζ. στο Πάρκο ABRUZZO τον ίδιο χρόνο).

ΟΡΓΑΝΩΣΗ-ΔΙΟΙΚΗΣΗ

Το Εθνικό Πάρκο του ABRUZZO στην Ιταλία βρίσκεται επάνω στα Απέννινα στο μέσον της χώρας και αποτελείται από 40.000 εκτάρια και μια ελεγχόμενη περιοχή 60.000 ακόμη εκταρίων γύρω απ' αυτό. Αυτό σημαίνει ότι η συνολική έκταση είναι αναλογικά ίση με την περιοχή Ζαγορίου.

Η περιοχή είχε οριστεί σαν Εθνικό Πάρκο από την περίοδο του Μουσολίνι (1923), αλλά τη σημερινή της μορφή την πήρε το 1969 μετά από σοβαρές προσπάθειες των κατοίκων της περιοχής και μερικών άλλων επιστημόνων - οραματιστών. Τα διοικητικά όρια αυτού και ο τρόπος διοικήσεώς του καθορίστηκαν με προεδρικό διάταγμα.

Το Πάρκο διοικείται από τον Γενικό Διευθυντή και το Διοικητικό Συμβούλιο, που αποτελείται κατά πλειοψηφία από τους εκλεγμένους εκπροσώπους της τοπικής αυτοδιοίκησης και από εκπροσώπους που διορίζει η Κυβέρνηση. Οι εκπρόσωποι της Κυβέρνησης είναι κατά το μεγαλύτερο μέρος τους, οι ειδικοί επιστήμονες που εργάζονται στο Πάρκο. Για όλα τα συζητούμενα θέματα ισχύει η δημοκρατική αρχή της πλειοψηφίας.

Μέσα στα όρια του Πάρκου του ABRUZZO υπάρχουν σήμερα πέντε (5) συνολικά οικισμοί. Το PESCASSEROLI όπου υπάρχει και η Διοίκηση του Πάρκου, το OFI, η CIVITELLA ALFEDENA, η BARREA και η VITELLA BARREA. Ο συνολικός πληθυσμός των οικισμών είναι 4.500-5.000 άτομα. Εκτός απ' αυτούς τους οικισμούς που βρίσκονται μέσα στα όρια του Πάρκου υπάρχουν ακόμη 13 Κοινότητες στη γύρω απ' αυτό περιοχή, εδάφη των οποίων υπάρχουν μέσα στην ελεγχόμενη ζώνη του.

Το Εθνικό Πάρκο του ABRUZZO λειτουργεί σαν αυτόνομο οργανισμό, ο οποίος επιδοτείται από το Ιταλικό Υπουργείο Γεωργίας. Ο σημερινός προϋπολογισμός του είναι 55 εκατ. δρχ. περίπου και σύμφωνα με το διάταγμα ιδρύσεώς του το 50% αυτού θα καλύπτεται από το Υπουργείο Γεωργίας και το υπόλοιπο 50% από έσοδα του Πάρκου.

Πρέπει να σημειωθεί ότι μέχρι σήμερα δεν μπόρεσε το Πάρκο να καλύψει το 50% του προϋπολογισμού του και τούτο γιατί επικράτησε η άποψη ότι το Πάρκο πρέπει να προσφέρει τις υπηρεσίες του στο λαό χωρίς εισιτήριο. Το μόνο έσοδο που έχει το Πάρκο προέρχεται από τα πρατήρια πωλήσεων καρτ-ποστάλ, χαρτών, αυτοκόλλητων κλπ., τα οποία έχουν δημιουργηθεί στους οικισμούς του Πάρκου.

Στον μεγαλύτερο οικισμό του Πάρκου, το PESCASSEROLI, υπάρχουν οικίριες εγκαταστάσεις του

Εθνικού Πάρκου, οι οποίες περιλαμβάνουν:

- Τη Διοίκηση
- Ένα μικρό ζωολογικό κήπο, όπου μεταφέρονται για θεραπεία τα πληγωμένα ή άρρωστα ζώα.
- Ένα Μουσείο φυσικής ιστορίας του Πάρκου με μια αίθουσα προβολών για τους επισκέπτες.
- Το Κέντρο Οικολογικών Ερευνών στο οποίο μπορούν να μείνουν για ένα μικρό χρονικό διάστημα ειδικοί επιστήμονες - επισκέπτες που εξετάζουν ή μελετούν θέματα κατ' εξοχή με την πανίδα και την χλωρίδα της περιοχής και άλλα διάφορα όπως κοινωνιολογικά, οικονομικά κλπ.
- Εργαστήριο φωτογραφίας και σχεδιάσεων.

Το Πάρκο απασχολεί σήμερα 60 περίπου άτομα, εκ των οποίων 40 στα γραφεία και 20 στην ύπαιθρο σαν φύλακες. Οπωσδήποτε το προσωπικό είναι δυσανάλογο και θα έπρεπε να ήταν οι φύλακες τουλάχιστον τριπλάσιοι στον αριθμό. Στο επιστημονικό προσωπικό του Πάρκου που εργάζεται στα γραφεία περιλαμβάνονται:

- Δασολόγος
- Βοτανολόγος
- Ερπετολόγος
- Ζωολόγος
- Οικονομολόγος
- Χωροτάκτης και άλλες επιστημονικές ειδικότητες

Ύστερα από χωροταξική μελέτη που επικυρώθηκε με απόφαση της διοίκησης του Πάρκου αποφασίστηκε ο χωρισμός του σε 4 τμήματα.

1) Το πρώτο τμήμα καλύπτει το 15% του Πάρκου. Είναι κοιντικά εδάφη και ονομάζεται ζώνη απόλυτης προστασίας. Στο τμήμα αυτό απαγορεύεται η πάσης φύσεως ανθρώπινη δραστηριότητα για την προστασία των οικοσυστημάτων. Στο τμήμα αυτό κυκλοφορούν μόνο οι άνθρωποι του Πάρκου, οι οποίοι προστατεύουν και πολλές φορές εκτρέφουν τα άγρια ζώα που υπάρχουν σήμερα στο ABRUZZO, όπως αρκούδες, λύκοι, αγριοκάτσικα και όπως είδαμε ετοιμάζεται και η εισαγωγή στο τμήμα αυτό του λύγκα ο οποίος έχει ήδη προ πολλού εξαφανιστεί.

2) Το δεύτερο τμήμα του Πάρκου καλύπτεται από κοιντικά εδάφη και είναι το 65% αυτού. Εδώ επιτρέπονται ορισμένες ελεγχόμενες δραστηριότητες, όπως υλοτομία, όμως πάντοτε κάτω από τις οδηγίες των ανθρώπων του Πάρκου. Πρέπει να σημειωθεί ότι τελευταία το Πάρκο επιδοτεί την αγορά καυσόξυλων των κατοίκων των οικισμών του Πάρκου ώστε να μη συμβεί η υλοτομία στο ABRUZZO.

3) Το τρίτο τμήμα του Πάρκου είναι 15% και αποτελεί τη γεωργική γη.

Εκεί γίνονται οι διάφορες γεωργικές καλλιέργειες και η εκτροφή ζώων. Είναι εδάφη ιδιωτικά και το Πάρκο επιδοτεί τα διάφορα προϊόντα με διάφορους τρόπους είτε αναλαμβάνοντας την διαφήμισή τους είτε την εμπορία τους. Για παράδειγμα η Διοίκηση του Πάρκου επιδοτεί την καλλιέργεια κυρίως καλαμποκιού στα απομακρυσμένα χωράφια κοντά στο δάσος, που προορίζονται για κατανάλωση από τα άγρια ζώα, έτσι ώστε να μην κάνουν ζημιές στ' άλλα χωράφια. Μοναδικός

Του ΚΩΣΤΑ ΤΣΙΡΒΕ

περιορισμός από πλευράς του Πάρκου είναι η απαγόρευση στη χρήση φυτοφαρμάκων.

4) Το τέταρτο και τελευταίο τμήμα του Πάρκου στο ABRUZZO είναι οι οικισμοί, οι οποίοι καλύπτουν το 50% των εδαφών του. Οι όροι δομήσεως έχουν καθοριστεί από τις Κοινότητες σε συνεργασία με τη διοίκηση του Πάρκου, ώστε να διατηρηθεί, όπως συμβαίνει, το τοπικό χρώμα.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Η οικονομική ανάπτυξη της περιοχής στηρίχθηκε βασικά στον Τουρισμό. Αυτός ο τουρισμός είναι κατ' εξοχή εσωτερικός αν και τα τελευταία χρόνια εμφανίστηκε και ο εξωτερικός. Κύριος μοχλός σ' αυτού του είδους την οικονομική ανάπτυξη στάθηκε το Εθνικό Πάρκο, το οποίο βοήθησε στη δημιουργία της αναγκαίας υποδομής για την επίσκεψη και πιθανά την ολιγοήμερη παραμονή στο Πάρκο των πολυάριθμων επισκεπτών.

Από τη μια πλευρά έχουμε τις τουριστικές επιχειρήσεις των κατοίκων των οικισμών που μπορεί να αρχίζουν από μικρούς ξενώνες μέχρι καταστήματα τροφίμων και ειδών τοπικής λαϊκής τέχνης. Οι επιχειρήσεις αυτές βοηθούνται από τα μουσεία που έχουν αρχίσει να δημιουργούν οι κοινότητες της περιοχής τους. Έτσι έχουμε το μουσείο του αγριοκάτσικου σε ειδικό περιφραγμένο χώρο στο χωριό BISEGNA όπου οι επισκέπτες μπορούν να δουν αγριοκάτσικα. Ακόμη υπάρχει το μουσείο του λύκου σε ειδικό χώρο στο χωριό CIVITELLA ALFEDENA, όπου βλέπεις λύκους σε απόσταση λίγων μέτρων.

Από την άλλη πλευρά έχουμε τις κεντρικές εγκαταστάσεις του Πάρκου στο PESCASSEROLI και τα μονοπάτια, τους χώρους για πικ - νικ και «CAMPINGS» σε διάφορα διαλεγμένα σημεία του Πάρκου όπου ο επισκέπτης μπορεί να γνωρίσει τις δραστηριότητες της Διοίκησης του Πάρκου ή ακόμη και να ξεκουραστεί.

Όλες αυτές οι εγκαταστάσεις βοηθήσαν στην αύξηση και στην κατά κάποιο τρόπο ομοιόμορφη κατανομή των εισοδημάτων των κατοίκων των οικισμών. Αυτός ο τρόπος της οικονομικής ανάπτυξης μέσω μικρών τουρι-

στικών μονάδων κατανεμημένων σχεδόν ομοιόμορφα μέσα στο Πάρκο, ώστε να διευκολύνουν την παραμονή του επισκέπτη απεδείχθη ο σωστότερος για την περιοχή.

Μέτρο σύγκρισης για να κρίνουμε τη σημερινή ανάπτυξη σε σωστότερη, αποτελεί η δεκαετία 1955-1965 όπου παρουσιάστηκε μια παραμόρφωση της τουριστικής ανάπτυξης. Αυτό συνέβη με την αύξηση της τιμής της γης, την άναρχη οικοδόμηση οικιστικών συγκροτημάτων και τη δημιουργία τουριστικών εγκαταστάσεων βιτρίνας. Έτσι εμφανίζονται ιδιωτικές εταιρείες οι οποίες αγοράζουν μεγάλες εκτάσεις για να κατασκευάσουν σύγχρονες πολυκατοικίες, όπου πωλούν διαμερίσματα. Αυτά τα συγκροτήματα κακοποιούν το τοπικό χρώμα και το περιβάλλον και δεν προσθέτουν οικονομικά σχεδόν τίποτε στους κατοίκους του Πάρκου. Οι ιδιοκτήτες τους, τα κατοικούν 15 ημέρες το χρόνο μεταφέροντας απ' την πόλη που κατοικούν οτιδήποτε θα χρειαστούν (τρόφιμα κλπ). Ακόμη οι εγκαταστάσεις χειμερινού τουρισμού γίνονταν χωρίς μελέτη, με αλόγιστη κοπή δένδρων και με μοναδικό κερδοφόρο, την εταιρεία εκμετάλλευσής τους.

Σήμερα τα λάθη εκείνης της περιόδου έγιναν αντιληπτά και απ' ενός οι κάτοικοι δεν πωλούν τη γη, αλλά και η Διοίκηση του Πάρκου ελέγχει την κατάσταση.

Έτσι η Διοίκηση του Πάρκου επέτυχε την κατάργηση μιας εγκατάστασης «τελεσιέζ» γιατί αλλοίωσε σοβαρά το περιβάλλον και ακόμη μαιώωσε την πώληση σε μια ιδιωτική εταιρεία μιας μεγάλης έκτασης δίπλα σε δάσος.

Ήδη επειδή η Διοίκηση του Πάρκου δεν είναι εναντίον των εγκαταστάσεων για χειμερινό Τουρισμό, δίνει άδεια για εγκατάσταση και να ακολουθηθούν οι οδηγίες της και να χρησιμοποιηθούν κινητοί πυλώνες τελεσιέζ και σκι νορβηγικού τύπου ώστε να μην κόβονται τα δέντρα του δάσους.

Εδώ πρέπει να σημειωθεί η τεράστια προσπάθεια που καταβάλλουν οι κοινότητες της περιοχής του Εθνικού Πάρκου και η μεγάλη υποστήριξη που παρέχουν στους επιστήμονες που εργάζονται σ' αυτό.

Χαρακτηριστικό του πνεύματος που επικρατεί στα χωριά είναι η ύπαρξη πληθυσμού από νέα άτομα και η ειλολογή κοινοταρχών ηλικίας 25-30 χρόνων, οι οποίοι πολλές φορές ξεπερνούν σε ζήλο τους επιστήμονες και το υπόλοιπο προσωπικό του Πάρκου μια και έχουν καταλάβει ότι αυτό είναι σήμερα και θα είναι και στο μέλλον το μόνο μέσον για την επιβίωσή τους.

Τελειώνοντας θέλω να σημειώσω κάτι που δεν αναφέρθηκε μέχρι τώρα: Στον πυρήνα Εθνικού Πάρκου του ABRUZZO απαγορεύεται το κυνήγι όχι όμως και στη γύρω απ' αυτό περιοχή, όπου επιτρέπεται, όπως ορίζουν οι εκάστοτε κυβερνητικές διαταγές.

Η ΓΙΟΡΤΗ ΤΗΣ ΜΕΓΑΛΟΜΑΡΤΥΡΟΣ ΑΓΙΑΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

Δοξάζω το θεό, που με αξίωσε για μια ακόμη φορά να παρευρεθώ και φέτος στη γιορτή της Μεγαλομάρτυρος Αγίας Κυριακής στο Παπιγκιώτικο βουνό.

Μαζί με δυο καλούς φίλους το

δες στην ανηφόρα προς τα ριζά, που αρχίζουν τα βράχια του Κοπρίνκου και του Αρτσώρη για να μαζέψουμε τσάι (Sideritis Repens). Τόσο γνωστό τοπίο. Η ζώνη των Μουρτζίνων (Juniperus foeditissima) Άρκευ-

εκκλησιά της Αγίας Κυριακής την προσκυνητική μας εκδρομή.

Επιστρέφοντας στο εκκλησάκι της Αγίας Κυριακής δεν είχε τελειώσει ακόμη η λειτουργία. Άναψα το κεράκι μου και προσκύνησα τις εικόνες της Παναγίας, του Χριστού, της Κυριακής της Μεγαλομάρτυρος και των άλλων Αγίων. Όλες οι εικόνες προσφορά της Ελένης, θυγατέρας του αείμνηστου Παπα-Κώστα.

Επακολούθησε αρτοκλασία, που έχουν τάμα και κάνουν κάθε χρόνο η Σοφία και η αδελφή της και πραγματικά η θρησκευτική τελετή αποκτάει ιδιαίτερη επισιμότητα.

Λίγοι οι προσκυνητές. Καθημερινή, εργάσιμη μέρα κι ο κόσμος

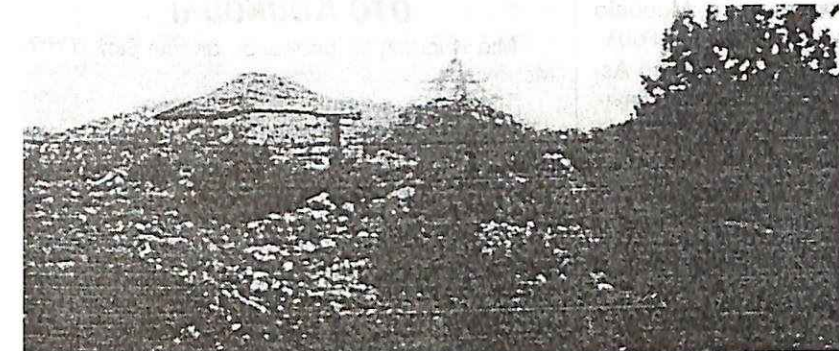
έχει τις υποχρεώσεις του. Με λουκούμια από το Σπίρο και άλλους προσκυνητές και κομμάτι από το μωρωδάτο τουρούκι της αρτοκλασίας τελείωσε η θρησκευτική ιεροτελεστία.

Να μου επιτραπεί να σημειώσω την παρουσία του συνομήλικου Γιάννη Γ. Παπαϊωάννου, ευσεβούς προσκυνητή και καλού φίλου.

Μια αλησμόνητη βιωματική μέρα η ΓΙΟΡΤΗ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ στο Παπιγκιώτικο βουνό. Χωρίς χρονοτριβή πια πήραμε το δρόμο της επιστροφής.

Ας ευχηθούμε και του χρόνου να είμαστε όλοι καλά.

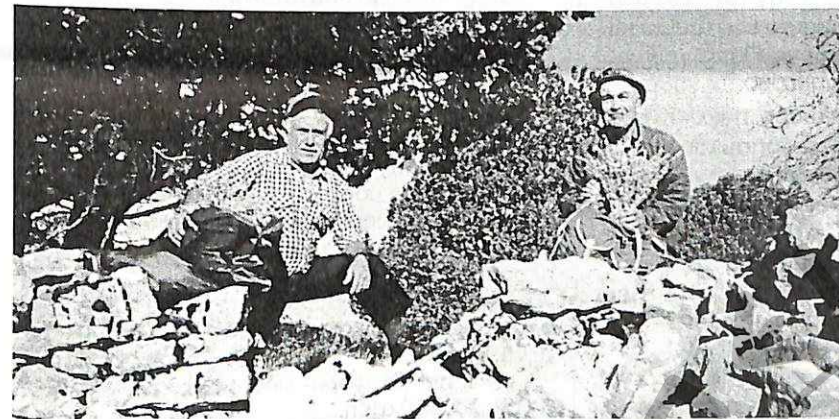
Κώστας Δ. Χριστοδούλου

Το εκκλησάκι της Αγίας Κυριακής στο παπιγκιώτικο βουνό σε 1600 μ. υψόμετρο (φωτό Κ.Δ.Χ.)

Γιώργο Παπακώστα και το Γιώργο Ρέπα, ξεκινήσαμε στις πεντέμισι το πρωί, διασχίσαμε τα καινούργια καλντερίμια, κάναμε το σταυρό μας στον πολιούχο του χωριού Άγιο Βλάσιο και τον Αη Γιώργη και πήραμε την ανηφόρα.

Ψηλά στη Ροδόβολη ο αυγερινός χειμερινός καθαρός «η Ροδόδακτυλη της νύχτας κόρη Αυγούλα» σκορπούσε τη λάμψη του ήλιου στον ορίζοντα πριν από την ανατολή του.

Μακρύκαμπα, 7 Ιουλίου 2003 (φωτό Κ.Δ.Χ.)

Στον Αβλούτσιο με βαθιές εισπνοές και λιγότελη στάση συνεχίσαμε την πορεία και δροσιστήκαμε στη Μίχου Βρύση. Δεξιά μας, ψηλά στα βράχια η Αβρούχα, που είχαν το καταφύγιο τους και κελαηδούσαν τα παλιά ευλογημένα χρόνια οι πετροπέδικες.

Περπατώντας κι αναπνεύοντας καθαρό φιλτραρισμένο αέρα περάσαμε από του Ντούγκα τ' αλώνι, γεμίσαμε τα παγούρια μας στη Νυφίτσα και φθάσαμε στο Λιπέσσι, μια πηγή με κρυστάλλινο καθαρό νερό.

Συνεχίσαμε όμως ακάθεκτοι, περάσαμε από τα Κλεινοβά, τους Χουχλακούς και ανεβήκαμε στο Μακρύκαμπα. Στο μεταξάι μαζείαμε κλωνί στο κλωνί και τσάι ολάνθιστο και μωρωδάτο. Εκεί μοια γκεμισμένη καλύβα με ξερολιθιά, μάρτυρας του αγώνα επιβίωσης των προγόνων μας. Λιθωσσοί στα όρια των χωραφιών από τις πέτρες που καθάρριζαν τα χωράφια για να καλλιεργούν οι Εωμάχοι πρόγονοί μας.

Σε λίγο βρεθήκαμε στους Χαλιά-

θος ή Δύσσομος. Γέρικοι πολύκλαδοι κορμοί με αθάνατο ξύλο. Οι γρεντές στα παλιά σπίτια, οι φούρκες στις περγουλιές, όλα από μουρτζίνες. Αγριοκερασιά, αγριοπουρνιές, έλατα, σφενδάμια, μεράτζες, γέρικα δρυόδενδρα, είδη αγριοσουρβιάς, κέδρα, φεστούκα, μπριάτζενα, τσίτσους, αγριοτριφυλλο, ποικιλία πολύχρωμων λουλουδιών, ολάνθιστο χρυσοκίτρινο τσάι. Νεπέτα, κληματοσίδες ανέγγιχτες αφού ζώα δεν υπάρχουν κι ένα πλήθος από

την γενική παρουσίαση του αλωνιού, το πώς στρώνονταν το αλώνι, πώς ζεύονταν τα άλογα, τις εναλλαγές στον στρόφηρα, το λιχνισμα και φυσικά το κοσκίνισμα και το μάζεμα του καρπού.

Γυναίκες ντυμένες παραδοσιακά και με άσπρο μαντήλι στο κεφάλι και με τα δικούλια στα χέρια βοηθούσαν στο αλώνισμα. Ο Αλωνάρης με ψάθινο καπέλο για τον ήλιο «μαστιγώνε» τα άλογα.

Σε όλους όσους παρευρέθηκα, προσφέρθηκαν πίτες παραδοσιακές. Αλευρόπιτες, τυρόπιτες, γαλατόπιτες, κοτόπιτες, τηγανίτες με μέλι, κρύο νερό, αναψυκτικά.

Στο τέλος τα μέλη του πολιτιστικού συλλόγου Βραδέτου ευχαρίστησαν θερμά όλους όσους είχαν την υπομονή και παρακολούθησαν το έθιμο αυτό. Έδωσαν μάλιστα υπόσχεση να αναβιώσουν και άλλα ήθη και έθιμα του Ζαγορίου.

Στη συνέχεια, στην πλατεία, άναψε το γλέντι με παραδοσιακή μουσική, από το κλαρίνο του Νίκου Καψάλη.

Άντε και του χρόνου!!!!!!

ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΟ ΑΛΩΝΙΣΜΑ ΣΤΟ ΒΡΑΔΕΤΟ

Την Κυριακή 6 Ιουλίου 2003 στο Βραδέτο, ο Πολιτιστικός Σύλλογος Βραδέτου, παρουσίασε σε πλήθος θεατών, Δημοτών αλλά και επισκεπτών, ένα παραδοσιακό αλώνισμα.

Για δεύτερη χρονιά, πιθανά και τελευταία, οι καλεσμένοι είχαν την ευκαιρία να απολαύσουν από κοντά, το έθιμο πια, τότε ήταν η κύρια ασχολία του αλωνίσματος. Οι κόποι των μελών του Π.Σ. Βραδέτου, ανταμείφθηκαν, αποσιώντας θερμά χειροκροτήματα, στην παρουσίαση κάθε φάσης που τι αλώνισμα περιλάμβανε.

Ξεκινώντας από την γενική παρουσίαση του αλωνιού, το πώς στρώνονταν το αλώνι, πώς ζεύονταν τα άλογα, τις εναλλαγές στον στρόφηρα, το λιχνισμα και φυσικά το κοσκίνισμα και το μάζεμα του καρπού.

Γυναίκες ντυμένες παραδοσιακά και με άσπρο μαντήλι στο κεφάλι και με τα δικούλια στα χέρια βοηθούσαν στο αλώνισμα. Ο Αλωνάρης με ψάθινο καπέλο για τον ήλιο «μαστιγώνε» τα άλογα.

Σε όλους όσους παρευρέθηκα, προσφέρθηκαν πίτες παραδοσιακές. Αλευρόπιτες, τυρόπιτες, γαλατόπιτες, κοτόπιτες, τηγανίτες με μέλι, κρύο νερό, αναψυκτικά.

Στο τέλος τα μέλη του πολιτιστικού συλλόγου Βραδέτου ευχαρίστησαν θερμά όλους όσους είχαν την υπομονή και παρακολούθησαν το έθιμο αυτό. Έδωσαν μάλιστα υπόσχεση να αναβιώσουν και άλλα ήθη και έθιμα του Ζαγορίου.

Στη συνέχεια, στην πλατεία, άναψε το γλέντι με παραδοσιακή μουσική, από το κλαρίνο του Νίκου Καψάλη.

Άντε και του χρόνου!!!!!!

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΖΑΓΟΡΙΣΙΩΝ

ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΡΙΟ

Ιωάννινα, 2/7/2003
Στις 8 Ιουνίου ο Σύνδεσμος Ζαγορισιών πραγματοποίησε την ετήσια περιπατική εκδρομή από τις πηγές Αώου στο Γρεβενίτι. Μια πορεία διάρκειας 3 ωρών σ' ένα φυσικό τοπίο εκπληκτικό, που οι περισσότεροι από μας αντόκριαν για πρώτη φορά. Δάση πεύκου εναλλάσσονταν με δάση οξιάς σ' ένα περιβάλλον ανέπαφο από την ανθρώπινη επέμβαση.

Καθ' όλη τη διάρκεια της διαδρομής η σύννοδος μας κα Αθηνά Πέτσιου μέλος του Δ.Δ. Γρεβεντίου και πρόεδρος του Συλλόγου, μας ξεναγήσε με προθυμία προσφέροντας αφειδίστες πολυτίμες πληροφορίες.

Κατά τη διάρκεια του εξαιρετικού γεύματος-νοστιμιότατοι γίγαντες, πίτες και καλοψημένα κοντοσουβλι-στην κεντρική πλατεία δίπλα στην εκκλησία της Παναγίας, η κυρία Πέτσιου μας αφηγήθηκε την τραγική ολσοχηρή κατάσταση του Γρεβεντίου από τους Γερμανούς και μας ενημέρωσε για τη ζωή και το έργο του αείμνηστου Γρεβεντιώτη και μεγάλου Ζαγορισιού, Λεάνδρου Βρανούση. Στη συνέχεια ξεναγηθήκαμε στη Βιβλιοθήκη Σκόρπα και αίθουσα του Συλλόγου όπου δωρήθηκαν στο Σύνδεσμο Ζαγορισιών δύο Βιβλία.

Ο πολιτιστικός Σύνδεσμος Ζαγορισιών αισθάνεται την υποχρέωση να ευχαριστήσει θερμά τους Γρεβεντιώτες και ειδικότερα την κα Πέτσιου για τη φιλοξενία που μας παρείχαν.

Το Δ.Σ.

ΝΕΑ ΤΟΥ ΤΟΠΟΥ - ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΣΥΛΛΟΓΩΝ - ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ

Δημοτικό Σχολείο Μονοδενδρίου

Απολογισμός δράσης σχολικού έτους 2002-03

Άλλη μια σχολική χρονιά έφθασε στο τέλος της. Για το Δημοτικό Σχολείο Μονοδενδρίου ήταν μια χρονιά έντονης δραστηριότητας και ουσιαστικής συμμετοχής των μαθητών στις τελέσφορες διόδους της εκπαιδευτικής διαδικασίας.

Το μικρό τριθέσιο σχολείο των τριάντα μαθητών, ενισχυμένο από την πλεονεκτική λειτουργία του ολοήμερου με μαθήματα ενισχυτικής διδασκαλίας, μουσικής, θεατρικής αγωγής,

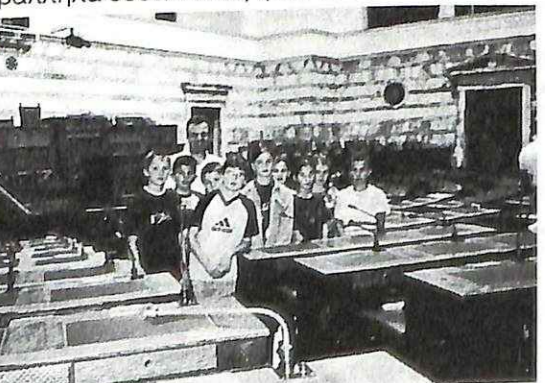
Κέντρο «Γαία», Κηφισιά 15-4-03

λειτουργήσε μεθοδικά αλλά πάντα με στόχο μια δυναμική που ενισχύει την ολόπλευρη ψυχοσωματική ανάπτυξη των μαθητών αναγκαία στην ορεινή επαρχία της χώρας.

Τη φωτινή χρονιά έλαβαν μέρος οι ακόλουθες δραστηριότητες:

Υλοποίηση του Περιβαλλοντικού Προγράμματος «Η σημασία του δάσους» από τους μαθητές της Ε' και ΣΤ'.

Στα πλαίσια του Ευρωπαϊκού Προγράμματος Comenius 1 –που διανύει το 2ο έτος– δημιουργία, Ευρωλεξικού στις 4 γλώσσες των εταίρων (αγγλικά, ελληνικά, φιλανδικά, βάσικα), ταινιών αυτοπαρουσίασης των μαθητών καθώς και προσωπικών ημερολογίων στα αγγλικά. Παράλληλα ουσιαστικές ήταν οι συναντήσεις που

Στη Βουλή των Ελλήνων (30-5-03)

πραγματοποιήθηκαν στα πλαίσια του προγράμματος. Το Νοέμβριο του 2002 πραγματοποιήθηκε συνάντηση για το σχέδιο των διευθυντών των σχολικών μονάδων στην Αία της χώρας των Βάσκων, ενώ το Μάιο του 2003 μαθητές από το Μονοδένδρι, το Broadford της Σκωτίας και το Tsonilan ala-aste της Φιλανδίας συναντήθηκαν στη Φιλανδία.

Εκπαιδευτική εκδρομή στην Αθήνα όπου οι μαθητές επισκέφθηκαν: τον πρόεδρο της Δημοκρατίας, τη Βουλή των Ελλήνων όπου παρακολούθησε την έκθεση που φιλοξενείται στους χώρους της βουλής σχετικά με τους βαλκανι-

κούς πολέμους, την Ακρόπολη, το Μουσείο Μπενάκη, το Μουσείο Φυσικής Ιστορίας Γουλδρή καθώς και το κέντρο Γαία, το Διεθνές Αεροδρόμιο «Ελευθέριος Βενιζέλος» τον Ελληνικό Ιππικό Όμιλο στο Μαρούσι, το λόφο του Λυκαβηττού και το Παναθηναϊκό Στάδιο.

Μεγάλη επιτυχία αποτέλεσε για το σχολείο η ένταξη στο πρόγραμμα της Ολυμπιακής Παιδείας της θεατρικής παράστασης «Η ιστορία της φλόγας», που παίχτηκε από τους μαθητές.

Έλληνες, Σκωτσέζοι και Φιλανδοί μαθητές στο Tuovilan-ala aste της Φιλανδίας (25-5-03)

Η σύλληψη και η σκηνοθεσία ανήκουν στην Όλγα Ζήση. Τα κείμενα του αφηγητή στο Γιώργο Ζαρκαδάκη. Τα σκηνικά και τα κοστούμια κατασκευάστηκαν από το Γιώργο Παπαιωάννου. Η μουσική είναι δημιουργημα του Αγαθάγγελου Παπαγεωργίου. Στο πλευρό της σκηνοθετιδας εργάστηκε ο Νίκος Σφαιρόπουλος ενώ το σκηνογράφο βοήθησε η Γιάννα Καλογιάννη.

Η πρεμιέρα της παράστασης δόθηκε στις 14 Απριλίου 2003 στο κατάμεστο θέατρο της Αθήνας «Τζένη Καρέζη». Ακολούθησε στις 10 Ιουνίου η επιτυχημένη παράσταση στο Καμπέριο θέατρο η αυλαία «έπεσε» στις 13 Ιουνίου στο υπαίθριο θέατρο Μονοδενδρίου.

Σημαντική στιγμή, τη χρονιά που πέρασε,

«Η ιστορία της φλόγας», Υπαίθριο Θέατρο Μονοδενδρίου (13-6-03)

ήταν η επίσκεψη της κας Νατάσσας Καραμανλή στο σχολείο, όπου μαθητές και μέλη του Συλλόγου «Ανέμη» γιόρτασαν, κατασκευάζοντας οικολογικά στολίδια, τα Χριστούγεννα.

Κλείνοντας το σχολικό έτος, ο σύλλογος διδασκόντων αφού αξιολόγησε το διδακτικό και εκπαιδευτικό έργο προχώρησε στο σχεδιασμό δράσης για την καινούργια χρονιά.

Μαρία Ευαγ. Γιαννακού Δ/ντρια Δημ. Σχολείου Μονοδενδρίου

Αδελφότητα Κουκουλιωτών «Ευγένιος Πλακίδης»

Ένα απρόβλεπτο πανηγύρι στο Κουκούλι

Μια Κυριακή το μεσημέρι, ακούω βιολιά στο Μεσοχώρι.

Τι να γίνεται άραγε, αναρωτήθηκα.

Μήπως κάποιος απρόβλεπτος γάμος ή βαφτίσια.

Πηγαίνω και βλέπω να κάθονται στα τραπέζια μια παρέα μεγάλη πάνω από πενήντα άτομα.

Τα όργανα έπαιζαν τραγούδια της τάβλας και το μαγαζί ετοίμαζε τραπέζι.

Βλέπω τον φίλο μου τον Κώστα τον Βλάχο τον αρχηγό των προσκόπων των Γιαννίνων και τον ρωτώ τι συμβαίνει, τι ήταν αυτό το απρόοπτο.

Μου είπε πως η ΚΟΣΜΟΤΕ με την δική του πρόταση έφερε στο Κουκούλι τους δημοσιογράφους που καλύπτουν το ρεπορτάζ των επικοινωνιών στο ραδιόφωνο, την τηλεόραση και τις εφημερίδες να τους κάνει τραπέζι.

Σε μια γωνία είδα και τον επίσης φίλο μου τον Γιώργο τον Σφήκα τον βοτανολόγο να μελετά κάποιο άγριο βότανο.

Χαιρέτησα τα παιδιά, τα λέω παιδιά γιατί τα περισσότερα ήταν κορίτσια και αγόρια όχι παραπάνω από σαράντα χρονών, και μπηκα και γω στην παρέα τους και ένοιωσα τόσο άνετα που νόμιζα ότι τα γνώριζα από πολλά χρόνια.

Στην παρέα τους κάθισαν και μερικοί χωριανοί που βρέθηκαν εκείνη τη στιγμή στο Μεσοχώρι.

Μετά το γεύμα που ήταν πλουσιότατο και άριστα προετοιμασμένο από τον καταστημάτάρχη τον Χρήστο τον Παπιγκιώτη.

Άρχισε ένα θαυμάσιο Ζαγορίσιο γλέντι, κι ας ήταν τα παιδιά από όλα τα μέρη της Ελλάδας.

Το κέφι το έδινε το καταπληκτικό συγκρότημα Δημοτικών τραγουδιών που με το κέφι τους και την τέχνη τους μας μάγεψαν όλους.

εκείνος όμως που έκλεψε την παράσταση, ήταν ο Θουκυδίδης ο Παπαγεωργίου από το Καπέσοβο.

Χόρευε τόσο θαυμάσια τον «καλατζή» που όλοι σηκώθηκαν και χειροκροτούσαν παρατεταμένα.

Εγώ πρώτη φορά είδα να χορεύουν τόσο ωραία τον καλατζή.

Μπράβο Θουκυδίδη.

Να είσαι πάντα γερός να ζωντανεύεις την παράδοση στο Ζαγόρι.

Το πανηγύρι κράτησε πάνω από τέσσερις ώρες και όλοι έφυγαν ενθουσιασμένοι.

Τα όργανα τους ακολούθησαν ως το αυτοκίνητο, τραγουδώντας το «τώρα στα ξεχωρισμάτα» και

«τώρα τα πουλιά τώρα τα χελιδόνια».

Φεύγοντας ο υπεύθυνος της ΚΟΣΜΟΤΕ μας έκανε και δώρο στην αδελφότητα 200 ΕΥΡΩ.

Έδειξε η ΚΟΣΜΟΤΕ, πως δεν φροντίζει μόνο για τα τηλέφωνα, αλλά παράλληλα προωθεί και τον πολιτισμό στον τόπο μας.

Ευχαριστούμε θερμά την ΚΟΣΜΟΤΕ που διάλεξαν το χωριό μας για να γλεντήσουν.

Ευχαριστούμε τον Κώστα τον Βλάχο που πρότεινε το χωριό μας.

Ευχαριστούμε τον Γιώργο τον Σφήκα που πάντα θυμάται το χωριό μας και πάντα το επισκέπτεται.

Ευχόμαστε πάντα τέτοια να γίνονται, να ζωντανεύουν τα χωριά μας.

Παιδιά, θα σας περιμένουμε ξανά στο χωριό μας με παρέα ή με την οικογένειά σας και θα περάσουμε ακόμη καλλίτερα.

Για την αδελφότητα Ο Πρόεδρος Γιάννης Βακάμης

ΝΕΑ ΤΟΥ ΤΟΠΟΥ - ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΣΥΛΛΟΓΩΝ - ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ

ΕΚΔΡΟΜΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ ΠΑΠΙΓΚΟΥ

Η κοινότητα Παπίγκου πραγματοποίησε και δεύτερη εκδρομή, κατά το τρέχον έτος, στο εσωτερικό της χώρας. Σ' αυτή συμμετείχαν κυρίως όσοι δεν πήγαν στην πρώτη εκδρομή του Εξωτερικού.

Αξιόλογη και επαινετή η προσπάθεια αυτής της κοινότητας Παπίγκου που αποσκοπεί στην ενημέρωση των επιχειρηματιών της σχετικά με τον τρόπο λειτουργίας του τουρισμού στην Ευρώπη και γενικά στην ανύψωση του μορφωτικού επιπέδου (χαρακτηριστικό σε περιεχόμενο του κειμένου της Αφροδίτης Ζηκοπούλου-Κοοσιτίσας).

Θεράμ συγχαρητήρια στο κοινοτικό συμβούλιο για τις πρωτοβουλίες του, αλλά και στους Παπιγκιώτες για το αγκάλιασμα των εκδηλώσεων. Πολλά θα κερδίσει το Ζαγόρι εάν το παράδειγμα του Παπίγκου ακολουθήσουν και άλλα χωριά του. «Το Ζ μας»

Στις 27/6 μια φιλική συντροφιά από 35 Παπιγκιώτες και φίλους, με αρχηγό και διοργανώτρια την κοινοτική σύμβουλο Άντα Χριστοδούλου ξεκινήσαμε για ένα ολιγοήμερο ταξίδι στο νομό Αργολίδας και στα νησιά Σπέτσες και Ύδρα.

Η εκδρομή τέλεσα οργανωμένη από τοπρακτορείο «COSMORAMA» με την υπεύθυνη φροντίδα της Άντας θα μας μείνει αξέχαστη.

Το πρωί της Παρασκευής, η χαρούμενη συ-

Στις Σπέτσες μπροστά στο άγαλμα της ηρωικής Μπουμπουλίνας

ντροφιά μας επιβιβάζεται σε κλιματιζόμενο πούλμαν και με πολύ κέφι η εκδρομή αρχίζει.

Αστεία, καλή μουσική, γέλια μας συντροφεύουν. Πρώτη στάση το κοσμοπολίτικο καφέ-μπαρ «ΚΟΡΑΛΛΙ» έξω από το Αγρίνιο, όπου δίπλα στην πισίνα ήπιαμε τον πρωινό μας καφέ.

Αργότερα και μετά από μια δεύτερη στάση για ελαφρύ γεύμα έξω από την Κόρινθο μπαίνουμε στον ιστορικό ναό της Αργολίδας. Η Αργολίδα ήταν κατοικημένη από την Μεσολιθική εποχή (8000 π.Χ.) με ιδιαίτερη ακμή την εποχή του χαλκού. Στους Ελληνιστικούς χρόνους, ιδιαίτερη ακτινοβολία αποκτά το θεραπευτικό κέντρο του θεού Ασκληπιού στην Επίδαυρο, καθώς και το φημισμένο για την συμμετρία, ομορφιά και ακουστική ομώνυμο θέατρο. Εκεί καθισμένο στα διαζώματα ακούσαμε προσεκτικά μια ιστορική αναδρομή για την περιοχή από την Κα Αγγέλα Στουκιδή-Κοντονιολάου.

Η ζέση αφόρητη όμως η χαρούμενη συντροφιά μας συνεχίζει το ταξίδι της για το παραθαλάσσιο θέ-

ατρο Τολό, όπου καταλύσαμε στο ξενοδοχείο «KING MINOS».

Από τα μαλκόνια των δωματιών μας θαυμάζουμε το ηλιοβασιλέμα, την πανοραμική θέα του λιμανιού με το φωτισμένο βράχο στο κέντρο και γύρω γύρω τις ψαρόβαρκες. Η παρέα πηγαίνει για βόλτα by night στο Ναύπλιο. Φωτισμένο το Παλαμήδι, το Μπούρτζι, η παραλία με τους φοίνικες. Ονειρεμένη πόλη.

Αργά το βράδυ φαγητό σε παραθαλάσσια ταβέρνα με φρέσκα ψάρια, ζωντανή μουσική και καλό χορό.

Πρώι πρωί στις 28/6 η ακούραστη συντροφιά μας ξεκινά για την κρουαζιέρα στις Σπέτσες και στην Ύδρα.

Πρώτος σταθμός, οι Σπέτσες, νησί με λαμπρή ιστορία, αξιόλογη ναυτική και πολιτιστική παράδοση πρωτοστάτησε στην επανάσταση του 1821 παιδιά της ο Χατζημιχάλης Μέξης, ο Κοσμάς Μπαρμάτσος, ο Σωτήριος Ανάργυρος και άλλοι όπου κυρίαρχος όλων είναι η Λασκαρίνα-Μπουπουλίνα.

Επισκεφθήκαμε ο ιστορικό σπίτι της θάνατης Μπουμπουλίνας και εκεί ακούγοντας την ιστορία από την έμπειρη διήγηση της τοπικής Ξεναγού αισθανθήκαμε περήφανες που γεννηθήκαμε Ελληνίδες.

Στις Σπέτσες το όμορφο αυτό νησί, η Ντάπια, οι αυλές με τις μοκβίλιες, τα σοκάκια, οι πλατείες με τα βοτσαλωτά, τα νεοκλασικά αρχοντικά, οι γραφικές εκκλησίες, τα παραδοσιακά καρνάγια στο Παλιό Λιμάνι, οι όμορφες παραλίες συνθέτουν στο μυαλό του κάθε επισκέπτη τις καλύτερες εντυπώσεις.

Δεύτερος σταθμός η Ύδρα, το καράβι μας μπαίνει στο γραφικό λιμάνι. Η πόλη κτισμένη αμφιθεατρικά στα βράχια με τα αρχοντικά και τα στενά σοκάκια μας υποδέχεται.

Σήμερα η Ύδρα γιορτάζει τα Μισούλια, εκδηλώσεις στην μνήμη του ναύαρχου Μισούλη αλλά και όλων των ανώνυμων ήρωων του 1821. Επισκεφθήκαμε το ιστορικό μουσείο, περιπλανηθήκαμε στην πόλη και το βράδυ παρακο-

Από τα Μισούλια. Παπιγκιώτισσες συντροφιά με τους Μπουρλοτιτζήδες

Μία ομάδα γυναικών στο αρχαίο θέατρο της Επιδαύρου

λουθήσαμε τα χορευτικά του δήμου. Πολλοί υπουργοί και επώνυμοι ήταν παρόντες.

Στις 10 μμ άρχισε το μεγάλο θέμα, η αναπαράσταση της πυρπόλησης και το κάψιμο μιας τουρκικής φρεγάτας από Υδραίους μπουρλοτιτζήδες. Οι σκέψεις γύρω από τα κατορθώματα εκείνων των ηρώων μας πλημμυρίζουν εθνική περηφάνια.

Η νύχτα γίνεται μέρα από τα βεγγαλικά, το θέαμα ανεπανάληπτο και αξέχαστο. Η ώρα όμως περνά και στις 2:30 πμ επιστρέφουμε στο Τολό.

Να' μαστε ακούραστοι στις 29/6 το πρωί ξεκινάμε για την περιήγηση της πόλης του Ναυπλίου. Επισκεπτόμαστε το φρούριο του Παλαμιδίου έργο των Ενετών κατακτητών επί Φραντζέσκο Μοροζίνι (1686). 857 απότομα σκαλοπάτια σκαλισμένα στο βράχο οδηγούν από το φρούριο στο λιμάνι. Στην κορυφή διατηρείται το εκκλησάκι του Αγίου Ανδρέα, καθώς διατηρούνται ακόμη τα κελιά-τρύπες που χρησιμοποιούν ως φυλακές. Σ' ένα από αυτά φυλακίστηκε ο Θεωδωρής Κολοκοτρώνης από τους πολτικούς του αντιπάλους. Δυστυχώς άλλο ένα μελανό παράδειγμα στην ιστορία της διοίκησης που κυνήγη τους Έλληνες.

Από το λιμάνι με ένα караβάκι-ταχι περνάμε στο Μπούρτζι, μικρό Ξερονήσι-φρούριο στην είσοδο του λιμανιού.

Στην πόλη του Ναυπλίου η πλατεία Συντάγματος θυμίζει «ιταλική πιτσά». Είδαμε τα δύο τουρκικά τζαμιά, στο ένα συνεδρίαζε η πρώτη Βουλή των Ελλήνων και στο άλλο στεγάστηκε το Αλληλοδιδασκτικό σχολείο. Το Ναύπλιο ήταν η πρώτη πρωτεύουσα της Ελλάδας (1829-1834) και έδρα του κυβερνήτη Καποδίστρια.

Ο δρόμος του γυρισμού άρχισε και να' μαστε αργά το μεσημέρι στο Ξυλόκαστρο. Το Ξυλόκαστρο είναι μια σύγχρονη, τουριστική παραλιακή πόλη του νομού Κορινθίας όπου και γευματίσαμε στα γραφικά ταβερνάκια της παραλίας.

Να' μαστε πάλι στο πούλμαν με προορισμό, μετά από μια μικρή στάση στην Αμφιλοχία, τα Γιάννενα. Τα αστέρια, τα πειράγματα δίνουν και παίρνουν έτσι ευχάριστα φθάνουμε στην αφετηρία μας.

Αλήθεια, ήταν μόνο τρεις μέρες, που όμως κύλησαν τόσο ευχάριστα και δημιουργικά σε πόλεις ιστορικές που όχι μόνο διασκεδάσαμε και ξεφυγάμε από την καθημερινότητα αλλά και διδαχθήκαμε ότι η ιστορία είναι ο μάρτυρας που παρελθόντος, το παράδειγμα και ο δασκαλος για το παρόν και ο εξάριτος σύμβουλος για το μέλλον.

Ευχαίμε να ξαναπάμε όλοι μαζί και με νέους φίλους σε κάποιο άλλο μέρος της όμορφης πατρίδας μας.

Αφροδίτη Ζηκοπούλου - Κοοσιτίσας

ΝΕΑ ΤΟΥ ΤΟΠΟΥ - ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΣΥΛΛΟΓΩΝ - ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ

Κινητοποίηση κυνηγών για τη σωτηρία ζαρκαδιού

Εκστρατεία για τη διάσωση ενός ζαρκαδιού έγινε στους Ασπραγγέλους.

Συγκεκριμένα, κάτοικοι εντόπισαν ένα μικρό ζαρκαδί, παγιδευμένο σε μεταλλικό φράχτη ποιμενικών εγκαταστάσεων, προφανώς κυνηγημένο από κάποιο άγριο ζώο.

Η κινητοποίηση των Κυνηγετικών Οργανώσεων ήταν άμεση. Ο πρόεδρος του Κ.Σ. Ζαγορίου κ. Γ. Γκροϊδης, με τον υπεύθυνο θήρας του Δασαρχείου Ιωαννίνων, κ. Μάνθο Παππά (φωτό) και τον θηροφύλακα της Ε' Κυνηγετικής Ομοσπονδίας Ηπείρου, κ. Τσούλια, μετέβησαν στο χώρο και αφού διαπιστώθηκε ότι το άτυχο ζώο δεν αντιμετώπιζε πρόβλημα, το απελευθέρωσαν στο καταφύγιο θηραμάτων Άγιας Ζωής Ασπραγγέλων-Ελάτης.

Η Ε' Κυνηγετική Ομοσπονδία με ανακοίνωση του Γραφείου Τύπου της, συγχαίρει και ευχαριστεί όλους όσους συνεργάστηκαν στην απελευθέρωση του μικρού ζαρκαδιού.

«Πρωινός Λόγος» 21-22/6/03

Καλή ήταν η αυτοπροβολή και τα αυτολιβανίσματα των κυνηγών για το ζαρκαδάκι που σκόλωσε στα πλέγματα μιας σάνης! Έβγαλαν και αναμνηστική φωτογραφία! Ακόμη όμως δεν τελείωσε η ιστορία με τους γδάρτες του αγριόγιδου της Πίνδου και των ορφανών σκοτωμένων ζαρκαδιών επίσης της Πίνδου!

«Πρωινός Λόγος» 24/6/03

ΡΙΖΑΡΕΙΟΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΣΧΟΛΗ

ΣΥΝΟΠΤΙΚΟΣ ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΣΟΔΩΝ - ΕΞΟΔΩΝ 2002

Ε Σ Ο Δ Α		Ε Υ Ρ Ω		Ε Ξ Ο Δ Α		Ε Υ Ρ Ω	
1	Έσοδα Ακινήτων		2.776.271,36	1	Έξοδα διοίκησης		646.834,78
2	Έσοδα από Καταθέσεις		4.977,63		Δαπάνες Συμβούλων		23.564,43
3	Έσοδα από Μερίσματα Μετοχών		36.656,40		Μισθοδοσία Υπαλλήλων Διοικήσεως		464.962,27
4	Έσοδα από Ι.Ν.Αγίου Γεωργίου Αθηνών		23.287,00		Λειτουργικές Δαπάνες		117.602,70
5	Έσοδα από εισφορές		0,00		Δαπάνες Ι.Ναού		40.705,38
6	Έσοδα Διάφορα		238.124,32	2	Έξοδα ακινήτων		379.060,72
7	Έσοδα από Κληροδοτήματα στα Έξοδα Σχολής		29.450,84	3	Φόροι -Τέλη -Λοιπές Κρατήσεις		469.030,02
8	Έσοδα από Δραστηριότητες στο Ζαγόρι		361.121,10	4	Δαπάνες ΡΕΣ σε Ζαγόρι		940.151,16
	Πώληση προϊόντων Χειροτεχνικής Σχολής & Εργαστηρίου Μονοδενδρίου	94.442,78			Ριζάρειο Οικοτροφείο Μονοδενδρίου	224.476,59	
	Πώληση βιβλίων σε Πνευματικό Κέντρο "Κ.Λαζαριδη" - Κουκούλι Ζαγορίου	2.024,01			Κέντρο Μονοδενδρίου-Υλοποίηση Προγράμματος κατάρτισης INTERREG II -Υλοποίηση προγράμματος ενίσχυσης Παραδοσιακής Βιοτεχνίας	432.719,48	
	Πώληση του βιβλίου "ΕΙΚΟΝΕΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ" - FRED BOISSONNAS	79.719,12			Λαμπριάδειος Βιοτεχνική Σχολή Άνω Πεδινών Ζαγορίου	70.432,87	
	Έσοδα από Αρχοντικό Πανταζή	17.541,14			Επιδότηση μαθητών Γυμνασίου & Λυκείου Τραπεζοβίου Ζαγορίου	5.608,40	
	Επιχορήγηση Υπ.Εθνικής Οικονομίας για έργα στο Μονοδένδρι	108.700,00			Επιδότηση καθηγητών Γυμνασίου & Λυκείου Τραπεζοβίου Ζαγορίου	1.911,71	
	Δωρεά Ιδρύματος "ΣΤΑΥΡΟΣ ΝΙΑΡΧΟΣ" για αγορά λεωφορείου μεταφοράς μαθητών	58.694,05			Δαπάνες συντηρήσεως και αξιοποιήσεως μνημείων περιοχής Ζαγορίου	26.117,67	
					Πνευματικό Κέντρο "Κ.Λαζαριδη"	16.874,68	
					Ενίσχυση Δημοτικού Σχολείου Μονοδενδρίου	3.720,40	
					Ενίσχυση κεντρικού Ι.Ναού Μονοδενδρίου	3.186,78	
					Αποκατάσταση παραδοσιακού Αρχοντικού Πανταζή στο Μονοδένδρι-Μισθώματα -Επισκευές	244,50	
					Αρχοντικό Πανταζή Λειτουργία Εκθέσεων κλπ. - Δραστηριοτήτων	153.788,02	
					Πολιτιστικές εκδηλώσεις στην γενέτειρα Ριζαριών στο Μονοδένδρι	1.070,06	
9	Έσοδα Διδασκηρίων Χαλανδρίου	3.600,00	37.279,49	5	Δαπάνες Διδασκηρίων Χαλανδρίου		1.114.435,08
	Διάφορα έσοδα -Δωρεές	10.201,86			Μισθοί Καθηγητών	252.480,19	
	Εισπράξεις Ι.Ν.Αγ.Γεωργίου	8.804,12			Μισθοί Προσωπικού	554.840,64	
	Έσοδα από Κληρίμα Δ.Στίνη	14.673,51			Έξοδα Μαθητών	99.614,47	
	Έσοδα από Δωρεά Τ.Μαρτσπούλου				Λειτουργικά Έξοδα Διδασκηρίων	168.535,40	
10	Έσοδα Μαθητών από Κληροδοτήματα		0,00		Δαπάνες Βιβλιοθήκης	4.982,18	
11	Λοιπά έσοδα		0,00		Δαπάνες Αποφοίτων	8.110,95	
12	Υπόλοιπο παρελθόντων ετών		3.637,49		Δαπάνες Εκκλ.Ακαδημίας	13.927,05	
13	ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΣΧΟΛΗΣ				Δαπάνες Ι.Ν.Διδασκηρίων	11.944,20	
14	ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΕΣΟΔΩΝ		3.510.805,63		ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΕΞΟΔΩΝ		3.549.511,76
	ΖΗΜΙΕΣ ΧΡΗΣΕΩΣ (ΕΛΛΕΙΜΑ) 2002		38.706,13				
	ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ		3.549.511,76		ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ		3.549.511,76

ΤΟ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ
ΑΓΓΕΛΟΣ ΚΙΤΣΟΣ
ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΧΟΥΛΗΣ
ΠΕΤΡΟΣ ΓΕΜΤΟΣ

Ο ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ
ΣΤΑΜΑΤΗΣ ΜΟΡΑΙΤΗΣ

Η ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΗ ΛΟΓΙΣΤΗΡΙΟΥ
ΔΙΟΝΥΣΙΑ ΑΝΔΡΕΩΛΑ

ΝΕΑ ΤΟΥ ΤΟΠΟΥ - ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΣΥΛΛΟΓΩΝ - ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ

ΑΣΠΡΑΓΓΕΛΟΙ

Ο Πολιτιστικός Σύλλογος Ασπραγγέλων στα πλαίσια των καλοκαιρινών του εκδηλώσεων εγκαινιάζει στις 20 Ιουλίου έκθεση φωτογραφίας για να τιμήσει τη συμπλήρωση 60 χρόνων από το ολοκαύτωμα του χωριού μας (15 Ιουλίου 1943).

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΑΣΠΡΑΓΓΕΛΩΝ ΖΑΓΟΡΙΟΥ

Φωτογραφικό σεργιάνι στην ιστορία των Ασπραγγέλων, με τη συμπλήρωση 60 χρόνων από το ολοκαύτωμά τους.

Ασπράγγελοι, 20 Ιουλίου - 20 Αυγούστου 2003

ΝΕΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΔΟΒΡΑ ΜΑΣ

Δοβριανίτικος Γάμος

Στις 21 Ιουνίου στο χωριό μας, έγινε ο γάμος του Κώστα Λαδιά και της Νίκης Φερεντίου.

Οι συμπέθεροι Λαδιάς και Φερεντίου απεφάσισαν και έκαναν την στέψη των παιδιών τους στην Παναγία μας. Ακολούθησε τετρακούβεργο γλέντι και τραπέζι με 700 και περισσότερα άτομα στο μεγάλο μεσοχώρι του χωριού μας.

Από γρηγορότερα το μεσοχώρι είχε καλυφθεί από μια τεράστια τέντα, που κάλυπτε χώρο περισσότερο από 900 τ.μ., για να προστατευθούν οι καλεσμένοι σε περίπτωση βροχής.

Ο γαμπρός κατέβηκε από τον μεγαλοπρεπή νεόκτιστο παραδοσιακό ξενώνα του μαζί με τους γονείς του και τους καλεσμένους του συνοδεία της κομπανίας του χωριανού μας Λευτέρη Σαρρέα και πήρε τη νύφη από το πατρικό σπίτι της.

Όλοι οι συμπέθεροι μαζί στην εκκλησία. Η Παναγία μας, πολύ μικρή για να δεχτεί τον όγκο των προσκεκλημένων.

Οι πιο τυχεροί εντός του ναού, το προάυλιο της εκκλησίας μας ασφικτικά γεμάτο όπως και οι γύρω χώροι. Μετά τη στέψη το ζευγάρι μαζί με τον κουμπάρο εδέχθησαν τα συγχαρητήρια στο προάυλιο της εκκλησίας, από το πλήθος των προσκεκλημένων.

Το γλέντι και το τραπέζι τέλειο, απίθανο, το ξημέρωσαν! Εύχομαι για άλλη μια φορά στο ζευγάρι, να ζήσουν και να ευτυχίσουν στους δε γονείς τους, ν'αμεγαλώνουν εγγόνια, κάτω από τον πλάτανο της μεγάλης πλατείας του χωριού μας.

Μιχ. Κομπάρος

— Οι νέοι του πολιτιστικού μας συλλόγου ετοιμάζουν, έκθεση φωτογραφίας που θα διαρκέσει από τις 20 Ιουλίου μέχρι και τις 20 Αυγούστου 2003.

— Η αναπαλαίωση του χανιού προχωρεί με γοργό ρυθμό. Με την επίβλεψη μηχανικού και με αρχιμάστορα τον καλλιτέχνη στη δουλειά του Βασίλειο Μάκκο. Οι παραθεριστές θαυμάζουν τη δουλειά του καλλιτέχνη αρχιμάστορα.

Μεταξύ των θαυμαστών και οι ντόπιοι, ο Φίλιππος, ο Αγράμματος, ο επίτροπος, και άλλοι χωριανοί.

M.F.K.

Νέο Διοικητικό Συμβούλιο του Πολιτιστικού Συνδέσμου Ζαγορισίων

Το νέο Διοικητικό Συμβούλιο του Πολιτιστικού Συνδέσμου Ζαγορισίων που προήλθε από τις εκλογές της 18ης Ιουνίου 2003 συγκροτήθηκε σε σώμα ως εξής:

Πρόεδρος: Πολύβιος Καρράς (Μανασσής)
Αντιπρόεδρος: Βασίλειος Σκαμνέλος (Αρίστη)
Γεν. Γραμματέας: Χριστόφορος Φωτόπουλος (Ασπράγγελοι)
Ταμίας: Χρήστος Ράπτης (Καπέσοβο)

Υπεύθυνος Δημοσίων Σχέσεων: Θεοφάνης Π. Τζιόβας (Κάτω Πεδινά)
Υπεύθυνος Εκδηλώσεων: Αλέξιος Οικονόμου (Ελάτη)
Υπεύθυνη Ιματισθικής: Κική Πανταζή (Ελαφότοπος)
Υπεύθυνοι χορευτικών τμημάτων: Κων/νος Βλαχόπουλος (Δίκορφο), Βασ. Δαλκαβούκης (Καπέσοβο)

ΘΕΡΜΕΣ ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Το Δ. Συμβούλιο της «Ιστορικής και Λαογραφικής Εταιρείας Ζαγορίου» (ΙΛΕΖ), ευχαριστεί θερμότατα τον συμπατριώτη (Παύλο Σουδενιώτη) Αναπληρωτή Καθηγητή Πληροφορικής του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων κ. **Δημήτρη Φωτιάδη** και τη **Μονάδα Ιατρικής Τεχνολογίας και Ευφώνων Πληροφοριακών Συστημάτων** για τη δωρεά του ηλεκτρονικού υπολογιστή για τις ανάγκες του περιοδικού «το Ζαγόρι μας».

Η προσφορά ενθαρρύνει όσους, σήμερα, συνεχίζουν το έργο των πρωτεργατών της έκδοσης (μεταξύ των οποίων και ο πατέρας του κ. Φωτιάδη), έτσι ώστε η φωνή του Ζαγορίου ν' ακούγεται και να φτάνει όλο πιο δυνατή κι ελπιδοφόρα σ' όλους τους Ζαγορισίους.

Το Δ.Σ. της Ι.Λ.Ε.Ζ.

ΝΕΟΙ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΕΣ

ΠΑΠΙΓΚΟ Συγχαρητήρια

— Θερμά συγχαρητήρια στον ανεψιό και ξάδελφό μας **Αθανάσιο Κοσοδίτσα**, του **Αλκίνοου (Αλκη)** και της **Αφροδίτης**, το γένος Αθανασίου Ζηκοπούλου, που σήμερα, 17/7/2003 ορκίζεται ως πτυχιούχος της Ιατρικής Σχολής του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων.

Αρίστευσε, αγαπητέ Θανάση, αναδεικνύοντας τις μεγάλες ικανότητές σου.

Σου ευχόμεθα, με όλη μας την καρδιά, να επιτύχεις στην επισημονική σου σταδιοδρομία και στην ιδιωτική σου ζωή ό,τι επιθυμείς και να χαρίζεις στους γονείς και στις γιαγιάδες σου την χαρά και την περηφάνεια.

Με πολύ αγάπη

Οι θείοι σου Αγγελική και Δημήτριος
Τα ξαδέλφια Σοφία, Απόστολος και Χριστίνα

— Στον αγαπημένο μου εγγονό **Αθανάσιο Κοσοδίτσα** που πήρε το πτυχίο της Ιατρικής Σχολής Ιωαννίνων εύχομαι θερμά συγχαρητήρια και καλή σταδιοδρομία.

Η γιαγιά του
Άρτεμη Αθ. Ζηκοπούλου

— Τον γιο της αγαπημένης μας ανεψιάς Αφροδίτης και του Αλκη Κοσοδίτσα, το **Θανάση**, που επέαξε με υψηλή βαθμολογία αποφοίτησε από την Ιατρική Σχολή Ιωαννίνων, συγχαίρουμε θερμά και του ευχόμεστε υγεία και μια λαμπρή σταδιοδρομία, όπως ο αείμνηστος παππούς του Θανάση Ζηκοπούλου.

Με αγάπη

Κώστας και Βεατρίκη Χριστοδούλου
Γιώργος και Κορίνα Τσακίρη

— Στην αγαπητή μας **Ρεβέκα Δούβαλη**, που έλαβε επάξια το πτυχίο της Γαλλικής Φιλολογίας απ' το Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, ευχόμεστε καλή σταδιοδρομία.

Στον πατέρα της **Γεράσιμο Δούβαλη**, ακούραστο συνεργάτη του περιοδικού μας, απευθύνουμε τα θερμά μας συγχαρητήρια για την κόρη του.

«Το ΖΑΓΟΡΙ μας»

ΕΝΟΙΚΙΑΖΟΜΕΝΑ ΔΩΜΑΤΙΑ

ΦΩΤΟΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ

ΜΟΝΟΔΕΝΔΡΙ ΖΑΓΟΡΙΟΥ

Τηλ: 26530 71574, 26510 36379
Κιν. 6974 828933

Νεκρολογία

ΤΑΚΗΣ ΚΟΜΠΑΡΟΣ

Ο Τάκης στο πόστο του. Στο επιτρόπато της εκκλησίας του χωριού του.

Καμάρωνες την ανακατασκευή του «Χανιού» και δεν ευτύχησε να το δεις τελειωμένο.

Τον περίβολο της εκκλησίας τον αφήνεις ημιτελή και τα κατά παραγγελία σου κάγκελα είναι στο σιδερά.

Η «Βάσκανος μοίρα» έκοψε το νήμα της ζωής σου την Κυριακή 6 Ιουλίου 2003 ενώ το πρωί στην εκκλησία μοίραζες τα κεριά, την νύχτα σε πρόδωσε η καρδιά σου.

Στο καλό ακριβή και πολλαγαπημένε μου **Τάκη**, Δοβριανίτης

ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ ΑΝΤΙ ΣΤΕΦΑΝΟΥ εις μνήμη Δημητρίου Κομπάρου

— Στον ιερό ναό **Αγίου Νικολάου Ασπραγγέλων** χρηματικά ποσά:

- Οικογ. Μιχαήλ και Χριστόφορου Φωτόπουλου
- Οικογ. Ανδρομάχης Κομπάρου - Παππά
- Ο ανεψιός του Χρυσόστομος Κομπάρου
- Οικογ. Φρίξου Τσολλάκη
- Οικογ. Ιωάννη Τσεκούρα
- Οικογ. Ευαγγέλου Καρβούνη
- Οικογ. Φιλομήλας Δάλλα-Μπάσιου
- Οικογ. Γαβριήλ Παπαναστασίου
- Οικογ. Βασιλείου Τζιόβα
- Οικογ. Μάκη Κάτσενου

ΣΤΟΝ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΣΥΛΛΟΓΟ ΑΣΠΡΑΓΓΕΛΩΝ
— Οικογ. Σπυριδούλας Κομπάρου
— Ευρύκλεια Καμτσόκα

ΣΤΟΝ ΙΕΡΟ ΝΑΟ ΑΓΙΟΥ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΦΡΑΓΚΑΔΩΝ

- Οικογ. Αδώνη Τσεκούρα
- Οικογ. Γεωργίου Τσεκούρα
- Οικογ. Ιωάννη Οικονομίδη

ΣΤΗΝ ΙΕΡΑ ΜΟΝΗ ΔΟΥΡΑΧΑΝΗΣ

- Οικογ. Σωτήρη Σαμπακόλα

ΣΤΗ «ΦΛΟΓΑ»

- Οικογένειες Λάμπρου Σταμάτη, Στέργιου Τέσια και Νικολάου Κοράκη

ΠΡΟΣΦΟΡΑ ΠΡΟΣ ΤΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΜΑΣ

- Ο Μιχαήλ Κομπάρου στη μνήμη του πολλαγαπημένου του αδελφού Τάκη 50 ευρώ.

ΚΑΤΕΘΕΣΑΝ ΣΤΕΦΑΝΙΑ

- Η σύζυγος και ο υιός
- Τα αδελφία Μιχάλης-Κλεονίκη
- Δήμαρχος Θεσσαλονίκης Βασίλης Παπαγεωργόπουλος
- Διευθυντής της Δ.Ε.Π.Θ (Δημόσια Επιχείρηση Πληροφοριών Θεσ/κης).
- Διοίκηση Λογιστηρίου και προσωπικό Δ.Ε.Π.Θ
- Μάκης Α. Κομπάρου
- Αρτεμής Κομπάρου
- Αντιγόνη Κανούρα
- Οικ. Νατ. Παπαγεωργίου
- Οικ. Αλέκου Καψάλη

ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΡΙΟ

Ευχαριστούμε θερμά όσους και με οποιοδήποτε τρόπο, μας συμπαρεστάθηκαν στο βαρύ πένθος μας για την απώλεια του συζύγου, πατρός και αδελφού **ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΚΟΜΠΑΡΟΥ**, **Γεωργία, Γιωργάκης, Μιχάλης Κομπάρου**

...αντίο Τάκη

Η γειτνίαση του καινούριου σπιτιού του εκεί στην Ανεξαρτησίας και η ιδιότητα του επιτρόπου και ασίγαστου φροντιστή των εκκλησιών του χωριού του, τον έφερνε όλο και πιο συχνά στα γραφεία του περιοδικού.

Πάντα γελαστός και με τη μόνιμη ντρίτσα του λίγο στραβοβαλμένη, χαϊρόταν σαν μικρό παιδί όταν είχε καποια προσφορά ή δωρεά και βιαζόταν να ευχαριστήσει τον δωρητή μέσω του περιοδικού μας.

Την τελευταία φορά σε παρατήρησή μας «σε χάσαμε τώρα τελευταία» η απάντησή με εκείνη τη μάσα φωνή του «τι να ρθω να κάνω εδώ, ούτε ένα τσίπουρο δεν κερνάτε» (οι άνθρωποι της καλής παρέας σαν τον Τάκη το θέλουν λίγο) ξέροντας πως εκεί στο κουζίνακι μας όλο και κάτι υπάρχει για μας και τους φίλους...

Κι ύστερα: «Απ' εδώ και πέρα, αριά και που θα με βλέπετε. Φεύγω για το χωριό μου». Κι αντί για «αριά και που», δεν θα τον ξαναδώμε. Κι έφυγε τόσο ξαφνικά, που να μην το πιστεύεις.

Προσωπικά τον γνώρισα από κοντά τα τελευταία χρόνια όπως είπα και εκτίμησα στον άνδρα την ισιόδα του. Θυμάμαι τότε στις δημοτικές εκλογές του 1998, που μπλέχτηκα κι εγώ σαν υποψήφιος. Ανάμεσα στο τσίπουρο και τους σιακάδες μας τον τσιγκλίσια: «Καλά, δε θα ρίξεις και σε μένα καμιά ψήφο;». «Όχι, ούτε να το σκέφτεσαι», κοφτή η απάντησή του. «Σ' αγαπώ, σ' εκτιμώ αλλά ψήφο γιοκ. Είμαστε σε διαφορετικά μετερίζια». Στράτα λόγια, αντρίκιες κουβέντες. Ίσως κι ορθές όπως ίσιο κι ορθό το ήθος του και το ανάστημά του.

Αν έτσι ντόμπρα κι ανυπόκριτα κουβέντιαζαν οι άνθρωποι, ίσως ο κόσμος να ήταν ομορφότερος. **ΩΡΑ ΚΑΛΗ ΤΑΚΗ!**

Βασίλης Τζιόβας

Μνήμη Χριστοφόρου Σακελλαρίου

Ένας Αξέχαστος...Δικορφιώτης

Συμπληρώθηκαν 15 χρόνια, από τις 21-7-1988 έως και τις 21-7-2003, που είχε πεθάνει ο εξάιρετος και αξέχαστος Δικορφιώτης, βαπτιστής μου δε και κουμπάρος μου... ο Χριστόφορος Σακελλαρίου.

Καιρός είναι να τον επαναφέρουμε στη μνήμη μας όλοι, γιατί ο Χριστόφορος ήταν ένας σπουδαίος, σημαντικός, τέλειος και σοβαρός υπεύθυνος τότε οικογενειάρχης...

Ήταν άνθρωπος ψύχραιμος και αμερόληπτος, με σκέψεις και προβληματισμούς, με περιεχόμενο και ιδέες κι ήταν τότε απ' τους προοδευτικότερους ζαγορίσιους εκείνης της εποχής, που είχε σπουδάσει στην Ιταλία... τότε που ήταν δύσκολα τα πράγματα κι όχι εύκολα όπως σήμερα... Το 1936, μόλις με βάπτισε με χαρά τους ως δεκαεπτάχρονος, έφυγε αμέσως για σπουδές σ' αυτή τη χώρα, προ του 2ου Παγκοσμίου πολέμου του 1940.

Χαιρόσουν, θυμούμαι (ως πενηντατριάρης που ήμουν τότε που πέθανε) να συνομιλείς μαζί του, να ανταλλάσεις απόψεις και γνώμες για διάφορα θέματα και προβλήματα, όταν τον συναντούσες. Γιατί αυτό που έλεγε πάντοτε στο διάλογο του ήταν το σωστό και το αμερόληπτο, το ψύχραιμο και το λογικό.

Αυτός, με πολύ λίγα λόγια, ήταν ο αξέχαστος και εξάιρετος άνθρωπος του Δικόρφου.

— Αγαπητέ μας Χριστόφορε! Δεκαπέντε ακριβώς χρόνια μετά το θάνατό σου, βρίσκεσαι πάλι στη μνήμη μας και στην καρδιά μας, στη σκέψη μας και στην πλήρη αναγνώρισή μας.

Ανήκεις δε, στους διακριθέντες του χωριού μας, που με τη συμπεριφορά σου και το ψυχικό μεγαλείο σου... θα μείνεις στην ψυχή της πλειοψηφίας των συγγενών σου, των συχωριανών σου... των Γιαννιωτών και κυρίως των Ζαγορίσιων.

Ματθαίος Λέκκος

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

ΑΝΩ ΠΕΔΙΝΑ

Νέοι επιστήμονες
— Η Παναγιώτα **Χαρίλ. Καραγιάννη**, κόρη της Ευτέρπης Τσιγαρά απέκτησε διδακτορικό τίτλο σπουδών στην Ειδική Αγωγή του Πανεπιστημίου Αθηνών με άριστα. Θερμά συγχαρητήρια και λαμπρή σταδιοδρομία

Ελένη Δούβλη

ΑΡΙΣΤΗ Βαπτίσεις

— Στις 29/6 και στον Ι. Ναό Αγίας Ειρήνης-Γαλατσίου έγινε η βάπτιση της πρωτότοκης κορούλας του **Μανώλη** και **Χριστίνας Ζαροπούλου** που μένουν Λαμπρινή Αττικής.

Η νονά της νεοφώτιστης **Πέπη Πατσέλη** της χάρισε το διπλό όνομα **Αικατερίνη-Ειρήνη**.

Ευχόμαστε στη μικρή να συναπαντήσει στη ζωή της την ευτυχία και στους γονείς της να την καμαρώνουν.

Στ. Συκ.

Γάμοι

— Στον Αγ. Νικόλαο-Αγοράς, στα Γιάννινα, ο **Πάυλος Φίλος**, του Βασιλείου και της Μαίρης, Ιχθυολόγος, υποδέχτηκε στις 15/6/03 τη σύντροφο της ζωής του **Ναούμα Τσαδήλα**, του Παναγιώτη και της Μαλαματιής, από το Μαυροχώρι - Καστοριάς.

Μεγάλη η διαδρομή γι' αυτό ο Πάυλος, υπομονετικός, περίμενε στην εκκλησία περίπου μια ώρα.

Πολύς ο κόσμος που τους συμπαραστάθηκε και τους ευχήθηκε να ζήσουν ευτυχισμένοι.

Η γαμήλια δεξίωση έγινε στο κέντρο «Λιθαρίτσια».

Το «Ζ» μας συνενώνει τις ευχές του για μια οικογενειακή ευτυχία.

Γάμοι και αρραβώνες

— Τα Μισιόπλα, ο Κωστάκης και η Αφροδίτη, τα παιδιά του χωριανού μας Χρήστου Μίσου, αποφάσισαν να «νοικοκυρευτούν».

— Ο **Κώστας**, στις 7/6 τέλεσε το γάμο του στο Αιγίνιο-Περίας, απ' όπου η καλή του **Λεμονιά Καλλιγά** γυμνάστρια.

Επακολούθησε τρικούβεργο γαμήλιο πανηγύρι στο Αιγίνιο.

— Η **Αφροδίτη**, υπάλληλος στη Γενική τράπεζα Θεσ/νίκης, τα «βρήκε» με τον συναδελφό της στην ίδια τράπεζα **Μάρκο Τσεκούρα**, από τα Σαρδίνια-Αμφιλοχίας και ανακοίνωσαν τον αρραβώνα τους.

Θερμά συγχαρητήρια στον Κώστα και την Αφροδίτη και στον Χρήστο να τους χαιρέται ευτυχισμένους.

Στ. Συκ - Τ ο «Ζ» μας

Θάνατοι

— Στις 26/6 πέθανε και τάφηκε στο νεκροταφείο Περιστερίου-

Αττικής ο χωριανός μας **Κλέαρχος Γ. Δεμίρης** 83 ετών.
Στους δικούς του θερμά συλλυπητήρια.

Στ. Συκ.

ΚΑΠΕΣΟΒΟ Γάμοι

— Στις 12 Ιουλίου 2003 παντρεύτηκαν στο Καπέσοβο ο **Αλέξης Βογιάς** και η **Φρίντα Σουλτς**. Παραδοσιακός γάμος και γλέντι στο μεσοχώρι με την παρέα τον Γρηγόρη Καψάλη. Ευχόμαστε στο νιόπαντρο ζευγάρι ευτυχία και αγάπη και πολλούς απογόνους.

Οικογ. Αποστόλου Ντιναλέξη

ΚΗΠΟΙ Βαφτίσια

— Με επισιμότητα, έγινε στους Κήπους την 21η Ιουνίου 2003 η βάπτιση της μοναχοκόρης του **Μιχάλη** και της **Αθηνάς Βλάχου**.

Κατάμεστος ο Ιερός Ναός του Πολιούχου των Κήπων Αγίου Νικολάου από τους συχωριανούς, συγγενείς και φίλους του ζεύγους από τα γύρω χωριά και τα Γιάννινα και βέβαια από το χωριό της καταγωγής της Αθηνάς, το Τέροβο. Νονά ήταν ο σύζυγος του Γιαννουργού κ. Ευάγγελου Αργύρη.

Το μυστήριο τελέσθηκε από τον ιερέα του χωριού παπά-Βαγγέλη και βοηθό και συλλειτουργό του παπα-Νίκο από το Τέροβο.

Η νονά χάρισε στη νεοφώτιστη το όνομα **ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ** της αειμνηστης μητέρας του Μιχάλη. Επίσης η ίδια με το σύζυγό της, οι γονείς και οι λοιποί συγγενείς δέχθηκαν στην εκκλησία τις ευχές μας και προσφέρθηκαν μπισσοπιερίες με τα κουφέτα και γλύκισμα.

Επακολούθησε δεξίωση με πλουσιοπάροχο μενού στο προαύλιο του καταστήματος του Μιχάλη, ρνθ το κρασί που έρρευσε άφθονο δημιούργησε χαρούμενη ατμόσφαιρα.

Η τετραμελής ορχήστρα με τη μελωδία και τα τραγούδια του συμρωτό καθώς και ποικιλία δημοτικών και ρεμπέτικων δημιούργησαν χαρούμενη ατμόσφαιρα. Πρώτος ο δήμαρχος Τύμφης κ. Γιώργος Σουκομβέλος με τη νονά άνοιξαν το χορό και σε λίγο κι άλλοι πολλοί ακολούθησαν και επέδειξαν τη χορευτική τους δεινότητα. Θα ήταν παράλειψη αν δεν ανέφερα ότι στην ορχήστρα συμμετείχε τραγουδίστρια, που διακρίθηκε για την ωραία της φωνή και τα τραγούδια της.

Το γλέντι κράτησε μέχρι τις μεταμεσονύκτιες ώρες. Στους συγγενείς των θυμάτων θερμά συλλυπητήρια και Πανάγαθος να τους δίνει δύναμη και

ευτυχείς γονείς και τους κουμπάρους να τους ζήσει και νάναι γερή και τυχερή η Ελευθερία στη ζωή της.

Γιάννινα 26 Ιουνίου 2003
Κώστας Δ. Χριστοδούλου
— Πολλές ευχές και από «το Ζαγόρι μας»

ΛΕΠΤΟΚΑΡΥΑ Θάνατοι

— Τον Ιούνιο έφυγε για το μακρινό ταξίδι, σχεδόν αιωνόβιος (σε ηλικία 96 χρόνων) ο μπαρμπα-**Φάνης Γκολογκάννης**. Άνθρωπος του βουνού, λογγίσιος έζησε όλη του τη ζωή στον αέρα τον καθαρό των λόγγων. Άνθρωπος άκακος που ασχολιόταν μόνο με τη δουλειά του. Άφησε πίσω του παιδιά και εγγόνια.

Στους οικείους του θερμά συλλυπητήρια.

Οικ. Γκαγκοπούλου
«Το ΖΑΓΟΡΙ μας»

ΝΕΓΑΔΕΣ Γάμοι

— Στους αγαπημένους μας φίλους **Χρήστο Μάντζιο** και **Μαίρη Μάντζιου-Βαταθάλη** για το γάμο της κόρης τους **Κων/νας Μάντζιου** με τον εκλεκτό της καρδιάς της **Γεράσιμο Μαλανδρίνο** που έγινε στις 12 Ιουλίου στον Ιερό Ναό Αρχιμανδρείου ευχόμαστε από καρδιάς να τους ζήσουν τα παιδιά ευτυχισμένα.

Δημήτριος, Ντίνα, Κώστας, Αφροδίτη Τόμου

ΤΣΕΠΕΛΟΒΟ Βαπτίσεις

— Το ζεύγος **Θεοδώρου Τσουμάνη**, πρώην Δημάρχου Τύμφης, βάφτισαν τον γιο τους και η νονά το ονόμασε Γεώργιο. Ευχόμαστε στους γονείς και στους κουμπάρους Γιάννη και Νίκη Γκούρη να ναι τυχεροί και καλός Χριστιανός.

Οικογ. Αποστόλου Ντιναλέξη

Θάνατοι

— Στις 19 Ιουλίου ένα θλιβερό γεγονός συγκλόνισε την κοινωνία των Ιωαννίνων και των Ζαγοροχωρίων. Ένας νέος άνθρωπος ο **Θεόδωρος Ράπτης**, 37 χρόνων και η μητέρα του **Αλεξάνδρα** βρήκαν τραγικό θάνατο, όταν το φορτηγό αυτοκίνητο που οδηγούσε ο ίδιος, λόγω υπερβολικής ταχύτητας προσέκρουσε σε βράχο.

Η κηδεία έγινε την άλλη μέρα, Κυριακή του Προφήτη Ηλία στην Περιβλεπτο, όπου ένα πλήθος συγγενών και φίλων θρήνησε το χαμό τους.

Στους συγγενείς των θυμάτων θερμά συλλυπητήρια και Πανάγαθος να τους δίνει δύναμη και

παρηγοριά.
Κ.Δ.Χ. - «Το Ζαγόρι μας»

ΣΚΑΜΝΕΛΙ - ΝΕΓΑΔΕΣ

Γάμοι
— Ο τέως Αντιδήμαρχος του Δήμου Τύμφης (1999-2002) **Γιώργος Καρθούνης** του Χρήστου και της Χαριτίνης, υποδέχτηκε το Σάββατο 28 Ιουνίου του 2003 στην Εκκλησία των Αγίων Αποστόλων στο Σκαμνέλι, την εκλεκτή της καρδιάς του Νεγαδίωτισσα **Θεοδούλη Φώλα** του Πέτρου και της Ελένης, το γένος Θέμα Βούρβου από το Τσεπέλοβο. Τις πιο θερμές ευχές μας.

Να ζήσουν, να ευτυχίσουν και ότι ποθούν να το αποκτήσουν!...
Δέσποινα Γκερλέ - Μπίτσα

ΤΣΕΠΕΛΟΒΟ Θάνατοι

— Μεγάλη μέρα, 15 Ιουνίου 2003, της Πεντηκοστής, διάλεξε ο 86χρονος συμπαθής καλονοικοκύρης **Χριστόδουλος Δούβαλης** να αφήσει τα εγκόσμια. Στην πονεμένη του γυναίκα Αγγελική, στο γιο του Παύλο, πρόεδρο του Δημοτικού Συμβουλίου του Δήμου μας, στο γιο του Γιώργο, στη νύφη του Ιουλία, στις εγγονούλες του Αγγελική, Αντιγόνη και Χριστίνα, σε όλους τους συγγενείς:
Θερμά συλλυπητήρια.
Δέσποινα Γκερλέ-Μπίτσα

ΦΡΑΓΚΑΔΕΣ

«**Εκλεκτοί Γάμοι**»
— Την 21η Ιουνίου 2003 παντρεύτηκε την εκλεκτή της καρδιάς του, ο τραπεζικός Φραγκαδιώτης **Ιωάννης Νικολάου Σιατούφης**, την **Θεοδώρα Καρανδρίκα**, συναδέλφου.

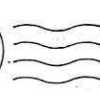
Η στέψη έγινε στην Αθήνα στον Ιερό Ναό Κοιμήσεως της Θεοτόκου. Αγώ Ηλιοπούλη, παρουσία πλήθους κόσμου, συγγενών, φίλων συναδέλφων.

Η γαμήλιος δεξίωση έγινε στο κοσμοπολίτικο κέντρο «BLUE WATER» στην πλαζ Γλυφάδας παρουσία 400 περίπου καλεσμένων το δε γλέντι και το κέφι κάλυψε όλη την όμορφη βραδιά μέχρι τις πρωινές ώρες.

Θερμές ευχές στους νεονύμφους για μια παντοεινή ευτυχία, στους ευτυχείς γονείς **Νίκο-Τούλα Σιατούφη-Δημήτρη-Γεωργία Καρανδρίκα** να τους ζήσουν να τους χαιρόνται και γρήγορα παππούδες.

Τέλος θερμότερες ευχές στο παιπούλι Γιάννη και Ερμιόνη Οικονομίδη να ζήσουν χρόνια πολλά να τους χαιρόνται και να τους καμαρώνουν.

Γιάννης Δ. Τσεκούρας
«Το Ζαγόρι μας»

ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ - ΔΩΡΕΕΣ

ΑΝΩ ΠΕΔΙΝΑ

— Ο Βασίλειος Λαμπρίδης προσέφερε 550 ευρώ για την αντικατάσταση του ταβανιού του οστεοφυλακείου

— Η Νίτσα Σαρδέλλη 50 ευρώ εις μνήμην της αδερφής της Πηνελόπης για τις ανάγκες του Ι. Ναού Μεταμορφώσεως του Σωτήρος.

Η Εκκλησιαστική Επιτροπή ευχαριστεί.

ΑΣΠΡΑΓΓΕΛΟΙ

— Ο πρώην πρόεδρος του Τοπικού Συμβουλίου Δ.Δ. Ασπραγγέλων, Κάτσενος Παναγιώτης, προσέφερε στο σύλλογο το ποσό των 880 ευρώ για τη στήριξη του έργου του.

Το Δ.Σ. του Συλλόγου τον ευχαριστεί θερμότατα για τη γενναιοδωρία του.

Τι μπορείτε να δείτε επισκεπτόμενοι το Ζαγόρι

— **ΡΙΖΑΡΕΙΟ ΕΚΘΕΣΙΑΚΟ ΚΕΝΤΡΟ** στο Μονοδένδρι Ιωαννίνων, τηλ. 26530 71573 Ώρες λειτουργίας 10.00-17.00 καθημερινά εκτός Δευτέρας. Έκθεση φωτογραφίας «Ρωσία 100 χρόνια», μέσα από μοναδικές συλλογές των μεγαλύτερων φωτογραφικών πρακτορείων του κόσμου. Γενική είσοδος. 1.47 Ε.

— **ΚΕΝΤΡΟ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗ ΦΥΣΗ ΚΑΙ ΤΟΝ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟ ΣΤΟ ΖΑΓΟΡΙ.** Λειτουργεί στο Μικρό Πάπιγκο Ζαγορίου με ευθύνη του WWF-Ελλάς. Ανοιχτό καθημερινά εκτός Τετάρτης. Ώρες λειτουργίας: Δευτέρα-Τρίτη-Πέμπτη, Κυριακή 10.30-18.00 και Παρασκευή-Σάββατο 11.00-15.00, 16.00-19.00 τηλ. 2653041071.

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

Στο γραφείο της ΙΛΕΖ, διατίθεται αντί 20 ευρώ το πρόσφατο εκδοθέν βιβλίο του συμπατριώτη μας Βασίλη Αρχιμανδρίτη με τίτλο «ΠΟΡΕΙΑ ΓΕΝΝΑΙΩΝ» που αναφέρεται στην Εποποιία του 1940.

— Η Ευρύκλεια Καμτσίκα προσέφερε στο σύλλογο το ποσό των 50 ευρώ εις μνήμην Ιφιγένειας Ρακοπούλου - Τζουμάκα.

Το Δ.Σ. του συλλόγου την ευχαριστεί θερμά αφού κατ' επανάληψη με τις δωρεές και προσφορές της ενισχύει το έργο μας.

ΒΡΑΔΕΤΟ

— Η Φιλομήλα Δούκα το γένος Καρετσοπούλου εις μνήμην της αδελφής της, Αλεξάνδρας Βασδέκη, που πέθανε στις 15-5-2002, προσέφερε στην εκκλησία Βραδέτου, για τις ανάγκες της 50 ευρώ.

Η Εκκλησιαστική Επιτροπή ευχαριστεί.

ΚΑΠΕΣΟΒΟ

Προσφορές αντί στεφάνου εις μνήμη Βύρωνα Βαρζώκα

— Στον Πολιτιστικό Σύλλογο Καπεσόβου «ΑΛΕΞΗΣ ΝΟΥΤΣΟΣ» κατατέθηκαν τα παρακάτω ποσά εις μνήμη Βύρωνα Βαρζώκα, Κοντοδήμου Κούλα 50 ευρώ, Ψυχούλα Δημήτριο 30 ευρώ, Αναγνωστοπούλου Ιωάννα 20 ευρώ, Αναγνωστοπούλου Γεώργιο 20 ευρώ,

ρώ, Κύρκου Ελένη 20 ευρώ, Ράπτη Κλέαρχο 30 ευρώ, Ράπτη Χρήστο 30 ευρώ.

Το Δ.Σ.

— Από παράλειψη στο προηγούμενο τεύχος δεν ανεγράφη η προσφορά αντί στεφάνου του Συνδέσμου Πολιτικών Συνταξιούχων Νομού Ιωαννίνων, όπου ο αείμνηστος ήταν πρόεδρος του Συνδέσμου Πολιτικών Συνταξιούχων Νομού Ιωαννίνων.

Ο ταμίας του Συνδέσμου Γ. Γκριμπογιάννης

Κ. ΣΟΥΔΕΝΑ

Προσφορές στο ΜΕΣ

— Συνεχίζονται οι προσφορές προς τον Μ.Ε. Σύλλογο Κ. Πεδινών για έργα στο χωριό. Κων. Παρτσάλης 50 ευρώ Κασσιανή Παρτσάλη 20 ευρώ Ηλιάδου Κορυκλία 50 ευρώ Ηλιάδου Αλέκα 50 ευρώ Φωτέσιος Κων. 50 ευρώ

ΣΚΑΜΝΕΛΙ

— Η οικογένεια Ανθούλας Γενναδίου - Τζαβάρα κατέθεσε εις τον Ιερό Ναό Αγίων Αποστόλων Σκαμνελίου 100 ευρώ εις μνήμην του αγαπημένου της ανεψιού και εξαδέλφου Λυσιμάχου Περατικού.

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ

100 Ευρώ
Φλώρος Αχιλλέας

50 Ευρώ
Δάνου Ειρήνη
Πριμηκύρης Βασίλης
Τζιομάκας Γεώργιος

35 Ευρώ
Στουκίδης Βασίλειος

30 Ευρώ
Βασδέκης Όμηρος
Σουσιοπούλου Πελαγία
Τσιαπάρη - Καραπαναγιωτίδου
Ευδοξία
Τσατσόπουλος Γεώργιος

20 Ευρώ
Βλαχοπούλου Αν. Αλίκη
Βλαχοπούλου Νίκη
Γκουνοπούλου Σύλβια
Νόνας Νικόλαος
Ντινούλης Βασίλειος
Παλαιοπανίδου Χαρίκλεια
Σακελλαρίου Χαρίκλεια
Τσιατούρας Γεώργιος
Χατζής Μιχαήλ

15 Ευρώ
Τσαλβάρης Θεμιστοκλής
Ευθυμίου Ηλίας
Μαραπιδάκη Παπά
Σονταρίδης Πέτρος
Ταμπέκας Θωμάς
Τσατσόπουλος Αλέκος
Τσατσοπούλου Άννα
Τσατσοπούλου Ανταλένα

10 Ευρώ
Βλάχος Γεώργιος
Δεληγιάνης Χριστόδουλος
Γούσιας Κων/νος
Δαλκαβούκης Γεώργιος
Ζώη Μαρίτσα
Καραλής Γεώργιος
Ματσούλη Αμαλία
Νάτση Εύη
Παπαγιαννοπούλου Δημήτριος
Πολυμερίδης Ιωάννης
Σουσιόπουλος Διομήδης
Στέφα - Χατζηγιάννη Ευανθία
Χατζόπουλος Δημήτριος
Τσινάβος Σπυρίδων
Τσένη Καλλιρόη

ΤΟ ΖΑΓΟΡΙ ΜΑΣ

Ιδρυτής:
ΚΙΜΩΝ ΚΥΡΙΑΖΗΣ

★
ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ - ΕΚΔΟΤΗΣ:

ΙΣΤΟΡΙΚΗ
ΚΑΙ ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΗ
ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΖΑΓΟΡΙΟΥ

Η ΠΡΩΤΗ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ

ΕΠΙΤΡΟΠΗ

ΛΑΖΑΡΙΔΗΣ ΚΩΝ/ΝΟΣ
ΛΑΜΠΡΙΔΗΣ ΣΤΑΘΗΣ
ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ
ΒΑΡΖΩΚΑΣ ΚΩΝ/ΝΟΣ
ΓΙΑΝΝΑΚΟΣ ΕΥΡΥΠΙΔΗΣ
ΤΖΙΟΒΑΣ ΦΡΙΕΟΣ
ΤΣΑΟΥΣΗΣ ΛΕΩΝΙΔΑΣ

★

ΣΥΝΤΑΣΣΕΤΑΙ

ΑΠΟ ΤΟ Δ. ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

ΝΤΙΝΑΛΕΞΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ

Πρόεδρος
ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΣΑΒΒΑΣ
Α' Αντιπρόεδρος
ΓΚΕΚΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ
Β' Αντιπρόεδρος
ΤΖΙΟΒΑΣ ΒΑΣΙΛΗΣ
Γεν. Γραμματέας
ΤΣΕΚΟΥΡΑΣ ΙΩΑΝΝΗΣ
Ταμίας
ΚΥΡΙΑΖΗ ΚΑΛΛΥ
Μέλος
ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ ΚΩΣΤΑΣ
Μέλος

ΤΑΚΤΙΚΟΙ ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ

ΚΙΚΟΠΟΥΛΟΣ ΜΕΝΕΛΑΟΣ
ΜΕΡΤΖΙΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ-ΔΟΥΒΛΗ ΕΛΕΝΗ
ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΟΥ ΙΩΑΝΝΗΣ
ΡΕΜΟΥ-ΤΣΟΥΠΗ ΜΑΡΙΑ
ΣΚΟΥΡΤΗ ΕΛΕΝΗ
ΣΥΚΙΩΤΗΣ ΣΤΑΥΡΟΣ
ΥΦΑΝΤΗΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ

★

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ, ΕΙΣΦΟΡΕΣ

Περιοδικό «Το ΖΑΓΟΡΙ μας»
Σίνα 4 Ιωάννινα 454 44
και Μυροπολείο
ΚΑΛΛΥ ΚΥΡΙΑΖΗ
Λόρδου Βύρωνος 21
Τηλ. 26510 26266
Ιωάννινα 45444

ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗ

Εσωτερικού 10 ΕΥΡΩ
Ευρώπης 30 ΕΥΡΩ
Εκτός Ευρώπης 30 \$ ΗΠΑ

★

Τυπογραφεία:

Γ. ΔΟΥΒΑΛΗΣ - Ε. ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ
28ης Οκτωβρίου 41 (Στοά Καμπέρη)
Τηλ. 26510 20544 - 26510 27845
Ιωάννινα 454 44